

**TARİHİ KAPADOKYA BÖLGESİ NİĞDE İLİ TURİZM
POTANSİYELİ VE YEREL HALKIN TURİZM ALGISININ
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FATİH BUĞRA SÜRME

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TURİZM REHBERLİĞİ
ANABİLİM DALI**

**MERSİN
OCAK - 2023**

**TARİHİ KAPADOKYA BÖLGESİ NİĞDE İLİ TURİZM
POTANSİYELİ VE YEREL HALKIN TURİZM ALGISININ
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FATİH BUĞRA SÜRME

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TURİZM REHBERLİĞİ
ANABİLİM DALI**

**Danışman
DR. ÖĞR. ÜYESİ LALE YILMAZ**

**MERSİN
OCAK – 2023**

ONAY

Fatih Buğra Sürme tarafından Dr. Öğretim Üyesi Lale Yılmaz danışmanlığında hazırlanan “Tarihi Kapadokya Bölgesi Niğde İli Turizm Potansiyeli ve Yerel Halkın Turizm Algısının İncelenmesi” başlıklı çalışma aşağıda imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Görevi	Ünvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Başkan	Dr. Öğr. Üyesi Lale YILMAZ	
Üye	Doç. Dr. Sevda BİRDİR	
Üye	Doç. Dr. Erdinç BALLI	

Yukarıdaki Jüri kararı Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nuntarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Yusuf Gürhan TOPÇU
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

Bu tezde kullanılan özgün bilgiler, şekil, tablo ve fotoğraflardan kaynak göstermeden alıntı yapmak 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine tabidir.

ETİK BEYAN

Mersin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak kullandığımı,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü Mersin Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı,
- Tezin tüm telif haklarını Mersin Üniversitesi'ne devrettiğimi

beyan ederim.

ETHICAL DECLARATION

This thesis is prepared in accordance with the rules specified in Mersin University Graduate Education Regulation and I declare to comply with the following conditions:

- I have obtained all the information and the documents of the thesis in accordance with the academic rules.
- I presented all the visual, auditory and written information and results in accordance with scientific ethics.
- I refer in accordance with the norms of scientific works about the case of exploitation of others' works.
- I used all of the referred works as the references.
- I did not do any tampering in the used data.
- I did not present any part of this thesis as another thesis at Mersin University or another university.
- I transfer all copyrights of this thesis to the Mersin University.

10 Ocak 2023 / 10 January 2023

İmza / Signature

Fatih Buğra SÜRME

ÖZET

Bu tez çalışmasının konusu Niğde ilinin sahip olduğu turizm potansiyelini tespit ederek yerel halkın turizme karşı algısını ortaya koymaktır. Niğde ili sahip olduğu kültürel ve doğal mirası ile turizm açısından oldukça fazla değeri il sınırları içerisinde barındırmaktadır. Tarihi cami, kilise, çeşme gibi somut kültürel miras yapılarının yanı sıra dağlar, göller, kaplıca ve termal kaynaklarıyla Kapadokya bölgesinde gözde olabilecek potansiyele sahip Niğde, bütün bu değerlere rağmen yeterince bilinmeyen il görünümüne sahiptir. Bir ilin turizm alanında gelişmesinde yerel halkın olumlu ve olumsuz tutumları oldukça etkilidir. Konuyla ilgili ulusal ve uluslararası literatürde yapılan çalışmaların sınırlı olması, ilerleyen süreçlerde yapılacak olan çalışmaları önemli kılmaktadır. Tez çalışmasının araştırma evrenini Niğde ilinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Araştırma evreninin büyük olması, maliyet, zaman ve diğer etkenlerden dolayı araştırmada kolayda örneklemme tekniği kullanılmıştır. Tez çalışmasının verileri nicel araştırma yöntemlerinden birisi olan anket tekniği ile elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin İfadelerin Belirlenmesi ölçeği kullanılmıştır. Anketin uygulanması ve verilerin toplanması 15.07.2022 ve 15.08.2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışma tamamen gönüllülük esasına dayalı olup 432 kişiden çevrimiçi (online) anket uygulanarak veri toplanmıştır. Toplanan veriler istatistikî paket programı (SPSS) ile analiz edilmiştir. Araştırmada yer alan ölçeklerin dağılımının normal olup olmadığını belirlemek adına analizler uygulanmıştır. Verilerin analizi için standart sapma, mod, medyan, aritmetik ortalama, normallik testi gibi tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmış olup, ayrıca faktör analizi, t-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, yerel halkın yaş ve eğitim düzeyi ile turizm algıları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarken, yerel halkın cinsiyeti ile turizm algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Tez çalışmamızda Niğde ilinde somut ve somut olmayan kültürel miras bakımından turistik çekiciliğe sahip olduğu, yerel halkın turizme yönelik olumlu görüş taşıdığı, ancak altyapı ve üstyapı sorunları nedeniyle turizmin yeterince geliştirilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Niğde, Turizm, Yerel Halk, Algı.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Lale YILMAZ, Turizm Rehberliği Anabilim Dalı, Mersin Üniversitesi, Mersin.

ABSTRACT

The subject of this thesis is to determine the tourism potential of Niğde province and to reveal the perception of the local people towards tourism. With its cultural and natural heritage, Niğde province has a lot of value in terms of tourism within the borders of the province. Niğde, which has the potential to be popular in the Cappadocia region with its tangible cultural heritage structures such as historical mosques, churches, fountains, as well as mountains, lakes, hot springs and thermal springs, has the appearance of a city that is not known enough despite all these values. The positive and negative attitudes of the local people are very effective in the development of a province in the field of tourism. The limited number of studies in the national and international literature on the subject makes future studies important. The research population of the thesis study consists of the local people living in the province of Niğde. Due to the large size of the research population, cost, time and other factors, convenience sampling technique was used in the research. The data of the thesis study was obtained by the survey technique, which is one of the quantitative research methods. As a data collection tool, the Identification of Expressions of the Local People Living in the Province of Niğde about Tourism was used. The application of the questionnaire and the collection of data were made between 15.07.2022 and 15.08.2022. The study is completely voluntary and data were collected from 432 people by applying an online questionnaire. The collected data were analyzed with statistical package program (SPSS). Analyzes were applied to determine whether the distribution of the scales in the study was normal. Descriptive statistics such as standard deviation, mode, median, arithmetic mean, normality test were used for the analysis of the data, and factor analysis, t-test and ANOVA test were also applied. As a result of the findings, it was determined that while there was a significant difference between the age and education level of the local people and their tourism perceptions, there was no significant difference between the gender of the local people and their tourism perceptions. In our thesis, it has been concluded that Niğde has a touristic attraction in terms of tangible and intangible cultural heritage, the local people have a positive view of tourism, but tourism cannot be developed enough due to infrastructure and superstructure problems.

Keywords:Nigde, Tourism, Local People, Perception.

Advisor: Assist. Prof. Lale YILMAZ, Department of Tourism Guiding, Mersin University, Mersin.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimde, konu seçiminden tezin tamamlanma sürecine kadar her aşamada bilgi, öneri ve tecrübeleri ile bana yol gösteren tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Lale YILMAZ' a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmanın veri toplama sürecinde desteğini ve iş birliğini esirgemeyen kıymetli arkadaşlarıma ve çalışmama katılan bütün katılımcılara teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamda yardım ve katkılarını esirgemeyen değerli hocalarım Doç. Dr. Sevda BİRDİR' e ve Arş.Gör. Burhan Çınar' a ayrıca teşekkür ve minnetlerimi sunarım.

Doğduğum günden bugüne kadar her zaman yanımda olan, desteklerini sürekli hissettiğim kıymetli anneme, babama ve bütün aile üyelerime teşekkür ederim.

Fatih Buğra SÜRME

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇ KAPAK	i
ONAY	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR DİZİNİ	xi
KISALTMALAR ve ŞİMGELER	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problem İfadesi	3
1.2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırma Soruları	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Sınırlılıklar	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Yerel Halk Kavramı	5
2.2. Yerel Halk Tanımı	5
2.3. Yerel Halk ve Turizm İlişkisi	6
2.4. Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı	7
2.5. Yerel Halkın Turizm Gelişimine Yönelik Algıları	8
2.6. Yerel Halkın Turizmin Olumlu ve Olumsuz Etkilerine Yönelik Algıları	9
3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	10
4. NIĞDE İLİNİN TURİZM POTANSİYELİ	14
4.1. Niğde Adının Kaynağı	14
4.2. Niğde İli Coğrafi Konumu	14
4.3. Niğde İlının Tarihi	14
4.4. Niğde İlının İlçeleri	15
4.4.1. Niğde Merkez İlçe	15
4.5. Doğal Miras	16
4.5.1. Aladağlar Milli Parkı	17
4.5.2. Narlıgöl	17
4.5.3. Keten Çimen Kayak Merkezi	17
4.6. Niğde İlinde Yer Alan Göller	17
4.7. Niğde İli Somut Kültürel Miras Varlıkları	18
4.7.1. Kınık Höyük	18
4.7.2. Göllüdağ Ören Yeri	18
4.7.3. Kuşkayası Mezarlığı	19
4.7.4. Kaletepe Obsidyen Atölyesi	19
4.7.5. Yeraltı Şehirleri	19
4.7.6. Eski Andaval Kilisesi	19
4.7.7. Rum Kilisesi	20
4.7.8. Ermeni Kilisesi	20
4.7.9. Meryem Ana Kilisesi	20
4.7.10. Fertek Kilisesi	21
4.7.11. Hançerli Kilisesi	21
4.7.12. Hançerli Manastırı	21
4.7.13. Kurdonos Kilisesi	21
4.7.14. Kumluca Kilisesi	22

4.7.15. Hasaköy Kilisesi	22
4.7.16. Kaya Kilise	22
4.7.17. Küçükköy Kilisesi	23
4.7.18. Yeşilburç Kilisesi	23
4.7.19. Konaklı Kilisesi	23
4.7.20. Gümüşler Manastırı	23
4.7.21. Niğde Kalesi	24
4.7.22. Alaaddin Camii	25
4.7.23. Sungurbey Camii	25
4.7.24. Murat Paşa Camii	25
4.7.25. Rahmaniye Camii	25
4.7.26. Eskiciler Mescidi ve Darüz-zıkr Mescidi	25
4.7.27. Akmedrese	26
4.7.28. Hüdavend Hatun Türbesi	26
4.7.29. Diğer Türbeler	26
4.7.30. Hanlar	27
4.7.31. Sokullu Mehmet Paşa Bedesteni	27
4.7.32. Tarihi Hamamlar	27
4.7.33. Tarihi Çeşmeler	28
4.7.34. Sarı Köprü	28
4.7.35. Hacı Ahmed Değirmeni ve Keler Değirmeni	28
4.7.36. Sungurbey Kütüphanesi	29
4.7.37. Saat Kulesi	29
4.7.38. Geleneksel Niğde Evleri	29
4.7.39. Fertek Evleri	29
4.7.40. Kadioğlu Konağı	29
4.7.41. Gösterli Köyü	30
4.7.42. Niğde Müzesi	30
4.8. Somut Olmayan Kültürel Miras	31
4.8.1. El Sanatları	31
4.8.1.1. Halıcılık	31
4.8.1.2. Çancılık	31
4.8.1.3. Semercilik ve Palancılık	31
4.8.2. Halk Oyunları ve Müzik Kültürü	32
4.8.3. Festivaller	32
4.8.4. Niğde Mutfağı	32
4.9. Altunhisar İlçesi	33
4.9.1. Altunhisar İlçesinin Coğrafi Konumu	33
4.9.2. Altunhisar İlçesinin Tarihi	33
4.9.3. Altunhisar İlçesi Somut Kültürel Miras Varlıkları	33
4.9.4. Keçi Kalesi	34
4.9.5. Yeşilyurt Asmaz Kalesi	34
4.10. Bor İlçesi	34
4.11. Bor İlçesinin Tarihi	34
4.12. Doğal Miras Değerleri	34
4.12.1. Akkaya Barajı	35
4.12.2. Kemerhisar İçmeceleri	35
4.12.3. Kocapınar Suyu	35
4.13. Somut Kültürel Miras Varlıkları	35
4.13.1. Köşk Sit Alanı	35
4.13.2. Roma Havuzu	36
4.13.3. Tyana Sit Alanı	36
4.13.4. Tyana Su Kemerleri	37
4.13.5. Yedi Oda Yeraltı Şehri	37

4.13.6. Ermeni Kilisesi	37
4.13.7. Sokubaşı Rum Kilisesi	37
4.13.8. Paşa Camii	38
4.13.9. Bor Ulu Camii	38
4.13.10. Şeyh İlyas Camii	38
4.13.11. Abdullatif Camii	38
4.13.12. Sarı Saltuk Türbesi	38
4.13.13. Bor Paşa Camii Bedesteni	39
4.13.14. Eski Hamam	39
4.13.15. Yeni Hamam	39
4.13.16. Bor Bilginler Konağı	39
4.13.17. Yeşil Dere Köprüsü	39
4.14. Somut Olmayan Kültürel Miras Değerleri	40
4.14.1. El Sanatları	40
4.14.2. Halıcılık	40
4.14.3. Keçecilik	40
4.14.4. Yorgancılık	40
4.14.5. Halk Oyunları	41
4.14.6. Festivaller	41
4.14.6.1. Kemerhisar Tyana Kültür ve Turizm Festivali	41
4.15. Bor Mutfağı	41
4.15.1. Köfter	41
4.16. Çamardı İlçesi	42
4.16.1. Çamardı İlçesi Turizm Potansiyeli	42
4.16.2. Kavlak Tepe Yeraltı Şehri	42
4.16.3. Kestel Ören Yeri	42
4.16.4. Göltepe Ören Yeri	43
4.17. Çiftlik İlçesi	43
4.17.1. Çiftlik İlçesi Turizm Potansiyeli	44
4.17.2. Tepecik Höyük	44
4.17.3. Murtandı Kalesi	44
4.17.4. Takyanus Antik Kenti	44
4.18. Ulukışla İlçesi	44
4.18.1. Ulukışla Adının Kaynağı	45
4.18.2. Ulukışla İlçesi Somut Kültürel Miras	45
4.18.3. Porsuk Höyük	45
4.18.4. Faustinapolis Antik Kenti	45
4.18.5. Lulu'a (Lülve) Kalesi	45
4.18.6. Kepez Kalesi	46
4.18.7. Gedelli Köyü Camii	46
4.18.8. Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı ve Külliyesi	46
4.18.8.1. Mehmet Paşa Camii	47
4.18.8.2. Han	47
4.18.8.3. Kervansaray	47
4.18.8.4. Hamam	47
4.18.9. Doğal Miras Alanları	47
4.18.9.1. Bolkar Dağları Kayak Merkezi	47
4.18.9.2. Çiftehan Kaplıcaları	48
4.19. Niğde İli ve İlçelerine ait Turizm Verileri	48
4.19.1. Niğde İlinde Hizmet Veren Konaklama Tesisleri	48
4.19.2. Niğde İlinde Bulunan Taşınmaz Kültür Varlıkları	48
4.19.3. Müze ve Ören Yeri Ziyaretçi Sayıları	49
4.19.4. Niğde İlini Ziyaret Eden Ziyaretçi Sayıları	49
4.19.5. Altunhisar İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri	49

4.19.6. Bor İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri	50
4.19.7. Çamardı İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri	51
4.19.8. Çiftlik İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri	52
4.19.9. Merkez İlçede Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri	53
4.19.10. Ulukışla İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri	54
5. YÖNTEM	55
5.1. Araştırmanın Türü	55
5.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem	55
5.3. Veri Toplama Yöntemi	55
5.4. Anket Formunun Oluşturulması	56
5.5. Ön Test	56
5.6. Anketin Uygulanması	56
5.7. Kullanılan Veri Analiz Teknikleri	56
5.8. Ölçeğin Güvenirlilik Analizi	57
5.9. Ölçeğin Geçerlilik Analizi	57
6. BULGULAR	59
6.1. AS1: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algıları nasıldır?	60
6.2. AS2: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algıları kaç faktöre ayrılmaktadır?	62
6.3. AS3: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algı Faktörleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?	65
6.4. AS4: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algı Faktörleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?	65
6.5. AS5: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algı Faktörleri eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?	67
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	71
KAYNAKLAR	77
EKLER	83
ÖZGEÇMİŞ	84

TABLOLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Literatür Araştırmasına Yönelik Tablo	9
Tablo 4.1. Niğde İlinde Yapılan Festivaller.	31
Tablo 4.2. Niğde ilinde bulunan konaklama tesisleri.	47
Tablo 4.3. Niğde İlinde Bulunan Taşınmaz Kültür Varlıkları.	47
Tablo 4.4. Niğde ilinde bulunan Müze ve Ören Yerlerine ait ziyaretçi sayıları.	47
Tablo 4.5. Niğde ilini ziyaret eden ziyaretçi sayıları.	48
Tablo 4.6. Altunhisar İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan geceleme sayısı istatistikleri.	48
Tablo 4.7. Bor İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	48
Tablo 4.8. Bor İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	49
Tablo 4.9. Çamardı İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	49
Tablo 4.10. Çamardı İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	49
Tablo 4.11. Çiftlik İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	50
Tablo 4.12. Çiftlik İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	50
Tablo 4.13. Merkez ilçede yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	51
Tablo 4.14. Merkez ilçede yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	51
Tablo 4.15. Ulukışla İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	52
Tablo 4.16. Ulukışla İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.	52
Tablo 5.1. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Algılarına Yönelik Ölçeği Güven Analizi	56
Tablo 5.2. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Algılarına Yönelik Ölçeği Yapı Geçerliliği	56
Tablo 6.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri.	57
Tablo 6.2. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Tutumlarının Tanımlayıcı İstatistik Tablosu.	59
Tablo 6.3. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Tutumları ölçeğinin Faktör analiz tablosu.	61
Tablo 6.4. Yerel halkın turizm algısının Cinsiyete göre t-Testi Tablosu.	63
Tablo 6.5. Yerel halkın turizm algısının Yaş gruplarına göre ANOVA tablosu.	64
Tablo 6.6. Yaş gruplarına göre farklılaşmaya ilişkin Scheffe ve Tamhane T ² Sonuçları	65
Tablo 6.7. Yerel halkın eğitim durumu düzeyleri ile algılarına göre ANOVA Tablosu.	66
Tablo 6.8. Eğitim düzeylerine göre farklılaşmaya ilişkin Scheffe ve Tamhane T ² Sonuçları	67

KISALTMALAR ve SİMGELER

Kısaltma/Simgesi	Tanım
GZFT	Güçlü Zayıf Fırsat Tehdit
İTÇ	İlk Tunç Çağı
km	kilometre
km ²	kilometre kare
m	metre
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
NGTHM	Niğde Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
SWOT	Strengths Weaknesses Opportunities Threats
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

Tarihi Kapadokya Bölgesi, coğrafi ve jeopolitik konumundan ötürü geçmişte birçok uygarlığın uğruna savaşlar verdiği bir yer olmuştur. Geçmişte ismini, Galatia' da bulunan Kappadoks Irmağından alan Tarihi Kapadokya Bölgesinin sınırlarını kuzeyde Pontos, doğuda Armenia, güneyde Kilikia ve batıda Galatia oluşturmaktadır (Strabon, 2009:324). Günümüzde ise Kapadokya Bölgesini oluşturan şehirler arasında, Nevşehir, Niğde, Kayseri, Aksaray, Kırşehir, Yozgat ve Çorum illeri bulunmaktadır (Umar, 2008:1). Demir çağı zamanında Asur hakimiyetinde olan Kapadokya, Lidyalılar ve Medler arasında MÖ VI. Yüzyılda yapılan anlaşmada Kızılırmak (Halys) Nehri sınır kabul edilerek Medlerin yönetimine bırakılmış, daha sonra Pers egemenliğine girmiştir. Persler döneminde iki satraplığa ayrılmadan önce Cataonie' ya bağlı olduğu bilinen Antik Kapadokya (Texier, 2009: 108), Makedon Krallığının bölgede hakim olmasıyla iki farklı krallığa dönüşmüştür. Büyük Kapadokya ve Kappadokia Pontos isimlerini alan krallıklar bir süre sonra Seleukos Krallığına dahil olmuştur. MÖ 255 MS 17 yıllarında bölge Kapadokya Krallığı olarak siyasi üstünlük yaşamıştır. Daha sonra Roma eyaleti sayılan Kapadokya Bölgesi, İmparatorluğun doğu-batı yönünde ayrılmasıyla birlikte doğu sınırları içerisinde kalmıştır (Arslan ve Bulut, 2017: 50).

Yer aldığı bölgenin tarihi ve kültürel değerlerini içeren zengin bir potansiyele sahip olan Niğde ilinin birçok tarihi eseri bünyesinde barındırdığını söyleyebiliriz. Kapadokya bölgesinin en büyük manastırlarından birisi olan Gümüşler Manastırı'na ev sahipliği yapan Niğde ilinde, tarih öncesi dönemlerden başlayıp Roma, Selçuklu, Osmanlı dönemleri gibi birçok medeniyete ait kültür ve sanat anlayışının harmanlanmasıyla günümüze ulaşmış tarihi yapılar görmek mümkündür. Osmanlı döneminde yoğun bir gayrimüslim nüfusuna sahip olması nedeniyle inşa edilmiş birçok kilise ve manastırın bulunduğu Niğde ili yer aldığı coğrafi konumundan ötürü yalnızca kültür turizmine değil, doğa ve alternatif turizm çeşitlerine de ev sahipliği yapabilecek destinasyonlar bulunmaktadır.

Turizmin bölgesel anlamda gelişmesinde yerel halkın turizme olan yaklaşımının, algısının ve bakış açısının etkisi oldukça fazladır. Aynı şekilde turizm destinasyonlarının gelişmesinin de yerel halkın turizme olan algısı ile bağlantısı bulunmaktadır. Bölgede yaşayan yerel halk turizme katkı sunmaz ve olumsuz algı yaratırsa bölgenin turizm alanında ilerleme kaydetmesi mümkün olmayabilir. Çünkü yerel halk turizme karşı olumsuz yaklaşıma sahip olursa bölgesini ziyarete gelen turistlere karşı da aynı olumsuzlukları sergilemeye devam edecektir. Bundan dolayı yerel halkın turizme ve turistlere karşı sergilemiş olduğu olumsuz yaklaşımlar, turistlerin destinasyonu tekrar ziyaret edip etmeyeceğini ve çevrelerine bu destinasyon hakkında olumlu önerilerde bulunup bulunmayacağını belirlemektedir.

Yerel halkın turizme karşı algısı ve bu algının oluşması birçok nedene bağlanabilir. Bunlardan yalnızca birkaçının turizm tarafından sağlanan istihdam, halkın turizmden beklentisi ve bölgenin turizm kaynaklı gelişmesi biçiminde ifade edilebilir. Turizmin sağlayacağı fayda ve zararlar yerel halka eşit şekilde yansımaları olumlu algının artmasına kolaylık sağlayabilir. Aksi takdirde turistik işletmelere sahip kişiler turizmin sağladığı imkanlardan daha fazla yararlanıp olumlu izlenime sahip olurken, yerel halkın sadece ortak alanlarda oluşan kalabalıklar, çevre kirliliği ve ulaşım sorunları nedeniyle turizme karşı olumsuz algıya sahip olması kaçınılmaz olacaktır. Bu tarz sebeplerden ötürü ortaya çıkan olumsuz algıların giderilmesi ya da en aza indirgenmesi için yerel halk ve turizm ilişkisini birbirinden ayırmadan ortak fayda gözeterek çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilebilir. Bu bağlamda tez çalışması literatüre katkı sağlarken Niğde’de yaşayan yerel halkın turizmin gelişimi ve ilin sahip olduğu turizm potansiyeli hakkında fikirlerini belirleme amacını taşımaktadır.

Bu tez çalışmasının diğer bir amacı da İç Anadolu bölgesinin güneydoğusunda yer alan Niğde’nin sahip olduğu turistik potansiyeli hakkında bilgilerin araştırılıp sunularak toplumda farkındalığı arttırmak ve bu yolla literatüre katkı sağlamaktır. Bu çalışmada konu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve Niğde ilinin sahip olduğu doğal, tarihi, turistik değerlerin bir bölümü yerinde gözlem yapılarak incelenmiştir. Kentin genel yapısı ele alınarak ilin coğrafi, tarihi, demografik özellikleri sahip olduğu tarihi ve doğal güzellikler hakkında bilgi verilmiş ve turizm değerlerinin bütünsel bir envanteri oluşturulmuştur.

Tez çalışmasının birinci bölümünde araştırmanın problem ifadesi, araştırmanın amacı ve kapsamı, araştırmanın önemi, araştırma soruları varsayımlar ve sınırlılıkları açıklanmıştır. Tez çalışmasının ikinci bölümünde, yapılan araştırmanın temelini oluşturan kavramlar incelenmiştir. Tez çalışmasının üçüncü bölümünde literatür araştırması gerçekleştirilmiştir. Dördüncü bölümde araştırmanın konusunu oluşturan Niğde ilinin sahip olduğu somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerini kapsayan turizm potansiyeli ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Tez çalışmasının beşinci bölümünde araştırmanın yöntemi, araştırmanın türü, araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama yöntemi, anket formunun oluşturulması, ön test uygulaması, anket uygulaması ve verilerin analizlerine yer verilerek elde edilen bulgular altıncı bölümde değerlendirilmiştir. Tez çalışmasının sonuç bölümünde ise, bulgulardan elde edilen sonuçlara yer verilmiş, araştırmacılara, yerel yönetimlere ve gelecek akademik çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmaya çalışılmıştır.

1.1. Araştırmanın Problem İfadesi

Türk Dil Kurumu Sözlüğüne yer alan tanıma göre varılacak olan yer olarak ifade edilen destinasyon kelimesi dilimize Fransızcadan geçmiştir (www.tdk.gov.tr). Daha açık bir ifade ile destinasyon kelimesi, bir bölgede turistlere karşı mal ve hizmetlerin sunulduğu ve turistlerin destinasyon deneyimi yaşayabildiği çekim yeri olarak açıklanmaktadır (Çakıcı ve Aksu, 2007:183).

Destinasyon deneyiminin tanımına baktığımızda ise insanların gerçekleştirmiş olduğu tatil sonrasında kazandıkları deneyimlerin, bölgede bulundukları süre içerisinde aldıkları turistik mal ve hizmetlerin, bölgenin sahip olduğu doğal çekim merkezleri sayesinde akıllarda kalan anıların çeşitli turistik hizmetlerin bütünü olarak ifade edilmektedir (Gönenç ve Güler, 2010: 7). Bir destinasyon deneyiminin tanınması, bölgeyi simgeleyen ürünlerin tanıtımını da kolaylaştırır. Söz konusu destinasyonun sürdürülebilirliğini sağlar.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmada Niğde ilinde yer alan turistik destinasyonlar kapsamında yerel halkın görüşleri alınarak halkın turizme eğilimi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacı; Tarihi Kapadokya bölgesinin bir bölümü olan Niğde ilinin destinasyonlarda yeteri kadar yer almadığı, yerel halkın turizmin gelişimine karşı olumlu olumsuz algılarının olup olmadığı, ilde turistlere yönelik çekim unsurlarının bulunup bulunmadığı ve yerel halk ile turizm arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu kapsamda elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Tez çalışmasının amacı doğrultusunda araştırmanın kapsamını Niğde ilinde ve ilçelerinde bulunan turistik çekim merkezleri oluşturmaktadır. Söz konusu merkezlerin turizm potansiyeli açısından incelenerek turizmin gelişmesinde temel sorunlar olan alt yapı ve ulaşım konularının tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Bu merkezler dâhilinde ortaya çıkabilecek turizm potansiyelinin yerel halk tarafından algısı ve bu bağlamda Kapadokya destinasyonuna kazandırılması konusu irdelenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Turizm değerleri, bulundukları ilin tanıtım faaliyetleri yapılarak, değerlerin korunmasına uygun şekilde gerçekleştirildiği takdirde yerel toplumun sosyal ve ekonomik refahını artırmak için katkı sağlamaktadır. Şehrin turizm amaçlı geliştirilmesinin yeni iş kolları oluşturacağı, bölge halkının yaşam koşullarına katkı sağlayacağı ve şehrin altyapısının gelişiminde etkili olacağı düşünülmektedir. İlde yapılması planlanan turizm alanındaki çalışmalara yerel halkın da

katılması gerektiği vurgulanarak, daha verimli ve sürdürülebilir bir sonucun ortaya çıkarılması öngörülmektedir.

Çalışmanın literatüre katkı sağlanması düşünülmekte ve elde edilen bulgular neticesinde söz konusu yerel belediyelerin sahip olduğu güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri görmeleri, gerekli stratejiler geliştirmeleri açısından tavsiyeler oluşturulması öngörülmektedir. Böylelikle ilin sahip olduğu değerlerin tanıtılarak Kapadokya bölgesi destinasyonuna kazandırılmasına katkı sunulması düşünülmektedir.

1.4. Araştırma Soruları

Bu tez çalışmasında, araştırmanın problemlerine ilişkin cevap aradığımız beş sorumuz bulunmaktadır. Bu kapsam çerçevesinde ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra, araştırmanın temel amacına yönelik aşağıda yer alan sorular oluşturulmuştur:

AS₁: Yerel halkın turizme ilişkin algıları nasıldır?

AS₂: Yerel halkın turizme ilişkin algıları kaç faktöre ayrılmaktadır?

AS₃: Yerel halkın turizme ilişkin algı faktörleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

AS₄: Yerel halkın turizme ilişkin algı faktörleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

AS₅: Yerel halkın turizme ilişkin algı faktörleri eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.5. Varsayımlar

Varsayımlar, doğruluğu henüz ispat edilmemesine rağmen doğruymuş gibi ele alınarak bilimsel araştırmalarda kullanılan, “değiştirilemeyen, araştırmayı etkileyen fikirleri temsil eden, araştırmanın temellerini oluşturan, aynı zamanda araştırma sonuçlarının geçerliğini doğrudan etkileyen ifadeler” şeklinde yapılan tanımlamalardır (Horzum, vd., 2016: 501). Bu tez çalışmasında oluşturulan varsayımlar aşağıdaki gibidir:

- 1- Ankete katılan Niğde ilinde yaşayan yerel halkın anketi dürüst ve mantıklı cevapladıkları varsayılmıştır.
- 2- Ankete katılan yerel halkın doğal ve kültürel miras değerlerini değerlendirebilecek kadar bilgi ve deneyim sahibi oldukları varsayılmıştır.
- 3- Araştırmada kullanılan ölçeğin, araştırmanın amacına yönelik olduğu ve geçerli olduğu varsayılmıştır.
- 4- Araştırmada kullanılan istatistik yöntem ve tekniklerin toplanan verilerin analizine uygun olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma coğrafi olarak Niğde ilinde yaşayan yerel halk ile sınırlandırılmıştır. Veri toplama süreci zaman, maliyet, ulaşılabilirlik imkanlarının kısıtlı olması sebebiyle yüz yüze yapılmayıp, anketin Google Form aracılığıyla dijital ortamda kullanılabilir hale getirilmesinin ardından çevrimiçi (online) bir şekilde (e-mail, whatsapp, instagram gibi sosyal paylaşım platformları) katılımcılara ulaştırılarak 15.08.2022 ve 15.09.2022 tarihleri arasında 432 kişiye yapılarak sınırlandırılmıştır. Ankette yer alan sorulara gelen yanıtların sadece bilimsel amaçlarla kullanılacağına, başka amaçlar ile kullanılmayacağına dair bilgi verilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kavramsal çerçeve, çalışmada yer alan kavramların genelden özele olacak biçimde tanımlanarak sınırlandırıldığı kısımdır (Çepni, 2021: 207). Bu bölümde tez çalışmasında yer alan temel kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Yerel Halk Kavramı

Kültürel dokuyu oluşturan din, dil, ahlak, tarih, gelenek, görenek, sanat, edebiyat, yiyecek, giyim vb. öğeler aynı yerlerde yaşayan toplumların ortak değerleri sayılırken bu öğelere sahip insanlar, yaşadıkları bölgenin yerel halkını oluşturmaktadır. Toplumlara özgü olan bu değerler yerel halkların her birini birbirlerinden farklı ve özel kılmaktadır.

Ferdinand Tönnies' in 1887 yılında 'Gemeinschaft ve Gesellschaft' isimli eserinde, yerel halk teriminin 18. yüzyılın sonlarında temelinin atıldığını daha sonra 19. ve 20. yüzyıllarda bilim adamları tarafından yapılan çalışmalar neticesinde kavramın doğduğunu söylemiştir (Tönnies, 1887' den akt. Bal, 2021: 33).

2.2. Yerel Halk Tanımı

Günlük hayatımızda sıkça karşılaştığımız yerel halk kavramını oluşturan kelimeleri ayrı ayrı ele aldığımızda 'yerel' kelimesi Türk Dil Kurumu Sözlüğünde "yaşadığı yerde doğup büyüyen, bir bölgenin ilk sakinlerinden olan, bir yörenin kendine has özelliklerini taşıyan, lokal" anlamlarını taşımaktadır. 'Halk' kelimesi ise "aynı ülkede yaşayan, aynı soydan gelen, aynı kültür kökenini taşıyan insan topluluğu" şeklinde tanımlanmıştır (www.tdk.gov.tr). Bu durumda yerel halk kavramının tanımını belirli bölgelerde hayatlarını sürdüren toplumların, farklı çıkarların ortak noktalarında buluşan çeşitli bireylerden meydana gelen topluluklar olarak açıklanabilir.

Yerel halk kavramını turizm alanında incelediğimizde, turistlerin tercih ettiği destinasyonlarda yaşayan, bölgelerini ziyaret eden turistler ile doğrudan ya da dolaylı yollarla iletişimde bulunan kişilerin oluşturduğu topluluklar, biçiminde tanımlanabilir (Şentürk, 2019: 31).

Yerel halk kavramı bölgesel ve ilişkisel olarak iki yaklaşımla incelenmektedir. Birincisi, yerel halkın adını, sınırlarını ve tanınmış niteliklerini bir harita üzerinde belirtmek olarak görülürken ikincisi ise birlikte yaşayan bireylerin birbirleriyle kurdukları arkadaşlık ilişkileri gibi kişilerin bütün olması, şeklinde ifade edilmektedir (Bal, 2021: 33).

Yerel halk kavramı, bir bölgenin yalnızca demografik yapısını, coğrafyasını, tarihini değil de yaşayan toplumun etnik kökeni, toplumsal statüsü, örf adetleri gibi sosyal özellikleri içerisinde barındırmaktadır. Böylece bütün bu ortak değerlere sahip bireylerin aynı bölgede yaşam sürdürmesiyle yerel halk kavramı oluşmuştur (Çelikkanat, 2015: 28).

2.3. Yerel Halk ve Turizm İlişkisi

Bölgenin geçiminin sağlandığı sektörler ile sürekli etkileşim halinde olan yerel halk, kendi maddi kazancının da aynı sektörler sayesinde etkileneceğini bilir. Çoğu sektörde olduğu gibi turizm de yerel halkı olumlu ya da olumsuz şekilde etkileyebilecek endüstrilerin arasında yer almaktadır.

Turizm, yerel halkın yaşadığı destinasyonlarda da sıklıkla gerçekleştirilen bir faaliyettir. Turistlerin, yerel halkın yaşadığı destinasyonları ziyaret etmeleriyle başlayan iletişim kurma, hizmet sunma gibi faktörler yerel halkı bu konuda önemli bir noktaya taşımaktadır. Dolayısıyla yerel halk gerçekleştirilen turizm faaliyetinden doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkilenmektedir (Uzun, 2020: 18).

Bir bölgede turizmin gelişim sürecini etkileyebilecek olayların başında gelen yerel halk, turistlere ve turizm faaliyetlerine yönelik yaklaşımlarını ne derece olumlu tutarsa, destinasyonda oluşacak sürdürülebilirlik ömrü o derece uzun olur. Yerel halkın bu konuda ortaya sereceği olumsuz tavır sonucunda bölgede turizm alanında ilerlemenin kaydedilmesi pek mümkün olmayacaktır (Dilek, vd., 2017: 62).

Turizm destinasyonlarında yapılması planlanan çalışmalara yerel halkın da katılımı gerekmektedir. Çünkü destinasyonların oluşumuna sebep olan doğal, kültürel ve tarihi mirasın korunması ve diğer nesillere aktarılması konusunda yerel halk bilinçlendirilmesi, sürdürülebilirlik açısından oldukça önemlidir (Mansuroğlu, 2006: 36).

Doğal ve kültürel niteliklerin kullanımının artmasıyla ziyaretçilerin çevre dostu faaliyetlere yönelmesi, doğal alanların korunması ve halkın ekonomik anlamda faydalanması açısından önemlidir (Mansuroğlu, 2006: 36).

Konuyla ilgili Ko ve Stewart tarafından yapılmış bir araştırmada, bölgede yaşayan halkın turizmin etkilerinden olumlu etkilenerek memnuniyet sergilediği ve bu nedenle turizmin gelişimi için yapılacak planlamada yönetime fayda sağlayabileceği ortaya konulmuştur (Bayram, Alkaya, 2020: 1031).

2.4. Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı

Turistlerin ülkelerine döndükten sonra gittikleri destinasyonları tekrar tercih etmesi, bölgenin reklamının güzel yapılması ve turizmin gelişmesine katkıda bulunması için yerel halkın turizme bakış açısı oldukça önemli bir konudur. Turizmin gelişmesi ve sürdürülebilir olması açısından yapılan planlamalarda yerel halkın görüşleri ve desteği alınmazsa ilerleyen süreçte kızgınlık, güven eksikliği, turizme karşı ilgisizlik gibi birtakım sorunlardan kaynaklı olumsuz algılar ortaya çıkabilmesine neden olmaktadır.

Bir bölgede turizm faaliyetlerinin gelişiminin yörede yaşayan yerel halkın turistlere karşı sergilediği tavırlar ile ilişkili olduğunu söyleyen Butler, yerel halkın turistlerden uzun vadede fayda beklemelerinden ötürü gelişim ile ortaya çıkan turist sayısındaki artışa olumlu olarak baksa da zamanla olumsuzla döneceğini iddia etmiştir (Tayfun ve Kılıçlar, 2004: 3).

Destinasyonlara gelen farklı kültürlere sahip turistlerin yerel halk ile aralarında oluşabilecek kültür çatışmaları göz ardı edilirse ilerleyen süreçlerde bölgenin sahip olduğu kültürel değerler zedelenebilir ve bundan kaynaklı turistlere verilecek hizmetlerde gerileme yaşanarak bölgenin turizm alanında gelişmesi duraksayabilir (Selimoğlu, 2004: 4).

Yöreye özgü yeme içme kültürü, yerel el sanatları ve kültürel yapıların turizm kaynaklı bozulmasının sonucunda yerel halkta oluşabilecek kimlik kaybı, turizmin gelişmesini olumsuz yönde etkileyecektir (Uslu ve Kiper, 2006: 311).

Yerel halk yaşamış olduğu turizm kaynaklı sosyal, kültürel, çevresel ya da ekonomik olumsuzluklar nedeniyle turizme ve turistlere karşı suçlayıcı bir yaklaşım sergilemekte ve turizmin gelişimini bölgelerinde istememektedirler (Türker ve Türker 2014: 83). Ayrıca yerel halk ile turistler arasında gözle görülebilecek derecede olan yaşam şekillerindeki farklılıklar tarafların bir süre sonra birbirlerine karşı yapmacık davranmalarına sebep olmakla beraber bazı yanlış anlaşılmalarda da beraberinde getirecektir. Turistlerin ziyaret ettikleri bölgelerde yaşayan yerel halkın sahip olduğu kültürel değerlere karşı sergileyebileceği olumsuz veya aykırı hareketler sonucunda bölgede istenmemek gibi sonuçlarla karşılaşması kaçınılmaz olacaktır (Erkuş, 2021: 33).

2.5. Yerel Halkın Turizm Gelişimine Yönelik Algıları

Sürdürülebilir turizmin doğru ve başarılı şekilde oluşturulması, yerel halkın üstleneceği roller konusunda bilinçli olması ve olumlu algıya sahip olması, gelişimin hızlı ve kolay ilerlemesini sağlayacaktır.

Turistik destinasyonlarda sunulan ürünlerin ortaya çıkarılmasında yerel halk tarafından sağlanan destek ve iş gücü, bölgenin turizme yönelik algısının belirlenmesine ve turizmin gelişimine sağlayacakları desteğin oluşmasına etki etmektedir (Erkılıç, 2019: 67).

Faulkner ve Tidswell tarafından yapılan bir araştırmada, yerel halkın sahip olduğu turizm algısı ve yaşam standartları, turizmin gelişimi için göz ardı edilmeyecek bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ek olarak turizm getireceği olumsuz etkileri en aza indirmek için gelişen turizmin yerel halkın yaşam standartlarının üzerinde oluşturacağı izleri sürekli olarak takip etmek yanlış bir tutum olmayacaktır (Ataman, 2019: 36).

Buttler, yerel halkın turizm gelişimine yönelik olumlu algılarının uzun vadede yaşadıkları yerde turist sayısında oluşabilecek artışının ardından ortaya çıkabilecek çevresel, sosyal ve kültürel problemlerin sonucunda olumsuzla doğru kayabileceğinden de söz etmiştir. Fakat turizm sektöründe çalışmakta olan ve gelirini turizmden sağlayan kişilerin turizmin gelişimine dair ortaya çıkan algılarında olumsuzluk gözlenmemektedir (Avcıkurt, 2017: 114).

Yerel halkın turizme karşı oluşan olumsuz algılarının artmasının sebeplerinin arasında, turizm kaynaklı ortaya çıkan fırsatları ve alacakları faydayı çoğu kişiye göre daha geç görmesi veya hiç görememesi de yer almaktadır. Ayrıca ortak kullanım alanlarında oluşan kalabalık, gürültü kirliliği, trafik stresi ve yaşanabilecek fiyat artışı gibi etkenler, yerel halkın turizm gelişmesine yönelik negatif bir algı sergilemesine neden olabilmektedir (Ataman, 2019: 38).

Herhangi bir destinasyon bölgesinin, turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine ne derece açık ve hazır olduğunu bilmek, toplumun yapılacak olan turizm faaliyetlerinden faydalı bir şekilde etkilenmesi için oldukça önemlidir. Çünkü turizm toplumun içerisinde bulunduğu ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel faktörleri etkileyen ve bölgeye gelen turistler ile yerel halkın arasında ortaya çıkaracağı etkileşimler sebebiyle oldukça dinamik bir yapıya sahiptir. Bu nedenle yerel halkın söz konusu faktörlerden fayda sağlaması halinde turizme hazırlanması ve katılımda bulunması önem arz etmektedir (Alaeddinoğlu, 2007: 4).

2.6. Yerel Halkın Turizmin Olumlu ve Olumsuz Etkilerine Yönelik Algıları

Turizmin gelişmekte olduğu destinasyonlarda oluşan sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik etkilerin sonuçlarının her zaman olumlu yönde olmamasından ötürü ortaya birtakım sorunlar çıkabilmektedir. Bu gelişmeler ekonomik açıdan ele alındığında kazanılan döviz miktarı, gelir artışı, alternatif iş fırsatlarının doğması ile birlikte sağlanan istihdam ne kadar olumlu gözükse de yerel halk, beraberinde gelen yaşam pahalılığı, konut fiyatlarında ve kiralarda oluşan artış gibi ortaya çıkması muhtemel olumsuz ekonomik etkilerle karşılaşabilmektedir. Yerel halkın kimliğini oluşturan kültürel değerlerin ve kaybolma noktasına gelmiş zanaatların bölgenin turizm alanında gelişimi için yeniden ortaya çıkarılması ile turistlerin bölge halkıyla bulunacağı kültürel etkileşimlerde daha özgün olması olumlu olarak görülürken diğer yandan farklı kültürel değerlere sahip iki tarafın girdiği bu etkileşim sonucu toplumda oluşabilecek kültür yozlaşması olumsuz etki olarak karşımıza çıkabilmektedir. Aynı şekilde destinasyonun sahip olduğu doğal güzelliğe sahip alanların korunmasına özen gösterilmesi, kentin sahip olduğu alt yapı ve ulaşım olanaklarının turizm kaynaklı geliştirilmesi çevresel boyutta olumlu olarak görünürken bir süre sonra meydana gelebilecek aşırı kalabalıktan kaynaklı oluşan trafik sıkışıklıkları, toplu alanlarda meydana gelen gürültü kirliliği, hava, su ve çevre kirliliğiyle beraber doğal yaşam alanlarının zarar görmesi gibi etkiler de karşımıza çıkabilecek olumsuz etkiler olarak ifade edilmiştir (Keleş, 2021: 105).

3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Literatür araştırması, yerel halk kavramı, yerel halk ile turizm ilişkisi, yerel halkın turizme bakış açısı, yerel halkın turizmin gelişimine yönelik algıları ve Niğde ilinin sahip olduğu kültürel ve doğal miras sonucu oluşan turizm değerleri ile birlikte mevcut potansiyeli kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.1. Literatür Araştırmasına Yönelik Tablo

Yazar (Yıl)	Çalışma İsmi	Tür	Genel Bakış
Kahya (2022)	Çamardı İlçesinin (Niğde) Turizm Kaynakları Çerçevesinde Cittaslow Potansiyelinin Değerlendirilmesi	Araştırma Makalesi	Çalışmada Niğde ilinde yer alan Çamardı ilçesinin sahip olduğu doğal ve beşeri turizm kaynakları incelenerek ilçenin Sakin şehir olma potansiyeline sahip olduğu vurgulanmıştır.
Kodaş, Öztürk ve Deniz (2021)	Turizmin Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Algıları, Turizm Gelişim Desteği ve Yaşam Tatmini İlişkisi: Mardin Odaklı Bir Araştırma	Araştırma Makalesi	Çalışmada Mardin’ de yaşayan yerel halkın turizmin ekonomik, kültürel, olumsuz sosyal ve çevresel etkilerine ilişkin algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda bulgular tartışılarak pratik ve yönetsel önerilerde bulunulmuştur.
Bayram ve Alkaya (2020)	Sürdürülebilir Turizm Planlaması İçin Yerel Halkın Turizme Bakış Açısının Değerlendirilmesi: Buldan Örneği	Araştırma Makalesi	Araştırmanın amacı yerel halkın turizme ilişkin bakış açısını ortaya koymaya ve bölgede oluşabilecek sürdürülebilir turizm planlamasına katkı sağlamaya yöneliktir. Yapılan araştırma sonucunda yerel halkın turizme ilişkin bakış açısının olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmış ve turizmin sürdürülebilirliğine yönelik öneriler sunulmuştur.
Çetin (2020)	Niğde İli Altunhisar İlçesinin Kültür Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi	Araştırma Makalesi	Çalışmada Niğde ilinde yer alan Altunhisar İlçesinin sahip olduğu, unutulmaya yüz tutmuş ve görülmeye değer bölgelerinin turizme kazandırılması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda Altunhisar İlçesinin tanıtımının yapılarak turizme kazandırılması için önerilerde bulunulmuştur.

Tablo 3.1.(devamı)

Erkılıç (2019)	Yerel Halkın Turizm Algısı ve Turizmin Gelişimine Yönelik Tutumları: Rize Örneği	Araştırma Makalesi	Araştırmanın amacı Rize’de yaşayan yerel halkın bölgede turizmin gelişmesinin pozitif ve negatif etkileri sonucu oluşan algısı ve bu algıların turizmin gelişimine verecekleri desteğe yönelik etkisini belirlemek olmuştur. Yapılan araştırmanın sonucuna göre turizmin gelişimine verilen desteği en fazla etkileyen değişkenin ekonomik pozitif etkiler olduğu tespit edilmiştir.
Kalınkılıç (2019)	Yerel Ekonomik Kalkınmada Turizmin Rolü ve Niğde Uygulaması	Yüksek Lisans Tezi	Çalışmada yerel ekonomik kalkınmanın Niğde ilinde yaşayan yerel halkın turizme ilişkin tutumlarını incelemek amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan halkın yerel ekonomik kalkınmada turizmin rolüne ilişkin olumlu tutumlar içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
Eroğlu (2018)	Turizmde Destinasyon Markalaşması: Niğde Üzerine Bir Uygulama	Yüksek Lisans Tezi	Çalışmada Niğde ilini ziyaret eden yerli turistlerin Niğde’yi bir destinasyon markası olarak algılama düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Niğde’ye gelenlerin ziyaretlerinden memnun oldukları ve çevresindekilere tavsiye etmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.
Işık ve Turan (2018)	Yerel Halkın Turizmin Etkilerine Yönelik Algısı: İzmir İli Üzerine Bir Uygulama	Araştırma Makalesi	Araştırmada yerel halkın turizm etkilerine yönelik algısı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma sonucunda turizm etkilerine yönelik algı ile cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumu değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.
Gündüz (2018)	Yerel Halkın Turizm Algısını Belirlemeye Yönelik Alternatif Bir Ölçek Geliştirme: Karataş Destinasyonu Örneği	Araştırma Makalesi	Çalışmada bir bölgede turizmin gelişmesinin oluşturacağı olumlu ve olumsuz durumlara karşı yerel halkın algısını ve beklentilerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma sonucuna göre; Karataş ilçesinde yaşayan yerel halkın turizmin gelişmesinin ilçelerine ve kendilerine fayda sağlayacağı algısı tespit edilmiştir.
Güneş ve Alagöz (2018)	Yerel Halkın Turizm Algısı: Erzincan’da Bir Araştırma	Araştırma Makalesi	Araştırmada Erzincan’da yaşayan yerel halkın turizme ilişkin algısını ölçmek amaçlanmıştır. Yerel halkın turizm faaliyetlerinin il ekonomisine katkı sağlayacağını fakat ilin tanıtımının ve alt yapı unsurların eksik olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3.1.(devamı)

Şanlıoğlu ve Erdem (2017)	Kayseri Örneğinde Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerini Nasıl Algıladığının Tespitine Yönelik Bir Araştırma	Araştırma Makalesi	Çalışmada, turizmin Kayseri iline olan ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin yerel halk tarafından nasıl algılandığını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, Kayseri’de yaşayan yerel halkın turizmin gelişmesine olumlu yaklaştıkları ve sektörün gelişimini destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır.
Karakaş ve Şengün (2017)	Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Yönelik Tutumları	Araştırma Makalesi	Araştırmada Diyarbakır’da yaşayan yerel halkın turizme yönelik algısı ve buna bağlı olarak turizme yönelik desteğini belirlemek amaçlanmıştır. Diyarbakır’da yaşayan yerel halkın turizme bakış açısının olumlu yönde olduğu ve turizmin bölgeye fayda sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.
Soydan (2016)	Kültürel Miras Olarak ‘Nahitiya’ Niğde	Araştırma Makalesi	Çalışmada Niğde ilinde varlığı belirlenen kültürel peyzajlar, belirli kriterlere ve özgünlük değerlerine göre incelenmiştir. Materyal olarak Tyana Antik Kenti, Gümüşler Manastırı, Niğde Kalesi ve Alaaddin Cami seçilmiştir. Kentin çağdaş görünüm temellerinin Cumhuriyet’in ilanından sonra atılmış olduğu tespit edilmiştir.
Türker ve Türker (2014)	Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği	Araştırma Makalesi	Çalışmada yerel halkın turizmin hangi etkilerini ne düzeyde algıladığını tespit etmek amaçlanmıştır. Turizmden ekonomik kazanç sağlayan esnaf ve turizm çalışanlarının, bölgede yaşayan yerel göre, turizmin etkilerini daha olumlu algıladıkları ve turizmi daha çok destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır.
Alpaslan ve Tutar (2013)	Medeniyetlerin Yaşatıldığı Şehir Niğde ve Turizm	Araştırma Makalesi	Çalışmada Niğde ilinin turizm potansiyelini irdelemek amaçlanmıştır. Amaca yönelik GZTF analizi yapılmıştır. İlin Kapadokya Bölgesi’nde konumlanmasının, zengin bir tarihi dokusunun olmasının ve STK’ların turizm alanında çalışmalar yapıyor olmasının güçlü yönleri ve fırsatları olduğu tespit edilmiştir.
Ruhan İri (2009)	Niğde İlinin Turizm Açısından Pazarlanması	Yüksek Lisans Tezi	Çalışmada Niğde ilinin turizm açısından tanıtılarak pazarlanması amaçlanmıştır. İlin birçok turizm değerine ve çeşitlerine sahip olmasına rağmen önemli bir konumda yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3.1.(devamı)

Uslu ve Kiper (2006)	Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı	Araştırma Makalesi	Araştırmada kırsal bölgelerde yapılan turizm aktivitelerinin bölgede yaşayan yerel halk üzerinde oluşturduğu etkileri ve yerel halkın turizmin etkisi hakkındaki farkındalığı ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda bölgede yaşayan ve rastgele seçilen yerel halka yapılan anket sonucunda yerel halkın turizmin etkileri hakkındaki görüşleri değerlendirilmiştir.
Mansuroğlu (2006)	Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği	Araştırma Makalesi	Çalışmada Antalya'nın Akseki ilçesinde yaşayan yerel halkın turizm gelişmelerine yaklaşımlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda Kentin sahip olduğu tarihsel, kültürel ve doğal özelliklerinin Antalya turizmine katkıda bulunacağı saptanmıştır.
Tayfun ve Kılıçlar (2004)	Turizmin Sosyal Etkileri ve Yerli Halkın Turiste Bakışı	Dergi Makalesi	Çalışmada dış kaynaklı turizmin yerel halk tarafından nasıl algılandığı ve yerel halkın turistlere karşı bakış açısını belirlemek amaçlanmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda turizm bölgesinde yaşayan yerel halk ile turizm bölgesi olmayan yerde yaşayan yerel halkın turizme bakış açılarında birtakım farklılıklar tespit edilmiştir.

4. NİĞDE İLİNİN TURİZM POTANSİYELİ

Bu bölümde Niğde ilinin coğrafi ve tarihsel nitelikleri özetlenerek kültürel ve doğal miras potansiyeli oluşturabilecek çekim merkezleri tespit edilmiştir.

4.1. Niğde Adının Kaynağı

Tarih öncesinden günümüze kadar çeşitli kültürlerin yerleşim merkezi olan Niğde ilinin ismi ilk olarak M.Ö 1170-710 Geç Hitit Dönemi'ne ait kitabelerde "Nahita" olarak geçmektedir. Söz edilen bu kitabe Niğde yakınlarındaki Eski Aktaş köyü Andaval Kilisesi'nde bulunmaktadır (Soydan, 2016: 4). Bu ismin kaynağının Büyük Hitit Devleti'nden önce Anadolu'da yaşamış Hatti halkında ay ve bereket anlamına gelen "Anahita" kelimesinden türediği söylenmektedir (Kutluyer, 2020: 8).

4.2. Niğde İli Coğrafi Konumu

Niğde ili İç Anadolu bölgesinin güneydoğusunda yer almaktadır. Niğde ilinin kuzeybatısında Aksaray, kuzeyinde Nevşehir, kuzeydoğusunda Kayseri, batı ve güneybatısında Konya, güneyinde Mersin, güneydoğu ve doğusunda Adana illeri bulunmaktadır. Bu sınırlar dâhilinde yaklaşık yüzölçümü 779,522 km² olan Niğde ilinin trafik kodu 51'dir. Niğde'nin Bor Ovası'nda deniz seviyesinden yüksekliği 1000 metre iken, Misli Ovası kuzeyinde bu değer 1350 metreye ulaşmaktadır (NGTHM, 2015: 24).

Niğde ilinin topografik özellikleri araştırıldığında %41,2'si dalgalı arazi ve yaylalar, %30'unu ovalar ve %28,8'i dağlık arazilerden oluştuğu görülmektedir. Melendiz, Hasandağı ve Erciyes Dağı'nın şekillendirdiği jeolojik yapı göz önüne alındığında, ilin bakır, çinko, demir, cıva, altın, gümüş gibi bol miktarda metalik malzeme içermesi nedeniyle yer altı kaynakları açısından oldukça zengindir. Ayrıca bölge kükürtlü kaplıcalar açısından da önem taşımaktadır (Özel, 2005: 125).

Niğde ilinin dağlarla çevrili ve deniz seviyesinden ortalama 1200 m yüksekte olmasından ötürü karasal iklim yaşanmaktadır. İlin genel iklim özelliğine bakıldığında yaz ayları sıcak ve kurak, kış ayları ise soğuk ve yağışlı geçmektedir. Niğde'nin bitki örtüsünü İç Anadolu Bölgesi' nin tipik bitki örtüsü olan bozkır alanlar ile yaygın step bitkileri oluşturmaktadır (Erdoğan, 2012: 8).

4.3. Niğde İlinin Tarihi

Neolitik dönemden günümüze kadar birçok medeniyetin izlerini barındıran Niğde, Antik dönemdeki adıyla Kapadokya bölgesinin güneyinde yer almaktadır. Bölgede varlığı bilinen en eski uygarlık Hattilerin yıkılmasının ardından kurulan Hitit Devleti M.Ö. 1200'lere kadar bölgede

egemenlik kurmuştur. Bölgeye gelen Asurlular ise Hititlere son vererek kendi egemenliklerini kurmuştur. Bölge daha sonra Friglerin eline geçmiştir. M.Ö. 17 yılında, Romalılar bölgeyi fethetmeden önce Medler, Persler, Kapadokya Krallığı ve Bergama Krallığı'nın egemenliğinde kalmıştır. M.Ö. 17'de Küçük Kapadokya sınırları içinde yer alan Niğde ilinin önemli yerleşim merkezi olmasını sağlayan Roma Havuzu, Tyana (Kemerhisar) Su Kemerleri ve sivil mimari örneklerinin tamamı Roma Devri'nde inşa edilmiştir. M.S. 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılması ile birlikte Niğde ili, Doğu Roma İmparatorluğu'nun sınırlarına katılmıştır. Türklerin Anadolu'ya girişi ile başlayan ve 1308 yılında son bulan Anadolu Selçuklu Devleti tarafından fethedilen Niğde, dönemin önemli bir askeri merkezi olma özelliğini kazanmıştır. Niğde 1471 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun tarafından fethedilmiş ancak tarihi önemini yitirmemiştir. Osmanlı döneminde çoğunlukla kent merkezinde olmak üzere bedesten, konut, saat kulesi ve hamam gibi çeşitli yapılar inşa edilmiştir. Niğde Cumhuriyet'in ilanının ardından 1923 tarihinde il statüsüne kavuşmuştur (Hatır, 2019: 25; Koç, vd., 2008: 10; Efe, 2013: 10; Erdoğan, 2012: 7; KOPBTMP, 2013: 49).

4.4. Niğde İlinin İlçeleri

Niğde ilinin merkez ilçe dışında toplam 5 adet ilçesi bulunmaktadır. Bunlar; Altunhisar, Bor, Çamardı, Çiftlik, Ulukışla ilçeleridir. Altunhisar il merkezine 35 km uzaklıkta yer almaktadır ve 1990 yılında ilçe statüsüne sahip olmuştur. Niğde ilinin en gelişmiş ilçesi olan Bor, merkeze 14 km uzaklıkta yer almaktadır ve 1924 yılında ilçe olmuştur. Merkeze 70km mesafede yer alan Çamardı ilçesi ise, 1948 yılında ilk olarak Maden adı ile kurulsa da sonradan günümüzde kullanılan ismini almıştır. Çiftlik ilçesi, il merkezine 65km uzaklıkta olup 1990 yılında ilçe statüsünü almıştır. Bor ilçesinden sonra en büyük ilçe konumuna sahip olan ve merkeze 50km mesafede bulunan Ulukışla ise, 1924 yılında ilçe olmuştur (AHİKA, 2015: 25).

4.4.1. Niğde Merkez İlçe

Niğde ili, köklü bir tarihi geçmişe sahip, farklı medeniyetlerin etkilerini barındıran, doğal yapısını ve işlevselliğini koruyan, günümüze ulaşmış arkeolojik değerleri ile önemli ölçüde turistik potansiyele sahiptir. İl merkezi ve ilçelerde geçmişten günümüze ulaşmış önemli kültürel değerler ve farklı dinlere ait ibadethaneler yer almaktadır. Niğde ilinin özgün fakat unutulmaya yüz tutmuş el sanatlarını günümüzde görebilmek mümkündür. Niğde'nin sahip olduğu bu somut kültürel miras değerlerinin yanında doğal yapısıyla da önemli bir turistik çekim merkezi olabilecek niteliği taşımaktadır. Niğde ili ve çevresi birçok dini yapıya, yer altı şehirlerine, mezarlara ve kaya oyma yerleşim yerlerine ev sahipliği yapmaktadır. İl genelinde taş malzemeden inşa edilmiş 40 adet ve yerel kayaya oyularak yapılmış 43 adet kilise tespit edilmiştir. Niğde ilinin geçmişte, erken dönem Hristiyanlık dininin gelişmesini ve yayılmasında

önemli bir merkez olduğunu söylemek mümkündür. Niğde çevresinde varlığı bilinen yeraltı şehirlerinin geçmişi Antik Çağ'a uzanmakla beraber, bölgeye özgü nitelikler taşımaktadır. Ayrıca Hristiyanlığı tercih eden dönemin yöre halkı, oluşabilecek tehditlere karşı günlük kullanıma uygun şekilde yer altı şehirleri oluşturmuşlar veya yeniden düzenlemişlerdir. Bunlara ek olarak kent merkezinde Bizans dönemine ait bir kilise bulunmamaktadır (Görür, vd., 2016: 150; Kaya ve Özcan, 2016: 494-513; Yıldırım, vd., 2019: 289).

Niğde ili tarihi ve kültürel mirasının dışında , göller, vadiler, dağlar ve mağaralar gibi doğal güzellikler açısından da zengin bir potansiyele ve alternatif turizm çeşitlerine sahiptir. Dağcılık, trekking ve çeşitli kış sporlarının yapıldığı Aladağlar, av turizmi için de oldukça uygun bir yapıdadır. Endemik bitki türlerinin bulunduğu Gebere vadisi, Çömlekçi vadisi gibi doğal güzelliklerin yanında Bolkarlar' da bulunan göllerden ötürü Niğde, yaban hayatını gözlemleme ve doğa fotoğrafçılığının yapılabileceği nadir kentlerden birisi olabilecek durumdadır. Çiftlik ilçesinde yer alan Narlıgöl ve Ulukışla ilçesindeki Meydan yaylası, kamp turizminin yapılması açısından uygun rotalar olurken yine bu ilçelerde bulunan kaplıcalar sayesinde sağlık turizmi de yapılabilmektedir. Çamardı ilçesinde yer alan Ecemiş vadisinde trekking sporu yapılırken, yamaç paraşütü sporu için de Emli vadisinde bulunan yamaçlar uygun koşullara sahiptir. Bunlara ek olarak Bor ilçesindeki Akkaya barajı ise çeşitli kuşların göç yolundayken uğradığı bir destinasyon olması nedeniyle, kuş gözlemciliği sporu yapmak isteyenler için uygun bir çekim merkezi konumundadır. Ekoturizm açısından değerlendirildiğinde ise Aladağlar ve Bolkar Dağlarındaki Direktaş, Dipsiz, Yıldız gölü, Çiniligöl ve Karagöl gibi doğal güzellikler ilin önemli bir destinasyon olmasını sağlamaktadır. Niğde iline yaklaşık 30 km mesafedeki Değirmenli kasabasında yer alan Damlataş Mağarası ve Kayırlı kasabasındaki Pınarcık ve Kale Yamacı Mağaraları ise ilde mağara turizminin yapılabilmesi açısından imkan sağlamaktadır(Karataş, 2020: 729; Eroğlu, 2018: 65; Altın veAltın,2008: 3; Eroğlu, 2018: 61).

4.5. Doğal Miras

Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme' de yer alan 2. maddeye göre: "Estetik veya bilimsel açıdan istisnaî evrensel değeri olan, fiziksel ve biyolojik oluşumlardan veya bu tür oluşum topluluklarından müteşekkil doğal anıtlar, Bilim veya muhafaza açısından istisnai evrensel değeri olan jeolojik ve fizyografik oluşumlar ve tükenme tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerinin yetiştği kesinlikle belirlenmiş alanlar, Bilim, muhafaza veya doğal güzellik açısından istisnaî evrensel değeri olan doğal sitler veya kesinlikle belirlenmiş doğal alanlar" bölgenin doğal mirasını oluşturmaktadır (Hua, 2007: 6956). Bu kapsamda Niğde ili sınırlarında bulunan coğrafi ve topografik oluşumlar ile flora-fauna zenginliğini içeren doğal alanlar, ilin doğal mirasını oluşturmaktadır.

4.5.1. Aladağlar Milli Parkı

Kayseri, Niğde ve Adana illeri dahilinde kalan 54.524 hektar büyüklüğünde bir alana sahip olan Aladağlar, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3. maddesi gereğince 21.04.1995 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından alınan karar ile Milli Park ilan edilmiştir. Niğde ili bu alanın yalnızca 11.464 hektarını sınırları içerisinde barındırmaktadır. Rakımı düşük bölgelerde bulunan kızılçam, karaçam ve göknar topluluklarının yanı sıra ağaç sınırının üzerinde kayalar arasında büyüyen otsu bitkiler yetişmektedir. Jeolojik olarak ilgi çekici yerler arasında bulunan ve Torosların en yüksek zirvelerini barındıran Aladağlar, zengin bir yaban hayatına sahiptir. Yörede en çok bulunan yaban ve av hayvanı olarak nitelendirilebilecek hayvanların başında dağ keçileri yer almaktadır. Milli Park alanında yaşayan diğer hayvanlar ise keklik, tavşan, tilki, sansar, kurt, çakal, yırtıcı kuşlar ve yaban domuzudur. Aladağlar Milli Parkı'nda alabalık üretim tesisleri ve yöredeki akarsularda balıkçılık yapılmasına imkân sağlayan alanlar ile doğa yürüyüş parkurları, kamp alanları, tırmanma ve dağcılık sporlarına uygun alanlar bulunmaktadır. Kuzey yamaçlarında genel olarak yarı kurak iklimin görüldüğü Aladağların güney yamaçlarında klasik Akdeniz iklim özellikleri görülmektedir (KOPBTMP, 2013: 96, 179; Kalıncılık, 2019: 58; Eroğlu, 2018: 60; Ünalı ve Toroğlu, 2007: 228).

4.5.2. Narlıgöl

Niğde il merkezine 70 km mesafede yer alan Narlıgöl, sıcak su kaynağı ve suda bulunan kükürt oranıyla ikinci Abant Gölü olma özelliği taşıyan doğal zenginlik kaynağı olup Birinci Derece Sit Alanı ilan edilmiştir. Suyun kullanımı içmece ve banyo için uygun olup termal kaynaklar bazı cilt, kalp-kan dolaşım yolu, solunum yolu, böbrek ve idrar yolu, beslenme bozukluğu ve romatizmal hastalıklara iyi gelmektedir (Eroğlu, 2018: 60; Kalıncılık, 2019: 56).

4.5.3. Keten Çimen Kayak Merkezi

Niğde iline 15 km mesafede, Çiftlik ilçesine giden karayolunda, 1365 m rakımlı Ketençimen Kayak Merkezi 70 dekarlık dağlık bir alan üzerindedir. Kayak merkezinde sosyal tesisler, kameriye, tepeye ulaşımı sağlayan yürüyen bant ile bungalov evler bulunmaktadır. Projenin geliştirilmesi amacıyla alana teleferik ve telesiyej yapılması ve alandaki bungalov evlerin sayısının artırılması planlanmaktadır (Erzurumlu ve Yıldız, 2021: 208-210). Tesisin ilk etabının faaliyeti 2021 yılında başlamıştır.

4.6. Niğde İlinde Yer Alan Göller

Niğde, oluşum bakımından çeşitli gölleri il sınırları içerisinde bulundurmaktadır. Bolkar Dağları ve Aladağlar bölgesinde buzulların aşınması sonucu ortaya çıkan farklı büyüklüklere sahip birden fazla göl yer almaktadır. Başlıcaları arasında Karagöl, Alagöl, Yedigöller ve Çiniligöl

sayılmaktadır. Ayrıca çöküntüyle oluşan ve termal turizme uygun koşullara sahip Narlıgöl ile birlikte Göllüdağ üzerinde yer alan krater gölü de turizm alanında değerlendirilebilecek potansiyele sahiptir. Ek olarak Karagöl ve Çiniligöl'de yer alan *Rana holtzi* isimli kurbağa, dünya üzerinde ötmeyen tek kurbağa ünvanına sahip bir tür olarak kayıtlara geçmiştir (<http://www.nigde.gov.tr>).

4.7. Niğde İli Somut Kültürel Miras Varlıkları

Bir destinasyonda bulunan mimari yapılar, hanlar, saraylar, ören yerleri, antik kentler, dini yapılar ve geçmişte yaşamış uygarlıklara ait kültürel varlıkların tamamı, bölgenin somut kültürel mirasını oluşturmaktadır (Türker ve Çelik, 2012: 93). Niğde somut kültürel miras varlıkları bakımından günümüze ulaşan örnekleriyle değer taşıyan illerimiz arasındadır.

4.7.1. Kınık Höyük

Kınık Höyük'te yapılan arkeolojik çalışmalar sonucu elde edilen buluntular, İlk Tunç Çağı'ndan Orta Çağ'a kadar bölgede yerleşimin var olduğunu göstermiştir. Höyüğün yakınlarındaki vadide kurulan Tuwana Krallığı'na ait önemli bir kanıt ise bir dikili taştır. Höyükte gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda cam üretiminde kullanılan bir alanla ile Selçuklu dönemine ait konut yapıları ve yeni bir yerleşim katmanı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca günümüzde Niğde Müzesi'nde sergilenen, mermerden yapılan kartal heykelleri de Kınık Höyük'e ait buluntular arasındadır (Kahya, 2020: 1577).

4.7.2. Göllüdağ Ören Yeri

M.Ö. 8. Yüzyıla ait kent karakterine sahip bölgenin en önemli ve tek örneği olan Hitit kalıntıları, Niğde ili merkez ilçesinde, Kömürcü köyünün Göllüdağ zirvesinde konumlanmıştır. Adını kalıntıları çevreleyen surların içindeki kalan bir krater gölünden alan ören yeri, 3 km² lik alana sahiptir. Hitit yapılarının vazgeçilmezi olan aslanlarla donatılan kent, üç kapılı bir sur ile çevrelenmiş ve şehrin içinde yer alan caddelerde, bir kısmı tek bir kısmı toplu şekilde olmak üzere dikdörtgen planlı yapı kalıntıları bulunmuştur. Ayrıca ören yerinde yapılan kazılar sonucunda Orta Paleotige ait dönemlerden elde edilen buluntulara bakıldığında, ilk insanın Afrika' dan Avrasya'ya olan göçüyle ilgili birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Bölgenin volkanik dağları arasındaki Göllüdağ, obsidyen, bazalt, riyolit ve andezit gibi hammadde kaynakların yontularak taş aletlerin yapımında kullanılması ve beslenme kaynaklarına ulaşımın kolaylığıyla tarih öncesi dönemlerden itibaren tercih edilen bir yer olmuştur. Ören yeri, kent karakteri özelliğiyle bölgenin en önemli Hitit kenti konumundadır. Geç Hitit dönemi yerleşmesi olarak tanımlanan ören yerinde gerçekleştirilen arkeolojik kazılar 1992 yılında tamamlanmıştır (Soydan, 2016: 63-64; Atlı, 2011: 5; Falay, 2020: 137-142; Kahya, 2020: 1578; KOPBTMP, 2013: 176).

4.7.3. Kuşkayası Mezarlığı

Niğde'ye 40 km mesafedeki Karaatlı köyündeki vadinin yamacında, 11 adedi güney, 4 adedi ise kuzey cephede olmak üzere 15 adet kaya mezarından sadece bir tanesi iki katlı plana sahip biçimde inşa edilmiştir. Kamu mülkiyetinde yer alan mezarlar, aynı tarzda düzenlenmiştir. Bölgeye ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır, ancak herhangi bir yönlendirme tabelası ya da gezilecek alan bulunmamaktadır (KOPBTMP, 2013: 176).

4.7.4. Kaletepe Obsidyen Atölyesi

Niğde ili merkez ilçe Kömürcü köyünde yer alan atölyelerde yapılar kazı çalışmalarında delgi, çekirdek ve yongalar ve çeşitli aletler bulunmuştur. Paleolitik Çağ'dan Kalkolitik Çağ'a kadar tarihlendirilen bu eserler Niğde Müzesi'nde sergilenmekte olup, bölgede kazı çalışmaları sürdürülmektedir (KOPBTMP, 2013: 176).

4.7.5. Yeraltı Şehirleri

Niğde ilinde varlığı bilinen Fertek, Misli, Gölcük, Kayırlı ve Niğde yer altı şehirleri hakkında çok sayıda kaynak bulunmamaktadır. M.S. 2. yüzyılda inşa edilen bir manastırı bulunan Fertek yeraltı şehri, Niğde ilinin Fertek kasabasında yer almaktadır. Turizme açık olmayan iki kapılı yeraltı şehrinin odalarındaki havalandırma boşlukları ile iç aydınlatmanın sağlandığı tüneller dikkat çekmektedir. Derinkuyu yeraltı şehrinin yakınında yer alan ve Bizans dönemi özelliklerini taşıyan Misli Yeraltı Şehri, Niğde ilinin Konaklı kasabasıdır. Günümüzde turizme açık olup ziyaretçilerini ağırlamaktadır. Bölgedeki tuf tabakasının sert olmaması ve göçme tehlikesi barındırması nedeniyle turizme açık olmayan gölcük yeraltı şehri, Niğde ilinin gölcük kasabasında yer almaktadır. Tuf tabakalardan oluşan ve I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilen yeraltı şehri Niğde ilinin Kayırlı köyünde yer almaktadır. Çok katlı ve geleneksel Kapadokya bölgesi yeraltı şehirleri arasında kabul edilen Kayırlı Yeraltı Şehri günümüzde turizme açık değildir. Niğde Kalesi'nin altında girişi bulunan ve turizme açık olmayan yeraltı şehri, Niğde ilinin kurulduğu tarihi bölgede yer almaktadır (İri, 2009: 72-73).

4.7.6. Eski Andaval Kilisesi

Konstantin ve Helena Kilisesi olarak da adlandırılan Bizans dönemine ait olan kilise yapısı Niğde-Kayseri yolunun 8 km uzaklığında olan Aktaş kasabasında bulunmaktadır (İri, 2009: 63). Açık renkli kesme blok taşlarla kaplı kilisenin dış yüzey cephelerinde yoğun olarak kazıma figürler bulunurken, iç yüzey cephelerinde freskler yer almaktadır (Uysal, 2018: 31). Dıştan beş cepheli yapı üç nefli ve kareye yakın dikdörtgen planlı bir bazilika biçiminde inşa edilmiştir. Justinianus döneminde, 6. yüzyılda inşa edildiği kabul edilen yapının duvar resimleri (fresk) 11. - 12. yüzyıllara aittir. Günümüze ziyarete kapalı olan kilisenin 1996 yılında başlayan

15 yıl sürdürülen kurtarma kazılarının ardından restorasyon ve çevre düzenleme işlemleri tamamlanmıştır (KOPBTMP, 2013: 174). Bizans dönemine ait bir haritada dikkat çeken bir detayda Niğde kenti kurulmadan önce Andaval ismi geçtiği belirlenmiştir. İmparator Konstantin'in annesi Helena, Kudüs kentine hac yolculuğunda buradan geçmiştir (Soydan, 2016: 65). Yüzyıllar içerisinde kilisenin yer aldığı alan hacca giden Hristiyanların kutsal ziyaret yeri niteliği kazanmıştır. Kilisenin duvarlarında Bizans Devri'ne ait haç motiflerinin kazınmış olduğu tespit edilmiştir (Nalçacı, 2010: 17).

4.7.7. Rum Kilisesi

Niğde Kalesi'nin güney doğusunda büyük bir alan kaplayan bu kilise, 1861 yılında Hagios Prodromos (Vaftizci Yahya)'ya adanmış manastırın yıkılması üzerine aynı yıl Hagios İonnes Prodromos adına yeniden inşa edilmiştir. Günümüzde harap durumda bulunan yapı uzun yıllar boyunca tek el deposu işlevinde kullanılmıştır. Yapı özenli duvar işçiliğiyle düzgün kesilmiş gri renkli bazalt taşlar kullanılarak kireçli harcın derzlenmesiyle kagir tarzda yapılmıştır. Apsis, galeri katı, naos ve narteks olmak üzere dört bölümden oluşan üç nefli yapı, Doğu-Batı doğrultusunda bazilikal plana sahiptir. Günümüzde kapalı durumda olan kilisenin iç mekanına ait süslemeler halen görülebilmektedir (Kocaman, 2016: 20).

4.7.8. Ermeni Kilisesi

İç ve dış duvarları gri ile sarı renkli düz kesilmiş kesme bazalt taşlardan yapılan ve yöre halkı tarafından Ermeni Kilisesi olarak adlandırılan bazilika planlı üç nefli kilisenin kitabesi bulunmamaktadır. Apsis, galeri katı, naos, narteks ve pareklession (mezar yapısı) bölümlerinden oluşan kilise yapısı restorasyon öncesinde uzun bir süre Niğde Belediyesi'ne ait depo yapısı işleviyle kullanılmıştır. Yapıda kullanılan mimari plastik uygulamaların dışında geometrik ve bitkisel formlu duvar resimleri (fresk) izleri görülebilmektedir, fakat yapının uzun süre depo olarak kullanılmasından dolayı çoğu duvar resmi sıvası ile birlikte harap olmuştur (Kocaman, 2016: 9).

4.7.9. Meryem Ana Kilisesi

Niğde ilinin merkezinde yer alan bazilika planlı ve üç nefli olan yapı Doğu-Batı yönünde inşa edilmiştir. II. Mahmut döneminde 1835 yılında inşa edilen ve yerel halk tarafından Begüm Camii olarak adlandırılan Meryem Ana Kilisesi' nin 1841 yılında ibadete açıldığı, fakat ne zaman camiye dönüştürüldüğü tespit edilememiştir. Bema, apsis, narteks, naos ve galeri katı bulunan kiliseye camiye dönüştürüldüğünde mihrap ve minber eklenmiştir. İç duvarlarının sıva ile kapatılması nedeniyle herhangi bir duvar resmi bulunup bulunmadığı anlaşılamayan yapının dışında taş malzeme ile yapılan mimari plastik bezemeler yer almaktadır (Kocaman, 2016: 14-18).

4.7.10. Fertek Kilisesi

Günümüzde cami işlevi taşıyan kilise, Niğde ilinin merkez ilçesine bağlı Fertek kasabasında yer almaktadır. Yapı, 1831 yılında Nikola Karamanlis tarafından inşa ettirilmiştir. Üç nefli bazilikal plana sahip yapıda nefler beşik tonozlar ile örtülmüştür. Doğu-Batı yönünde yerleştirilen kilise, zengin ahşap ve taş süslemelere sahiptir. Apsis duvarlarında yer alan fresklerde Tanrı, İsa ve melek figürleri görülmektedir. Günümüzde depo olarak kullanılan bir yapının incelenmesiyle, üzerinde tek satırlık bir kitabenin bulunduğu, taştan inşa edilmiş özgün bir altar bulunmuştur. Niğde ilindeki kiliseden camiye dönüştürülen en büyük yapı özelliği taşımaktadır (Ekiz, 2015: 12-13).

4.7.11. Hançerli Kilisesi

Niğde iline bağlı Hançerli köyünde yer alan yapının inşa tarihi 1832 olarak kaydedilmiştir. Hristiyan nüfusun bölgeden ayrılmasının ardından camiye dönüştürülen yapı günümüzde de aynı sürdürmektedir. Eğimli bir arazi üzerine düzgün kesme taş malzeme kullanılarak inşa edilen yapı, üç nefli bazilikal planlı olup sade bir görünüme sahiptir. Yapının içerisinde yer alan bütün yüzeylerin sıvanmasının ardından duvarların alt kısımları yeşil, üst kısımları beyaz boya ile boyanarak apsis bölümlerine nişler eklendiği tespit edilmiştir (Ekiz, 2015: 14-16).

4.7.12. Hançerli Manastırı

Niğde iline bağlı Hançerli Köyü'nde yer alan manastırın kitabesi bulunamadığından inşa tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Manastır, Kapadokya bölgesinde yer alan önemli bir dini merkezi olup Meryem Ana'ya adanmıştır. Doğal bir su kaynağına sahip tepenin batı yönüne çevre duvarı ile çevrilerek yapılan manastırda bazilikal planlı kilise, bir nefli şapel ile birlikte bir ayazma yapısı bulunmaktadır. Manastırın giriş kısmı tamamen yıkılsa da çeşmenin ve şapelin bir kısmı hala ayakta (Ekiz, 2015: 21).

4.7.13. Kurdonos Kilisesi

Niğde ili Hamamlı köyündeki bir tepede yer alan yapının kitabesi bulunmamakla birlikte bazı kaynaklara göre 1846 yılında inşa edildiği öne sürülmüştür. Kireçli sıva kullanılan kilisenin yapı malzemesi gri renkli bazalt taşlardır. Apsis, naos, narteks, galeri katı ve çan kulesi bulunan kilise, yapı planı olarak Meryem Ana Kilisesi ile benzerlik taşımaktadır (Kocaman, 2016: 52-57). Kilisenin narteks bölümünde birbirinden farklı süslemelere sahip İonik tarzda sütun başlıkları kullanılması yapının ayırt edici özelliğidir (Ekiz, 2015: 46). Alçak kabartma tekniği kullanılarak yapılan sütun başlıkları volütler, geometrik ve bitkisel figürler ile süslenmiştir (Ekin, 2021: 237-252).

4.7.14. Kumluca Kilisesi

Niğde il merkezine 3 km uzaklıktaki Kumluca köyünde bulunan yapının kitabesine göre Hagios Stephanos adına inşa edilmiş bir kilisedir. Üç nefli bazilikal planlı ve olan yapı Doğu-Batı yönünde yerleştirilmiştir. Bema, narteks, naos, apsis ve galeri katı bulunan kilisenin camiye dönüştürülmesiyle mihrap, minber ve minare gibi eklenmiştir. Yapı düzgün kesme gri renkli bazalt taşların harç örülmesi ile inşa edilmiş olup dış cephesinde yoğun bezeme bulunmamaktadır. Yapının duvarları sıvalı olduğundan herhangi bir duvar resminin varlığı bilinmemektedir (Kocaman, 2016: 84-88). Ancak yapının orta nefine ait tonoz örtüde İsa ve havarileri, orta apsisin bulunduğu bölümdeki pencerenin kuzeyinde kanatlı bir melek güneyinde ise Meryem'in tasvir edildiği freskler bulunmaktadır (Ekiz, 2015: 50).

4.7.15. Hasaköy Kilisesi

Niğde'ye 40 km uzaklıktaki Hasaköy' de bulunan yapının inşa tarihi 1200'lü yıllara kadar dayanmaktadır. Niğde'de yer alan en eski kiliselerden biri tanımlanan yapının iç mekanında Hristiyanlık konulu duvar resimleri ile birlikte birçok tarihi iz tespit edilmiştir. Yapımında kireçli sıva kullanılan kilise, gri renkli düzgün kesilme bazalt taş malzemeyle inşa edilmiştir. Yapı bazilikal planlı ve üç neflidir. Naos, narteks, bema, galeri katı, apsis, pareklezyon, mezarlık ve çan kulesi bulunan kilise, camiye dönüştürülmesinin ardından mihrap nişi eklenmiştir. Camiye dönüştürülme tarihi tespit edilemeyen yapıda mimari plastik ve duvar resimleri bulunmaktadır. Kitabesi bulunmayan yapı hakkında yazılmış olan kaynaklardan Sasima olarak adlandırılan yerleşim yerini ziyaret eden Kirillos tarafından burada bir manastır ve içinde kutsal naaşın olup olmadığı bilinmeyen Aya Makrina'ya ait olan üzeri ve çevresi mermer kaplı bir mezarın bulunduğu kubbeli bir kilisenin varlığından söz etmiştir. Diğer bir kaynakta ise Hasaköy' de yer alan söz konusu kilisenin Hagia Makrina Manastırı olduğu, buranın daha önce beş Martir Eugenios, Mardarios, Auxentios, Orest, Eustratios tarafından hastane yapısı işleviyle kullanıldığı belirtilmiştir (Kocaman, 2016: 62-71).

4.7.16. Kaya Kilise

Niğde ili Sazlıca kasabasında Göbekli Dağ olarak adlandırılan mevkide bulunan kayalık alana yerel kayaya oyularak yapılmış kilise günümüze oldukça harap durumda ulaşmıştır (İri, 2009: 64).

4.7.17. Küçükköy Kilisesi

Niğde ilinin batısında 11 km uzaklıktaki Küçükköy' de yer alan kilise yapısı 1834 yılında, günümüzde Noel Baba olarak tanınan Aziz Nicolas adına inşa edilmiştir. Eğimli bir arazi üzerinde Doğu-Batı doğrultusunda yer alan kilise, düzgün kesme ve moloz bazalt taş malzemeye inşa edilmiştir. Narteks, naos, apsis, bema ve galeri katı bulunan kilise, üç nefli ve bazilika planlıdır. Kilisede kullanılan süslemeler arasında kalem işi, duvar resmi ve tuval üzerine boyama ile yapılan süslemeler yer almaktadır (Kocaman, 2016: 89-94).

4.7.18. Yeşilburç Kilisesi

Kilise üç nefli, bazilikal planlı olup sarı renkli kesme taş ve bazalt taşı malzemeden inşa edilmiştir. Yapı, merkez ilçe Yeşilburç köyünde derin bir vadinin üst kısmında kayalıkların üzerine Doğu-Batı doğrultusunda inşa edilmiştir. Doğusunda yer alan iki katlı çan kulesiyle birlikte narteks, naos, apsis, galeri katı bölümlerinden oluşan kilise, camiye dönüştürülerek mihrap, minber ve son cemaat yeri eklenmiştir. Kiliseden dönüştürülme tarihi bilinmeyen ve günümüzde halen cami işlevini koruyan ancak oldukça harap durumdaki yapıda taş ile yapılan mimari plastik, farklı iki döneme ait izleri taşıyan kalem işleri ve duvar resimleri (fresk) gibi süslemelerle karşılaşılmaktadır (Kocaman, 2016: 110-114). Kilisenin batı yönünde yer alan naos girişinde bulunan on iki satırlık kitabeden, 1807 yılında Konya Metropoliti Kinlos döneminde, Diakoz Stephanos tarafından onarım gördüğü anlaşılmaktadır (Ekiz, 2015: 43).

4.7.19. Konaklı Kilisesi

Niğde ili Konaklı kasabası sınırlarında yer alan kilise, kitabesine göre 1844 yılında inşa edilen yapı bazilikal planlı ve üç nefli olarak Doğu-Batı yönünde yerleştirilmiştir. Kireçli sıva kullanılan kilise, gri renkli düzgün kesilme bazalt taş malzemeden inşa edilmiştir. Bema, apsis, narteks, naos ve galeri katı bulunan kiliseye, camiye çevrilmesiyle birlikte mihrap nişi eklenmiştir. Camiye dönüştürülme tarihi bilinmeyen yapının mimari plastik ve duvar resmi tekniğindeki süslemeleri iç mekanda ve dış cephede tespit edilmiştir (Kocaman, 2016: 77-83).

4.7.20. Gümüşler Manastırı

Niğde ilinde yer alan manastır, adını bulunduğu Gümüşler kasabasından almıştır. Günümüze kadar korunarak ulaşan ve 10. yüzyıl Bizans sanatının özelliklerini taşıyan önemli eserler arasında yer alan Gümüşler Manastırı, saldırılara karşı korunaklı olması amacıyla 1500 m genişliğe sahip, devasa bir tüf kaya kütlesi içine oyularak yapılmış çok değerli bir dini merkezdir. Manastırın yer aldığı devasa kaya kütlesine dışarıdan bakıldığında insan yaşamını yansıtan hiçbir izi tespit edilememesinden dolayı, uzun yıllar boyunca zarar görmeyerek korunmuştur (Eroğlu, 2018: 55). Gümüşler Manastırı'nın yer aldığı yerleşim biriminin eski

isinin Tracias (Ramsay, 1961:399) olduğu öne sürülmüştür (Soydan, 2016: 71). Hristiyanlık dininin yayılmasında büyük roller üstlenen yaklaşık 50 kişiden oluşan rahiplerin ve papazların eğitim aldığı manastır, Hristiyan alemi için oldukça önemli kutsal yerlerden birisidir (Öcal, 2013: 43). Halk tarafından 1963 yılına kadar kullanılan manastırın M.S. 8. ve 13. yüzyıllar arasında büyük din adamlarının yaşadığı ve öğrenim gördüğü bir ibadethane ve ruhban okulu olarak inşa edildiği belirtilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 1973 yılında ziyarete açılan yapı, ilk olarak İngiliz bir arkeolog olan Michael Gough ve ekibi tarafından restore edilmiştir. Bir dönem Ortodoks kilisesi olarak kullanılan yapının alt katlarında erzak depoları, çilehaneler, şaraphaneler ve rahiplerin eğitildiği odalar bulunmaktadır (Ecemiş, 2019: 7-8). Orta Çağ tarihi dönemi hakkında çok fazla kaynağı bulunmayan manastırın en önemli yapısı, kompleksin kuzeyinde bulunan kilisedir. Yemekhaneli ve açık avlulu olarak iki grupta toplanan manastır yapıları arasında açık avlulu olan ikinci grupta yer alan Gümüşler Manastırı'ndaki diğer bölümlerin işlevi kesin olarak tespit edilememiştir (Kalıncılık, 2019: 52-53). Kapadokya bölgesinin en büyük manastırları arasında yer alan Gümüşler Manastırı'nın iç mekanında yer alan fresklerde Hz. İsa'nın Doğumu, Vaftiz, edilmesi, Kiliseye Takdim Edilmesi ve Havariler ile birlikte Hristiyanlığın ileri gelenlerini betimleyen konular görülebilmektedir. Ayrıca kilise duvarına resmedilen Gülen Meryem ve Çocuk İsa freski Anadolu'da bulunan manastırlar ve kiliseler arasındaki tek gülümseyen Meryem Ana özelliği taşımaktadır. Restorasyon nedeniyle bu adla anılmaktadır (İri, 2009: 65-66). Manastırın merkezinde yer alan 14 m yüksekliğindeki avlunun doğu, batı ve güney yönlerinde kayalara oyularak yapılan meskenler ve müstemilatlar bulunmaktadır. Manastırın dışında büyük bir alana yayılmış olan yerleşim yerlerinin bir bölümü günümüzde ziyarete açıktır. Ziyaretçiler için otopark ve tesisler bulunan Gümüşler Manastırı'na ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır (KOPBTMP, 2013: 174).

4.7.21. Niğde Kalesi

Bizans döneminde 9. yüzyılda inşa edildiği öne sürülen Niğde kalesi, günümüze ulaşan biçimini Selçuklular döneminde almıştır. Adını üzerindeki Alaeddin Camii'nden alan Alaaddin Tepesi üzerine kurulmuş kale, iç surlar ile konut alanlarını çevreleyen dış surlardan oluşmaktadır. Günümüzde sit alanı olan yapının çevresinde sonradan yapılan dükkân ve evler yer almaktadır (İri, 2009: 74). Kalenin kent müzesi olarak kullanılan bir bölümünde günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş halıcılık, çancılık, semercilik, dabaklık, keçecilik ve yün iplik boyama gibi zanaatların tanıtıldığı ve yaşatıldığı bir alan düzenlenmiştir (Kalıncılık, 2019: 54). Niğde Kalesi gerçekleştirilen restorasyon ve çevre düzenleme çalışmalarının ardından 2007 yılında turizme ve ziyarete açılmış, Erken Cumhuriyet döneminde bir süre hapisane işlevini taşımıştır (Eroğlu, 2018: 56).

4.7.22. Alaaddin Camii

Anadolu Selçukluları devrinde, I.Alaaaddin Keykubat döneminde, Ziynettın Beşare tarafından 1223 yılında inşa ettirilen dikdörtgen planlı yapıdır Niğde il merkezinde yer almaktadır (İri, 2009: 58). Mimari özellikler bakımından Batı Gotik ve İslam sanatının sentezi sayılan iki kapılı bu eser 18. yüzyılın ortalarında büyük bir yangın geçirerek kubbe ve onu taşıyan payeleri hasar görmüştür (Soydan, 2016: 67). Camiye ait silindir şeklindeki minare, tamamen Selçuklu mimarisinden olup iki farklı renkte kesme taşlar kullanılarak örülmüştür (Altun, 1989: 328). Yapının en büyük özelliği yaz aylarında Doğu kapısında bulunan taş süslemelere uygun güneş ışığının düşmesiyle taç takmış bir kadın silüetinin bir yansımasına sahiptir (Eroğlu, 2018: 53).

4.7.23. Sungurbey Camii

Niğde Kalesi'nin güneybatısında yer alan yapının İlhanlı dönemi Niğde Valisi Sungur Bey tarafından 1335 yılında inşa edildiği düşünülmektedir (Eroğlu, 2018: 53). Dikdörtgen planlı ve çift minareli Selçuklu dönemi yapısının 18. yüzyılda çıkan yangın sonucu örtü sistemi ve minarelerin tamamı yıkılmıştır (İri, 2019: 58).

4.7.24. Murat Paşa Camii

Niğde ilinde yer alan camiler arasındaki en sade ve gösterişsiz olarak tanınan yapı Osmanlı Dönemi eseridir (Kalıncılıç, 2019: 54). Tek şerefeli minaresi bulunan cami, üç kubbelidir (İri, 2009: 58). Minareye caminin iç mekanından giriş bulunmaktadır. Caminin yanında içerisinde birden fazla mezar olan sivri külahlı ve kesme taştan yapılan türbeye yapının iç mekanından kemerli giriş bulunmaktadır (Eroğlu, 2018: 53).

4.7.25. Rahmaniye Camii

Niğde ilinin merkezinde iç kalede konumlanan dikdörtgen planlı ve tek şerefeli minareden oluşmaktadır. Yapı günümüzde özgün inşasını büyük ölçüde korumuştur (KOPBTMP, 2013: 173).

4.7.26. Eskiciler Mescidi ve Darüz-zıkr Mescidi

Eskiciler Mescidi, dış cephesinden sade ve ahşap direkli bir görünüme sahiptir. Kitabesine göre 1413-1414 yıllarında Hacı Mahmut tarafından inşa edilmiştir. Yapı, iç mekanında dikkat çeken zengin bezemeye sahip dikdörtgen planlı olup yapının duvarlarında moloz taş, örtü sistemi ve ayaklarında ahşap malzeme kullanılmıştır. Darüz-zıkr Mescidi, 15. yüzyılda zikir yeri işleviyle minaresiz şekilde inşa edilmiş ve Karamanoğulları dönemine aittir. Yapının örtü sisteminde ahşap, duvarlarında kaba taş, kapısında sütun, mihrap ve kemerinde

ince taş kullanılmıştır. Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından . 2008 yılında restore edilmiştir (İri, 2009: 60).

4.7.27. Akmedrese

Niğde merkez ilçe Saruhan Mahallesi'nde bulunan simetrik planlı medresenin kapısı üzerindeki inşa kitabesine göre 1409-1410 yıllarında yapıldığı bilinmektedir. Adını taç kapısında kullanılan beyaz mermerden alan yapı, Karamanoğlu hükümdarı Alaeddin Bey'in oğlu Ali Bey tarafından inşa edilmiştir (KOPBTMP, 2013: 173; İri, 2009: 63). Ortasında avlu bulunan medrese, çift katlı medrese grupları arasında en güzel olanlardandır (Eyice, 1989: 282). Restorasyon ve onarımlar geçiren yapı, özgün durumunu koruyarak günümüze ulaşmıştır. Medrese, I. Dünya Savaşı sırasında nalbanthane olarak kullanılmıştır. Akmedrese, 1936 yılında çevrede bulunan eserlerin ve II. Dünya Savaşı sırasında İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne ait eserlerin korunduğu depo olarak kullanılmasıyla önem taşımıştır. Uzun süre Niğde Müzesi'nin deposu olan yapı, daha sonra Niğde Müze Müdürlüğü'ne bağlanmıştır. İki katlı ve açık avlulu medreseler grubunda yer alan yapı günümüzde yerel belediyenin kültürel ve sosyal etkinlikleri için kültür evi işlevi taşımaktadır. Yapıda 1977 yılından günümüze taş eserler korunmaktadır (Kalıncık, 2019: 53).

4.7.28. Hüdavend Hatun Türbesi

Niğde ili merkez ilçede yer alan sekizgen planlı türbe, üzeri konik çatıyla örtülmüş bir kümbettir. Yapı, 1312 yılında Anadolu Selçuklu Hükümdarı IV. Rükneddin Kılıç Aslan'ın kızı Hüdavend Hatun adına inşa edilmiştir. Yapıda sarımtırak renkte trakit taş malzeme kullanılmıştır. Taş işçiliğiyle dikkat çeken türbede bitkisel, geometrik, figürlü plastik bezemeler, hayvan kabartmaları ve insan başlı kuş (siren) figürleri görülebilmektedir. Selçuklu Devleti'nin sembolü olan kanatlarını açmış çift başlı bir kartal ile aslan ve yanında ceylan figürleri betimlenmiştir (İri, 2009: 60-61). Türbenin alt bölümünde sonsuzluk ve cennet ile bağdaştırılan sekiz sayısı ve sekiz taç yaprağına sahip lotus, üst bölümünde ise iyiliği ve kötülüğü ortadan kaldırıp aydınlanmayı gösteren on altı yaprağına sahip lotus bulunmaktadır (Parla, 2019: 1018). Moğollara Müslümanlığı tanıttığı ifade edilen Hüdavend Hatun, ölümünün ardından bu türbenin içerisine gömülmüştür (Soydan, 2016: 66). Türbede bulunan üç mezar taşı' nın bir tanesi Hüdavend Hatun'a, diğeri Paşa Hatuna, öteki ise Niğde sancak beyinin kızı Belkıs Hanım' a aittir (Eryavuz, 1998: 284-285).

4.7.29. Diğer Türbeler

Niğde ilinde Hüdavend Hatun Türbesinin ardından öneme sahip türbeler arasında yer alan Gündoğdu, Sungurbey, Şeref Ali, Esenbey ve Şeyh İbrahim Kümbeti hakkında bilgilere yer verilmiştir. Gündoğdu türbesi, Hüdavend Hatun türbesinin hemen yanında yer almaktadır. Tamamen oymalarla bezeli giriş kapısının yanlarında yer alan mermer blokların üzerindeki

beşik kemer, karşıt renkli taşlarla örülmüştür. Sade şekilde 1344 yılında inşa edilen türbenin taç kapısında, pencereler ve mihrabında yer alan bezemeler dikkat çekmektedir. Sungurbey Türbesi kubbeyle örtülü olup iç mekan sekizgen plana sahiptir. Sungur Ağa tarafından 1335 yılında inşa edilen Sungurbey Camii'nin bitişiğinde, avluda yer almaktadır. Şeref Ali türbesi Niğde ili merkez ilçede yer almaktadır ve 1865 yılında inşa edilmiştir. Selçuklu mimarisini yansıtan ve üzeri konik örtülü çokgen planlı türbenin avlusunda kime ait olduğu tespit edilemeyen tarihi mezarlar bulunmaktadır. Üzeri yuvarlak kubbe ile örtülen ve tek katlı olan Esenbey Türbesi kare planlıdır. İçerisinde iki mezar bulunan türbe, avlu içerisinde yer almaktadır. Halk tarafından Şeyh İbrahim Kümbeti olarak bilinen türbe, Niğde merkez ilçeye bağlı Güllüce köyündedir. Türbenin üzeri kubbe örtülü olup kare planlıdır. Yapı, kesme taş malzemeyle inşa edilmiştir (İri, 2009: 60-62).

4.7.30. Hanlar

Yolcuların konaklaması amacıyla sarımtırak renkli trakit taşları kullanılarak, 1357 yılında inşa edilen ve günümüzde özgün niteliklerini önemli ölçüde oranda Sarı Han, Niğde ilinin merkezinde bulunmaktadır. Giriş mekânı bulunmayan yapı, uzunlamasına dikdörtgen planlı olup, tek katlı ve tek sahınlı plana sahiptir. İç mekan, uçtan uca sivri beşik tonoz ile örtülmüş tek bölümden oluşmaktadır. İç mekân aydınlatması kuzey duvarının üzerindeki pencere ile sağlanan hanın girişinde kemerli ve söveli bir kapı yer almaktadır. Yaklaşık 1994 yılından itibaren özel şahıslara kiralanarak restoran işlevi taşıyan hanın mülkiyeti Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne aittir. Selçuklu döneminde, 13. yüzyılda bir höyük üzerine inşa edilen Misli hanı, Niğde ili Konaklı kasabasında yer almaktadır. Günümüzde sadece kalıntıları ulaşabilmiş olan ve 1957 yılında yıkıldığı tespit edilen Andaval hanı, Niğde ilinin Aktaş kasabasında, Eski Andaval kilisesinin yanına inşa edilmiştir (İri, 2009: 72).

4.7.31. Sokullu Mehmet Paşa Bedesteni

Osmanlı Devri'nin önemli baş veziri Sokullu Mehmet Paşa tarafından 1574 yılında inşa ettirilen bedesten, Niğde Kalesinin güneybatısında Sungurbey Camii'ne bitişiktir. Üç ayrı kapıdan giriş sağlanabilen bedesten, 48 adet dükkân ile doğu tarafına geçişi sağlayan mekanlardan oluşmaktadır (İri, 2009: 76). Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 2006 yılında restore edilen ve üstü örtüsü arasta yapılarının niteliğini taşıyan bedestene turizm amaçlı işlev kazandırılmıştır (KOPBTMP, 2013: 173).

4.7.32. Tarihi Hamamlar

Murat Paşa Hamamı, 18. yüzyılın başlarında inşa edilen Çarşı Hamamı ile aynı dönemin ortalarında inşa edilen günümüze kadar korunarak ulaşan ve işlevini sürdüren hamamlar arasındadır. Yapıların her ikisi de sıcaklık, ılıkılık, soyunma bölümlerinden oluşmaktadır. Türk hamam yapısının özelliklerini taşıyan bu yapılar Niğde il merkezinde yer almaktadır. Ayrıca

Osmanlı mimari özelliklerini yansıtan ve inşası 1853 yılında tamamlanan kesme taşlarla örülmüş ve kubbeli bir yapıya sahip olan Fertek' teki tarihi hamam da Niğde ilinde yer alan önemli bir tarihi hamam yapısıdır (İri, 2009: 67-68). Niğde iline bağlı Kumluca köyü ile Hamamlı köyü arasında eğimli bir arazi üzerinde yer alan Hamamlı köyü hamamı, dikdörtgen planlı, kuzey güney yönünde inşa edilmiştir ve yapıya ait kitabe tespit edilememiştir. Yapı plan özelliklerini kısmen koruyabilmiştir, ancak soyunma bölümü tamamen harap durumdadır. Yapı, günümüzde köye ait eşyaların korunduğu bir depo işlevi taşımaktadır (Ekiz, 2015: 47).

4.7.33. Tarihi Çeşmeler

Hatiroğlu Şerafeddin Mesut tarafından 1267 yılında inşa edilen Hatiroğlu çeşmesi, işlevini sürdürmektedir. Kitabesine göre III. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde Niğde emiri olan Şerafeddin Mesut'un Selçuklu Sultanı IV. Kılıçaslan'ın öldürülmesi sırasında burada bulunduğu, Moğol isyanına karşı ayaklandığı fakat İlhanlı hükümdarı Abaka Han tarafından yakalanarak öldürüldüğü anlatılmaktadır. Mühürücü Çeşmesi, günümüze kadar özgünlüğünü koruyarak işlevini sürdürmüş ve yapımında bölgeye uygun sarımtırak renkli taşlar kullanılmıştır. Kible Mescidi Çeşmesi, Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restore edilmiştir. Osmanlı döneminin sonlarına tarihlendirilmektedir. Kaymakam Çeşmesinin günümüzde yarısından fazla bir bölümü toprak kotunun altında kalmıştır. Yapı, Niğde il merkezinde yer almaktadır ve günümüzde işlevini yitirmiş durumdadır. Osmanlı Devri'ne ait yapılar arasındaki yer alan Dikilitaş çeşmesi ise Niğde ili Dikilitaş kasabasında yer almaktadır (İri, 2009: 63; Soydan, 2016: 67).

4.7.34. Sarı Köprü

Tarihi köprü yaklaşık 150 yıl öncesine kadar kervanların geçiş güzergâhı olan Kayseri yolu üzerindeki Amas Çayı'ndan geçişi saplamak amacıyla yapılmıştır. İki kemerli köprüünün tüccarlara kervan yolculuklarında kolaylık sağlamış olduğu düşünülmektedir (İri, 2009: 69).

4.7.35. Hacı Ahmed Değirmeni ve Keler Değirmeni

Niğde iline bağlı Hacıabdullah kasabasında yer alan değirmenin kitabesi bulunmamakta ancak 18. yüzyılda yapıldığı düşünülmektedir. Volkanik tüf yapısındaki kayanın oyulmasıyla yapılan Hacı Ahmed Değirmeninde süsleme ögesi kullanılmamış olup sade bir görünüm taşımaktadır. Niğde iline bağlı İçmeli köyünde, büyük bir kaya oyularak yapılan Keler değirmeninin kitabesi bulunmamaktadır. Çark odasına ait açıklığın önünde kayaya oyularak yapılmış bir un tenekesi ve öğütme taşı tespit edilmiştir. Sade bir tarzda inşa edilen değirmende herhangi bir süslemeye rastlanılmamıştır (Eryaman, 2021: 73-84).

4.7.36. Sungurbey Kütüphanesi

Selçuklu dönemine, 1335 yılına ait yapı, kesme taştan inşa edilmiş olup üzeri kubbe örtülüdür. Niğde’de kütüphane amacıyla yapılmış tek yapı niteliği taşıyan Sungurbey Kütüphanesi, günümüzde il halk kütüphanesi olarak işlevini sürdürmektedir (İri, 2009: 70).

4.7.37. Saat Kulesi

Avrupa’da 14. yüzyılda başlayan ve Osmanlı kültürüne 17. yüzyılda ulaşan saat kulesi inşa etme kültürünün Anadolu’daki ilk örnekleri 19. yüzyılda gerçekleştirilmiştir. Sultan Abdülhamit tarafından tahta çıkışının 25. yılında bir fermanla Anadolu’daki başlıca kentlerde dönemin mimari niteliklerini taşıyan saat kuleleri inşa edilmiştir. Bu dönemde inşa edilen saat kulelerinden sadece 50 adedi günümüze ulaşmıştır. Niğde Kalesi’nin güneybatısındaki köşe burcu 1901-1902 yılında yıkılarak ongen planlı bir minare görünümüne sahip saat kulesine dönüştürülmüştür. Her saat başı çalan ve sesi her yerden duyulabilen kule, kentin en yüksek yerine inşa edilmiş ve her yerden görünmesi sağlanmıştır (İri, 2009: 75-76).

4.7.38. Geleneksel Niğde Evleri

Niğde ilinin merkez mahallelerinde yoğun biçimde bulunan ve kentin yaşam karakterini yansıtan evlerin çoğunda inşa kitabesi bulunmamaktadır. Yapılar, Geç Osmanlı Dönemi yapılarıyla benzerlik taşımaları nedeniyle 19. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Genel olarak iki katlı inşa edilen yapıların sokağa dönük cephelerinin ilk katının moloz taş, ikinci katının kesme taşlar malzeme kullanılarak inşa edildiği görülmektedir. Evlerin cephe çıkmaları, sokağın görselliğinin oluşmasına neden olan en önemli unsurlar arasındadır. Yapıların tüm cephelerinde kullanılan geleneksel dikdörtgen planlı pencereler, duvarların estetik görünümüne sahip olmasını sağlamıştır (Kahya, 2020: 1588-1589).

4.7.39. Fertek Evleri

Rumlara ait olduğu düşünülen iki katlı ve bahçeli tarihi evler Niğde ili, Fertek köyünde bulunmaktadır. Evlerin yer aldığı caddenin kuzeyinde 1890 tarihinde inşa edildiği düşünülen ve günümüzde restorasyon çalışmalarına gereksinim duyan bir şapel bulunmaktadır (Yavaşcan, 2018: 453).

4.7.40. Kadioğlu Konağı

Günümüzde Niğde Belediyesi tarafından kamulaştırılmış olan konak yapısı, 1863 yılında geçmişte Rumların yaşamış olduğu Aşağı Kayabaşı mahallesinde inşa edilmiştir (Efe, 2013: 18). Konağın sosyal amaçlı kullanılması amacıyla belediye tarafından restorasyon çalışmalarının gerçekleştirilmesi beklenmektedir (KOPBTMP, 2013: 174).

4.7.41. Gösterli Köyü

Niğde iline 80 km uzaklıkta bulunan Gösterli köyü, merkez ilçeye bağlıdır. Geçmişte Kostapol adıyla anılan köy, tipik Kapadokya yeraltı şehirlerinin özelliklerini günümüze taşımıştır. Kubbeli Yunan haç planlı şapel ve kiliseler, ayrıca Türk dönemine ait ve hamam olarak kullanılan kayaya oyma mekanlar, ocak ve atölye niteliği taşıyan kaya oyma galerilerin bulunduğu mekanlar görülebilmektedir. Eski köyde bulunan 5 adet köprü, üç adet su değirmeni ve birkaç eser yıkılarak yapı malzemeleri yeni köydeki binaların inşaatında kullanılarak tarih yok edilmiştir (Eryaman, 2022: 78-79).

4.7.42. Niğde Müzesi

II. Dünya Savaşı döneminde İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne ait koleksiyonları koruma işlevini taşıyan Akmedrese, Niğde'de müzeciliğin temeli kabul edilmektedir. 1957 yılından itibaren Niğde Müzesi olarak kullanılan yapı, 1977 yılında günümüzde kullanılan müzenin açılması ve eserlerin oraya taşınması sebebiyle depo olarak işlev taşımıştır. Altı salondan oluşan Niğde Müzesi'nde sergilenen eserlerin büyük bir bölümü bölgede gerçekleştirilen kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan buluntularda oluşmaktadır (KOPBTMP, 2013: 171).Yapılan kazılardan elde edilen eserlerin çok fazla olması ve sergi alanında yer bulunamaması sebebiyle 1999 yılında onarım çalışmaları başlatılması sonucu kapatılan müze iki yılın ardından yeniden hizmete açılmıştır (Mimiroğlu, Ünlüler, 2018: 311). Müzenin birinci salonunda Pınarbaşı, Tepecik, Köşk höyüklerinde ve Kaletepe Obsidyen atölyesinde gerçekleştirilen kazı çalışmalarında bulunan eserler, tanrıça heykelleri ile M.Ö. 4883 yılına ait olduğu tespit edilen Köşk Höyük Kalkolitik Evi'nin maketlerle canlandırması yer almaktadır. Müzenin ikinci salonunda, Göltepe Höyüğünde gerçekleştirilen kazılar sonucu ulaşılan Tunç Çağı'na ait eserler, Acem Höyük kazılarından gün ışığına çıkarılan eserler ve Kestel Ören Yeri'ndeki kalay maden ocağının girişinin maketlerle canlandırması bulunmaktadır. Üçüncü salonda, Geç Hitit şehir devletlerinden Tuvanuva ve Nahita' ya ait Fırtına ve Bereket tanrısı figürleri, Göllüdağ Aslanı, Frig dönemine ait seramikler ve Kaynarca Tümülüs'üne ait buluntular yer almaktadır. Dördüncü salonda, Tepebağları, Acem Höyük ve Porsuk Höyük kazılarından gün ışığına çıkarılan kalıntılar, Tyana kazı çalışmalarına ait heykeltıraş malzemeleri, pişmiş toprak ve cam malzemeden yapılan eserler, mühürler gibi Helenistik ve Roma dönemine ait buluntular sergilenmektedir. Beşinci salonda, Osmanlı, Roma, Bizans dönemlerine ait sikkeler, Selçuklu döneminden gümüş eserler, Çanlı Kilise 'ye ait dört bebek mumyası ve İhlara Vadisi'ndeki Yılanlı Kilise 'de bulunan rahibe mumyası ile birlikte toplam beş adet mumya sergilenmektedir. Müzenin altıncı salonunda ise halı, kilim, el yazmaları, takılar gibi etnografik eserler sergilenmektedir (Eroğlu, 2018: 59).

4.8. Somut Olmayan Kültürel Miras

Bölgedeki gelenekler, toplumsal değerler, tarihi değerler, inanç, el sanatları gibi geçmişten günümüze aktarılan öğeler, somut olmayan kültürel varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Türker, Çelik, 2012: 89).

4.8.1. El Sanatları

Geleneksel el sanatlarının sürdürüldüğü illerimiz arasında ve özellikle ahşap ıstarlarda dokunan zengin desenli göbekli halılarıyla tanınan Niğde ilinde halıcılığın yanı sıra, keçecilik, bıçakçılık, çancılık, semercilik, çinicilik, dabaklık, sepetçilik, ağaç oyma, nakış işleme, yün iplik boyama ve köşkerlik gibi el sanatları da sürdürülmektedir (Kalıncılık, 2019: 55).

4.8.1.1. Halıcılık

Türk sanatında önemli bir yere sahip olan halı sanatının, ilk örnekleri Orta Asya'da görülmüştür ve Anadolu'da gelişimini sürdürmüştür. Günümüzde sonlanmaya yüz tutmuş ahşaptan yapılmış ıstar tezgahlarda Niğde'de yüzyıllar boyunca dokunan halılar, Türkiye için özgün nitelikte somut olmayan kültürel miras değerine sahiptir. Bor ilçesindeki Obruk köyünde, aile geçimine katkı sağlamak amacıyla halılar günümüzde de dokunmaktadır (Kılıç, 2013: III). Niğde'de köy ve kasabalarda valiliğe bağlı olarak Halıcılık Birliği tarafından kurulan atölyeler ile el dokuması halı geleneğinin sürdürülmesi amacıyla eğitim kursları açılmıştır. Birlik tarafından, zemin, köşe, saçak, kenar suları, mihrap ve sofra adı verilen bölümlerden oluşan Niğde halılarının yeniden dokutulması ve simetrik tarzın kullanıldığı özgün motiflerin kaybolmaması amaçlanmaktadır (KOPBTMP, 2013: 196).

4.8.1.2. Çancılık

Çancılık, küçük el sanatları arasında olup günümüzde üretimi sonlanma derecesine gelmiştir. Dökme, Top, Yassı Çan, Deve ve Keçi Çanı olarak adlandırılan çeşitleri ve kullanımı hayvanların boylarına göre yapılmaktadır. Bu zanaat, geçmişte özellikle Bor ilçesinde yaygın bir şekilde gerçekleştirilmiştir (KOPBTMP, 2013: 196).

4.8.1.3. Semercilik ve Palancılık

Hayvanlara yüklenen yükün kolay taşınması ve binicinin rahat oturmasını sağlamak amacıyla üretilen semer ve palan, son kuşaktan ustalar tarafından sürdürülmektedir. Günümüzde turizm amaçlı oturak ve tabure üretimi olarak yeni işlev kazandırılmaktadır (KOPBTMP, 2013: 196).

4.8.2. Halk Oyunları ve Müzik Kültürü

Niğde ilinde halk oyunları genellikle halay türündedir. Oyunlar kadın, erkek ayrı olarak oynanmaktadır. Halaya 'alay' adı verilmektedir ve yaygın bir halk oyunudur. Bölgede bağlama, saz ve tef kullanılarak müziği yapılan kaşık oyunları da gerçekleştirilmektedir. Yöre halkının yaşam tarzını ve duygularını yansıtan türkülerin konuları sevgi, ayrılık, ölüm ve sıldır. Genellikle yumuşak, içten veya coşkulu müziğin icrasında kullanılan klasik saz dışında, cura, zurna, dilli ve dilsiz kaval, zil, kaşık, davul ve tef gibi müzik aletleri yaygındır (KOPBTMP, 2013: 193). Niğde ilinde ve çevresinde yapılan düğünlerde uzun hava, kırık hava ve Türk Halk Müziği' den seçilen türküler gün boyu, düğüne katılan misafirler için, düğün sanatçıları tarafından seslendirilmektedir (Bağı, 2019: 1229).

4.8.3. Festivaller

Ne zaman yapılacağı, katılacak kişi sayısı, kaç gün süreceği gibi etkenleri önceden planlanan ve bilim, sanat, kültür, eğlence, din, spor gibi içeriklerle insanları bir noktada buluşturan etkinliklere festival denilmektedir (Atak, Tatar, Tunaseli, 2017: 1396). Niğde ilinde her yıl düzenli etkinlikler ve festivaller organize edilmektedir. Festival boyunca müzikli eğlenceler, çeşitli yöresel halk oyunları gösterileri ile yeme içmenin de dahil olduğu etkinlikler yapılmaktadır. (Eroğlu, 2018: 49). Tablo 4.1. 'de yapılan Festivallere ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.1. Niğde İlinde Yapılan Festivaller (Niğde İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2022).

Festival İsmi	Festival Türü	Yapıldığı İlçe	Gün
Geleneksel Darboğaz Kiraz Festivali	Kültür ve Sanat	Ulukışla	1
Cadı Çayı Kültürel ve Yöresel Yayla Şenliği	Kültür ve Sanat	Çiftlik/Azatlı Kasabası	1
Hasan Dağı Yayla Festivali	Kültür ve Sanat	Merkez	1
Tyana Kültür ve Turizm Festivali	Kültür ve Sanat	Bor/Kemerhisar Kasabası	3
Kale Festivali	Kültür ve Sanat	Altunhisar/Keçikalesi Kasabası	-
Karakapı Kasabası Hasan Dağı Yayla Festivali	Kültür ve Sanat	Altunhisar/Karakapı Kasabası	1
Şehit Muallim Ethem Kültür ve Sanat Festivali	Kültür ve Sanat	Merkez/Hacıabdullah Kasabası	1
Yakacık Karpuz ve Buzağı Festivali	Kültür ve Sanat	Altunhisar	1

4.8.4. Niğde Mutfağı

Tarihi İpek Yolu ve Pers Kral Yolu'nun geçiş noktasında yer alan Niğde, yiyecek ve içecek konusunda özgün ve geniş bir mutfağa sahiptir (Ölmez, 2021: 37). Et ve sebze kullanılarak pişirilen yemekleriyle zengin bir mutfağa sahip olan Niğde'de, yerel halk tarafından tarhana, salça, pekmez, turşu, yufka ekmek, sirke, bulgur, reçel, erişte gibi birçok erzak ile birlikte kışın

yetiştirilmesi zor olan, bamya, kabak, kırmızıbiber, domates ve patlıcan gibi sebzeler kurutularak kışın kullanılmak üzere hazırlanmaktadır (Ölmez, 2021: 45). İç Anadolu'nun ortak yemeği sayılan Arabaşı Çorbası ise kış aylarında Niğde'de çok sık tüketilmektedir. Niğde'nin özgün yemekleri arasında Bor Söğürme, Tarhana Çorbası ve Niğde Tava sayılmaktadır. Günümüzde mutfak kültürünün değişmesi nedeniyle gençler tarafından bilinmeyen, az pişirilen ya da çoğunlukla üçüncü yaş grubunun mutfağında pişen yöresel lezzetler arasında ise Mangır Çorbası, Sütlü Pancar Çorbası, Oğma Çorbası, Tirit, Erikli Bamya, Cevizli Erişte Pilavı, Kuskus Çorbası, Mazaklı Köftesi, Yaprak Dımsı gibi yemekler yer almaktadır (Ölmez, 2021: 43). Niğde il merkezi ve ilçelerinde Turizm Bakanlığı belgeli turistik bir restoran bulunmamaktadır (Eroğlu, 2018:64). Ancak yerel yiyecekler konusunda çalışmalar yapan çeşitli işletmeler, kurumlar ve bilgi sahibi olan kişilerle hazırlanan ve Niğde iline ait toplam 35 adet yöresel yiyecek ve içecek tarifleri bir araya getirilmiştir (Ölmez, 2021: 50).

4.9. Altunhisar İlçesi

Altunhisar, tarih boyunca önemli bir yerleşim yeri olmuştur. Selçuklular döneminde Konya ve Niğde ile birlikte Türklerin egemenliğine geçen, geçmişte Anduğu ve Ortaköy/Ortahisar adı ile anılmıştır (Erdoğan, 2013: 20).

4.9.1. Altunhisar İlçesinin Coğrafi Konumu

İlçe 6 adet köy ve 2 adet kasabaya sahip olup, son yapılan sayımlardan elde edilen bilgilere göre ilçenin nüfusu 13.350 olarak açıklanmıştır., İlçe 581 km² yüzölçümü ve 1050 rakıma sahiptir. Yerel halkın geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Karasal iklimin yaşandığı ilçede tarım alanında yetiştirilen ürünler çilek, elma, buğday, yonca, mısır ve patatestir (Eroğlu, 2018: 49).

4.9.2. Altunhisar İlçesinin Tarihi

Bizans Devri'nde 'Antigus' adını taşıyan ve günümüzde Kapadokya Bölgesi, Niğde – Aksaray karayolu arasında yer alan Altunhisar kentinin tarihi, kente yer alan kale kalıntılarından ötürü Bizans dönemine tarihlendirilmektedir. Kale kalıntıları, Karamanoğlu Yakup Bey döneminde kiliseden camiye dönüştürülmüş yapı ile halen işlevini sürdüren tarihi bir çeşme tespit edilmiştir (Soydan, 2016: 65).

4.9.3. Altunhisar İlçesi Somut Kültürel Miras Varlıkları

Altunhisar ilçesinde somut kültürel varlıklar kategorisinde yer alabilecek değerler mevcuttur. Kent sınırları içerisinde kültürel ve doğal miraslar arasında yer alan mekanlar arasında, Sivri kilise ve Roma kilisesi, Hanönü köprüsü, Karaasmaz mağaraları, Kınık höyük ve su sarnıcı bulunmaktadır (Çetin, 2020: 93).

4.9.4. Keçi Kalesi

Kale Altunhisar ilçesine bağlı Keçi kalesi kasabasında yer almaktadır. Helenistik Dönem 'de inşa edilen ve Bizans Devri'nde restorasyon geçiren kale, Kapadokya Krallığı'nın batıya uzanan sınırını koruma ve savunma amacıyla Hasan Dağı'nın güneyindeki bir tepeye inşa edilmiştir. Günümüzde yapının kalıntıları yer almaktadır (İri, 2009: 75).

4.9.5. Yeşilyurt Asmaz Kalesi

Altunhisar ilçesinin Yeşilyurt kasabasında, Hasandağı' nın eteklerinde, üç yamacında uçurum bulunan, Orta Çağ'a tarihlendirilen yapının günümüze kadar sadece bir bölümü ulaşabilmiştir. Kale alanında bir göl ve bu gölde köprü kalıntılarının bulunmaktadır (İri, 2009: 75).

4.10. Bor İlçesi

İç Anadolu'nun güneyinde yer alan, kuzeydoğusunda Niğde, doğusunda Çamardı, batısında Ereğli ve Karapınar, güneyinde Ulukışla, kuzeyinde ise Aksaray ve Altunhisar bulunan Bor ilçesinin yüzölçümü 1354 km²'dir. Son yapılan sayımlardan elde edilen bilgilere göre ilçenin nüfusu 60.408 olarak açıklanmıştır. Kuzeybatısında Hasan Dağı ve Okçu Dağı, doğusunda Aladağlar ve Demirkazık Dağı yer almaktadır. İlçe, doğuya doğru uzanan bir yayla, güneye ve batıya doğru genişleyen bir plato alan üzerinde kurulmuştur. İlçenin denizden yüksekliği 1100-1150 m.dir. İl merkezine 14 km uzaklıkta bulunan Bor ilçesine bağlı 5 adet kasaba ile 21 adet köy bulunmaktadır (<https://www.tarimorman.gov.tr>).

4.11. Bor İlçesinin Tarihi

Bor, ilçe merkezine 7 km uzaklıkta bulunan Kemerhisar kasabasının varlığı nedeniyle Niğde'ye göre daha eski bir tarihe ve daha zengin arkeolojik değerlere sahiptir (Gürer, 2005: 27). Yaşam izlerinin ve yerleşimin M.Ö. 5000 yılına dayandığı Bahçeli, Köşk Höyük'te gerçekleştirilen arkeolojik kazılarda ortaya konulmuştur. İlçede kronolojik olarak Hitit, Frig, Pers ve Roma egemenliği kurulmuştur. Bor adının kaynağı, Hititçe ve Frigce 'Boris' kelimesinden gelmektedir. Boris, surlarla çevrili, bölge beyinin konağı anlamını taşımaktadır. Diğer başka anlamı ise 'yeşillik ve bolluk' olarak kaydedilmiştir (<http://www.bor.gov.tr>).

4.12. Doğal Miras Değerleri

Bor ilçesi doğal miras değerlerine sahiptir. Yöreyle ait doğal miras kategorisinde barajlar, mesire alanları, ve termal kaynaklar bulunmaktadır. İlçenin sahip olduğu değerler, turizm faaliyeti kapsamında düzenlenmeye ihtiyaç duymaktadır.

4.12.1. Akkaya Barajı

Yapımına 1961 yılında başlanarak 1978 yılında tamamlanan, sulama amacı taşıyan Akkaya Barajı Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi kampüsünün yakınındadır. Adını Niğde ili ile Bor ilçesi arasında bulunan yöreden alan baraj, 2005 yılında Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Uluslararası Ramsar Sözleşmesi gereğince “Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan” ilan edilmiştir. Nesilleri tükenen başta dikkuyruk ördek olmak üzere çeşitli türde balıkçılar, flamingo, pelikan, 10’a yakın ördek türünün de bulunduğu 110 civarında kuş türüne ait önemli bir yaşam alanıdır (İri, 2009: 13; Yıldız, 2013: 74).

4.12.2. Kemerhisar İçmeceleri

Bor ilçesi Kemerhisar kasabasının 7 km güneyinde yer almaktadır. Belediye tarafından yaptırılan tesislerde, içme kürlerinin yanı sıra çamur banyosu bulunmaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan tahlillerde içmece suyunun en az bir hafta içerisinde mide, bağırsak, karaciğer ve böbrek hastalıklarını tedavisinde olumlu sonuçlar verebildiği, kısırlığa çare olabileceği, damar sertliği, kireçlenme ve romatizma hastalıklarına iyi geldiği tespit edilmiştir. İçmecelerin yakınında bulunan çamur banyosunun sedef, saçkıran, mantar, egzama, yılancık gibi cilt hastalıklarının tedavi edilmesinde kullanılabileceği Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiştir (İri, 2009:110).

4.12.3. Kocapınar Suyu

Niğde’nin 2 km batısında, Bor yolu üzerinde yer alan birçok doğal kaynaktan çıkan Kocapınar suyunun mide, cilt, bağırsak hastalıkları ve romatizma gibi rahatsızlıklara yarar sağladığı bilinmektedir. Termal su kaynağı ve çamurun yakınında henüz herhangi bir termal tesis kurulmamıştır (İri, 2009: 110).

4.13. Somut Kültürel Miras Varlıkları

Bor ilçesi somut kültürel miras değerlerine sahiptir. Yöreye ait somut kültürel miras kategorisinde sit alanları, dini ve mimari yapıların varlığı değerlendirilmektedir. Turizm faaliyeti kapsamında değerlendirilebilecek kültürel miras varlıkları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

4.13.1. Köşk Sit Alanı

Bor ilçesi Bahçeli kasabası içerisinde, Roma Havuzu ’nun batısında yer alan Köşk Höyük’te arkeolojik kazı çalışmaları 1981 yılında başlatılmıştır. Höyükte beş katman tespit edilmiş, ilk dört katmanın Geç Neolitik, son katmanın Erken Kalkolitik döneme ait olduğu tespit edilmiştir. Yaklaşık 80 metre çapında ve 15 metre yüksekliğinde olan höyükte, burada yaşayan toplumların gereksinimlerini karşılayacak konutlar ortaya çıkarılmıştır. Neolitik Çağ’da

insanların, ölülerini konutların zeminine gömdükleri bilinmektedir. Köşk Höyük'te ölü gömme geleneği incelendiğinde, yetişkin ve bazı çocuklarda yüzün kille bulandığı ve aşı boyası ile boyayarak canlı görünüm kazandırıldığı tespit edilmiştir. Yapılan kazı çalışmalarında, insanların bu dönemde çömlekçilik faaliyeti gerçekleştirdiği anlaşılmıştır. Neolitik Çağda kabartma bezekli çömlek yapımında bu toplumun yetenekli olduğu buluntulardan anlaşılmaktadır. Bugün bu eserler Niğde Müzesi'nde sergilenmektedir. Höyük'te bilimsel kazı çalışmaları 2009 yılında tamamlanmıştır (Yıldız, 2013: 202, ; Eroğlu, 2018: 72; Öztan, 2005: 12).

4.13.2. Roma Havuzu

Bahçeli kasabası sınırlarında yer alan havuz, Roma Dönemi'nde M.S. 2. yüzyılda mermerden inşa edilmiştir. Havuz, su kaynağının üzerinde yer almaktadır. Havuzdan çıkan su kemerlerle Tyana Antik Kenti'ne taşınmıştır. Roma imparatorları Traianus ve Hadrianus tarafından inşa edilen bu önemli yapı, 1960 yılında tesadüf sonucu gün ışığına çıkarılmıştır. Havuzun çevresindeki yeşil alan günümüzde mesire alanı olarak kullanılmaktadır (Yıldız, 2013: 201; Kalıncılıç, 2019: 51).

4.13.3. Tyana Sit Alanı

Tyana Sit Alanı, Bor ilçesine 7 km mesafede bulunan tarihi zenginliğe sahip olan günümüzdeki adıyla Kemerhisar kasabasıdır. Günümüze ulaşabilen yapı sayısının az olması Antik Tyana Kenti'nin büyük bir bölümünü çağdaş Kemerhisar'ın yapılarının altında kalmasına bağlanmaktadır. Tyana, I. II. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak koruma altındadır. Hititler döneminde Tuvanuva, Roma Devri'nde Tyana olarak adlandırılmıştır. Ören yeri, M.Ö. 30 - M.S. 395 yıllarında Roma Devri'nde tarihinin en önemli dönemini yaşamıştır. Roma Devri'nde iki kez Güney Kapadokya Krallığı'nın başkentliği konumuna getirilmiştir. Tyana, Anadolu'nun güneye açılan güzergahında kurulmuş önemli bir yerleşimdir. Tyana 'da ilk arkeolojik kazı çalışması 1986-1988 yılları arasında Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu başkanlığındaki bir ekip tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmalar sonucunda, Sümer İlkokulu yanında 3. yüzyıla tarihlendirilen bir Roma hamamı ve Kemerkapı Mevkii'nde 3 metre genişliğinde bir duvar kalıntısı ortaya çıkarılmıştır. Hamam yapısının sıcaklık, ılıkılık ve soğukluk olmak üzere üç bölümlü olduğu düşünülmektedir. Ayrıca sütun ve büyük yapı kalıntıları tespit edilmiştir (Yıldız, 2013: 199). Tarihte Geç Hitit döneminde başkent konumunda bulunan ve Orta Anadolu' nun en önemli Roma kenti niteliğine sahip Tyana 'da kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan eserler, günümüzde Niğde Müzesi'nde sergilenmektedir (Kahya, 2020: 1579). Tyana, geçmişte önemli bir geçiş güzergahı olarak bilinen Kral yolunda yer almaktadır. Pers Hükümdarı I. Darius zamanında, Efes ile Persepolis kentleri arasında köprü vazifesinde olan Tyana, Asurların batı yönünde bulunan en uç sınır komşusu olarakta bilinmektedir. Ayrıca Kral yolu ile Avrupa' dan Çin' e ulaşan İpek

yolunun kesişim noktasında yer alması, kentin çok önemli ve stratejik bir konumda kurulduğunu ortaya koymaktadır (Erzurumlu ve Yıldız, 2021: 60-62). Felsefeci Tyanalı Apollonius, günümüze yaşam öyküsü ve eserleri ulaşmış tarihsel bir kişiliktir. Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 2018 yılında restorasyon ve onarım amaçlı çalışmaların başlatıldığı Etiler ilkokulunun, korunması gereken kültür varlığı niteliğinde tescillenmesi 2016 yılında gerçekleşmiştir. İtalyan kazı ekibince elde edilen arkeolojik buluntular, Yeni Tyana Kazı Evi Depo 1’de tutulmaktadır. Aynı zamanda çalışmaların yapıldığı alanın güvenliğini iyileştirme amacıyla tel örgüler restore edilmiştir (Doğanay, Bacak, 2022: 489)

4.13.4. Tyana Su Kemerleri

Kemerhisar ile Bahçeli kasabaları arasında, Roma Havuzu ’nun devamı olan su kemerlerinin M.S. 2. yüzyılın sonu ile 3. yüzyılın başında yapıldığı tarihlendirilmektedir. Roma Havuzu kanal çıkışında 2003 yılında yapılan kazılarda M.S. 235 yılına tarihlendirilen sikkeler bulunmuştur. Olimpik ölçülerdeki Roma Havuzu için Tyana kentine su taşıyan kemerler, Roma imparatorları Traianus ve Hadrianus tarafından inşa edilmiştir. 3 km uzunluğundaki su kemerlerinin 1,5 km’lik kısmı yüzeyde görülebilmektedir ancak, yapının Roma Havuzu ’ndan itibaren önemli bir bölümü günümüzde halen toprak altındadır. Yerel yönetimlerin kemerleri yıkma girişimleri üzerine Kültür Bakanlığı tarafından 1995 yılında kemerlerin bulunduğu alan sit alanı ilan edilmiştir (İri, 2009: 74).

4.13.5. Yedi Oda Yeraltı Şehri

Altunhisar otoyolunun yakınında, kayalara oyularak yapılan yeraltı şehrine ait mekanlar, kiliseler ve mezarlar bulunmaktadır. Yer altı şehri henüz ziyarete açık durumda değildir. (İri, 2009: 73).

4.13.6. Ermeni Kilisesi

Bor ilçesi Orta bölgesinde yer alan kilise, 19. yüzyılın sonlarına tarihlendirilmektedir. İlk yapısında tek katlı ve çatılı olan bu kilise, Ermenilerin bölgeden göç etmesinin ardından özel şahsa devredilmiştir. Cephesi büyük ölçüde özgünlüğünü yitirmiş olup, yapının merkezinde dört sütun bulunmaktadır. Kiliseye ait ahşap kapı ve bazı süslemeler günümüze ulaşabilmiştir (İri, 2009: 65).

4.13.7. Sokubaşı Rum Kilisesi

Bor ilçesinde yer alan 19. yüzyılın sonunda inşa edilen Sokubaşı Rum Kilisesi, yörede yaşayan Rumların göç etmesinin ardından terk edilmiştir. Kilisenin önündeki sekiz adet taş paye ile taşınan narteks bölümü, kesme taş ve moloz malzemeden yapılmıştır. Dışarıya yarı açık olan bu narteks, günümüzde duvarlarla ayrılarak dükkâna haline dönüştürülmüştür. Kilisenin iç

mekanı iki sıra halinde üçer sütun ile üç nefe ayrılmıştır. Neflerin üzeri bir tonoz ve dışarıdan çatı ile örtülmüştür. Kilisenin merkezinde, dışarıdan görülemeyen küçük bir kubbe bulunmaktadır (Görür, vd., 2016: 181).

4.13.8. Paşa Camii

Niğde ili Bor ilçesinin en önemli yapılardan olan Paşa Camii, Sokullu Mehmet Paşa tarafından 1573 yılında inşa edilmiştir. Yapının kapı ve mihrap üzerindeki kitabesinden göre cami, 1795 ve 1871 yıllarında iki kez onarım görmüştür. Yapı günümüzde işlevini sürdürmektedir (Görür, vd., 2016: 178. ; DüNDAR, 2009: 63).

4.13.9. Bor Ulu Camii

Niğde ili Bor ilçesinde bulunan yapı 1410 yılında Karamanoğlu Alâeddin Ali Bey tarafından inşa edilmiştir. Özgünlüğünü kısmen koruyarak günümüze ulaşan cami, yapı bakımından Selçuklu mimari niteliklerini taşımaktadır. Yapı günümüzde halen işlevini sürdürmektedir (İri, 2009: 59).

4.13.10. Şeyh İlyas Camii

Ramazanoğluları döneminde 1530 yılında inşa edilen cami, Kale Cami olarak da adlandırılır. Kubbe örtülü kare planlı yapı bu özelliğiyle Bor'daki diğer camilerden farklı bir mimariye sahiptir. Yapının yakınında aynı tarihe ait bir çeşme ve bitişiğinde Şeyh İlyas Türbesi yer almaktadır (İri, 2009: 78).

4.13.11. Abdullatif Camii

Bor ilçe merkezindeki caminin girişi beş kemerli olarak düzenlenmiştir. Yeraltı kaynağından gelen su, yapının yanındaki Çifte Pınarlar Çeşmesi'ne bağlanmıştır. Abdullatif Camii, arazinin eğimi nedeniyle yüksek bir platform üzerinde inşa edilmiştir. İnşa tarihi tartışmalı olmakla birlikte bir vakıf defterinde Şeyh Abdullatif tarafından 1584 yılında yaptırıldığı tespit edilmiştir (DüNDAR, 2009: 66).

4.13.12. Sarı Saltuk Türbesi

Anadolu'nun Türkleşmesinde önemli bir rol oynayan Yesevi mezhebinden Baba-i Sarı Saltuk Türbesi'nin yapım tarihi bilinmemektedir. Avlu içerisinde yer alan Türbenin 13. yüzyıla ait olduğuna inanılmaktadır. Yapı, moloz taştan inşa edilmiş ve kare planlıdır. Sarı Saltuk'un Anadolu'da yedi farklı yerde türbesi bulunmaktadır ve bu yapılardan hangisinin gerçek mezar yeri olduğu tespit edilememiştir. Türbenin içinde sarı Saltuk'a ait olduğu kabul edilen bir sanduka bulunmaktadır. Türbe yalın ve sade bir görünümündedir (Gürer, 2005: 55).

4.13.13. Bor Paşa Camii Bedesteni

Niğde ili Bor ilçesi merkezinde bulunan bedesten ve arasta (çarşı) işlevinde inşa edilerek iki katlı bedesten yapı grubundadır. Paşa Bedesteni, adını bulunduğu külliye almaktadır. Arasta bölümünün tamamı, bedestenin ise yarısı günümüze ulaşabilmiştir. Yapının onarım süreçleriyle ilgili tarihler kesin olarak tespit edilememiştir. Yapının, 1938 yılında Batı bölümünün neredeyse yarısı yıkılarak yol açılmış ve bir bölümü çay bahçesine dönüştürülmüştür. Yapının kemerleri tuğla, duvarları kesme taş ile örülmüştür. Günümüzde içerisinde çeşitli dükkânların bulunduğu bedestende 1996 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarım gerçekleştirilmiştir (Dündar, 2001: 138-139; İri, 2009: 76).

4.13.14. Eski Hamam

Karamanoğlu İbrahim Bey tarafından yaptırıldığı genel kabul gören yapının inşa tarihi tespit edilememiştir. Hamam, soğukluk, ılıkılık ve sıcaklık olarak üç bölümden oluşmaktadır. Hamamın batısı erkekler, doğusu kadınlar için olmak üzere inşa edilen bir çift hamamdır. Hamamın son bölümünde kesme taş tuğla alması duvar tekniğiyle inşa edilmiş külhan yer almaktadır (Dündar, 2004: 163; Güre, 2005: 65-80).

4.13.15. Yeni Hamam

Bor ilçesinde bulunan yeni hamam Osmanlı döneminden kalma bir eserdir. İnşası 15-16. yüzyıllar olarak yazılsa da net olarak bilinmeyen hamamdan Evliya Çelebi Sokulu Mehmet Paşa hamamı olarak bahseder. Kubbeli bir yapı olan hamam, Sokulu Mehmet Paşa döneminde Tavası Hasan Ağa tarafından yaptırılmıştır. Tonoz örtülü hamamın soğukluk, ılıkılık, sıcaklık ve hücrelerden oluşan bölümleri mevcuttur. Hamamın 1655 tarihinde önemli bir bakım gördüğü ve ayrıca 1908, 1952, 1956 yıllarında onarımlar geçirdiği bilinmektedir (Dündar, 2004: 173).

4.13.16. Bor Bilginler Konağı

Ahşap süslemelerin yer aldığı yapının dikdörtgen planlı olduğu ve ana yapı malzemesinde kerpiç ve moloz taş kullanıldığı bilinmektedir. Bor ilçesi merkezinde yer alan ve günümüzde özel mülk niteliği taşıyan yapı, 2008 yılında restore edilerek İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Günümüzde Bor Halk Kütüphanesi ve müze olarak ziyaret edilebilmektedir (İri, 2009: 70).

4.13.17. Yeşil Dere Köprüsü

Bor ilçesinde bulunan sarı taştan inşa edilmiş köprünün günümüzde bir bölümü yıkılmıştır. Dere ile aynı adı taşıyan Yeşildere Köprüsü tek ve çift kemerli inşa edilmiş olup halen trafiğe açıktır (İri, 2009: 69).

4.14. Somut Olmayan Kültürel Miras Değerleri

Bor ilçesi özgün somut olmayan kültürel miras değerlerine sahiptir. Yöreyle ait somut olmayan kültürel miras kategorisinde festivaller, halk oyunları, yöresel mutfak ve el sanatları değerlendirilmektedir.

4.14.1. El Sanatları

Niğde’de Kapadokya bölgesine özgü dokuma ve halı zanaatlarında derin bir geleneğe sahip şehirler arasında yer almaktadır. Ahşaptan yapılmış ıstarlarda dokunan halılara işlenen motif ve desenleri ile dünyaca tanınırlık kazanmıştır (İri, 2009: 98; Kalıncılık, 2019: 55).

4.14.2. Halıcılık

Obruk köyünde dokumacılık kadınlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Köydeki kadınlar vakit buldukça ‘ıstar’ adı verilen dokuma tezgâhına giderek ihtiyaç duyulan dokuma örneğini üretmektedir. Geleneksel olarak evin kadını, kızı ve gelini tarafından yastık, minder, yaygı türünde dokumalar üretilmektedir. Dokumalarda kullanılan çoğunlukla bereket, günah, nazar, şans, sağlık, ölüm, yeniden dirilme, sonsuzluk gibi konular ve yoğun olarak göz, yıldız, hayat ağacı, akarsu, geyik ve koçboynuzu gibi motifler işlenmektedir (Kılıç, 2013: 7-11).

4.14.3. Keçecilik

Keçecilik zanaatı, Niğde ilinde sadece Bor ilçesinde sürdürülmektedir. Günümüzde Bor ilçesinde keçe imalatçıları birkaç tane kalmıştır. Keçe, keçi kılının dokunmadan dövülmesi, nem, ısı, basınç ve hareket etkisinde birbirlerine çözölmeyecek şekilde kenetlenmesinden elde edilen bir çeşit kumaştır. Keçeden duvar süslemesi, yolluk, yelek gibi eşyalar üretilmektedir. Keçelerde kırmızı, mavi ve siyah renkler kullanılmış, kıvrırma, tavan arası, koyungözü, üçleme, ayıkulağı gibi motifler tercih edilmiştir. (Topbaş ve Seyirci, 1999: 577; Görür, vd., 2016: 218).

4.14.4. Yorgancılık

Niğde ili, Bor ilçesine bağlı Kemerhisar kasabasında, kaybolmaya yüz tutmuş zanaatlar arasında sayılabilecek olan yorgancılık mesleğinin, geçmişte kasabada yaşayan nüfusun çeyizlerine bol miktarda katkı sağladığı bilinmektedir. Dikiş makinesi, kalıp, çırpı ipi, iğne, makas, mezura gibi araçlar kullanılarak dikilen yorganlarda, yıldız, üçgen, dörtgen gibi geometrik desenler ile birlikte lale, gül, papatya gibi bitkisel süslemeler yoğun olarak kullanılmaktaydı. Bunların dışında nadir de olsa salyangoz, tavus kuşu, deniz dalgası gibi desenler de kullanılmıştır (Kemer ve Etikan, 2014: 28-32).

4.14.5. Halk Oyunları

Ülkelerin sahip olduğu doğası, tarihi, kültürel yapılarının yanında folklorik değerleri de turizm temelini oluşturmaktadır (Kalıncılık, 2019:52). Bor ilçesi bu bakımdan incelendiğinde geçmişte oynanan fakat günümüzde rastlanmayan tuluk oyununu görebiliriz. Tuluk, Bor ilçesinde tabak esnafı tarafından oynanmış, günümüzde unutulmuş bir oyundur. Tuluk oyunu katılımcıları tulukçular ve keçiler adlarında iki ekibe ayrılır. Tulukçular şişirdikleri tulumları birbirlerine vurarak çarpıştır, yere yıkılan oyuncular ise elenir. Karma ve eşsiz başlayan oyunda akışa göre oyuncular eşlerini seçebilirler. Keçiler ise bunlar keçî derisine bürünür, üstlerine çan takıp yüzlerini boyayla karartırlar ve tuluk oynayan grubu kuşatır, ellerindeki iğneler ile oyuna müdahale edilmesini engellerler (And, 1985: 52).

4.14.6. Festivaller

Niğde ili Bor ilçesi sınırları dâhilinde yapılan festival sayısı oldukça azdır. İlçede yapılan, somut olmayan kültürel miras niteliğinde turizme katkı sağlayan etkinliklerden arasında yer alan Tyana Kültür ve Turizm Festivali ele alınmıştır.

4.14.6.1. Kemerhisar Tyana Kültür ve Turizm Festivali

Kemerhisar kasabasında yörenin, tarihi değerlerini, kültürel değerlerini, türkülerini, manilerini, halkoyunlarını, el sanatlarını, şiirlerini, gelenek ve göreneklerini tanıtmak amacıyla yılda bir kere yapılan ve festival son olarak 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. Festival içeriğinde festival yürüyüşü, konserler, yöresel ürün sergileri ile örf ve âdetlerin tanıtımının yapılması ve çeşitli eğlenceli yarışmalar oluşturmaktaydı. Temmuz ayında gerçekleştirilen Kemerhisar Kültür ve Turizm Festivali üç gün sürmekteydi (<https://nigde.ktb.gov.tr>).

4.15. Bor Mutfağı

Bor ilçesi, Anadolu'nun yöresel yiyecek-içecek kültürü bakımından özgün nitelikler taşıyan bir yöresidir. Bu bağlamda yöreye özgün bir örnek olarak köfter tatlısı hakkında bilgi verilmiştir.

4.15.1. Köfter

Bölgede genel olarak pekmez yapılan evlerde köfter tatlısı yapılmaktadır. Köfterin yapımı için beyaz üzümünden elde edilen şıra kaynatılıp dinlendirilir. Ölçüye göre un ve nişasta ayrı bir yerde soğuk şıra ile karıştırılır. Dinlenen şıraya sıvı karışımı eklenir. Özel yapılmış köfter karıştırma küreği ile kıvam elde edilinceye kadar ocakta ısıtılan leğende karıştırılır. Kıvam elde edilince ateşten alınan köfter, önceden hazırlanmış tabaklara kepçe yardımı ile aktarılır ve bir gün bekletilir. Ertesi gün kare şeklinde kesilerek güneşte serilerek kurutulur. Birkaç gün sonra

yüzeyleri ters çevrilir ve tekrar kurumaya bırakılır. Kurutma işlemi tamamlandıktan sonra kış ayları için saklanır (Yıldız, 2013: 410).

4.16. Çamardı İlçesi

Niğde iline 70 km uzaklıkta bulunan Çamardı ilçesi, ilk olarak 1948 yılında Maden adıyla kurulmuştur. Orta Toroslar 'da yer alan Aladağların ilçe topraklarının tamamını kapsamasından ötürü yüzölçümü 1204 km²'dir. Son yapılan sayımlardan elde edilen verilere göre ilçe nüfusu 11.940 olarak açıklanmıştır. Tarım alanında elma yetiştiriciliği yapılan Çamardı ilçesinde karasal iklim görülmektedir. Özel kamu kuruluşları tarafından işletilen demir, çinko ve antimon yataklarına sahip olmasına rağmen ilçenin ana geçim kaynağı hayvancılıktır (Eroğlu, 2018: 50). Doğal güzellikleriyle de ön plana çıkan Çamardı ilçesi Türkiye'de yer alan önemli dağcılık ve trekking merkezleri arasındadır. İlçedeki Aladağlar ve Bolkar dağlarının dağcılık ve trekking alanında merkez olması, 1992 yılında Niğde Valiliği ve Turizm Bakanlığı'nın çalışmalarıyla gerçekleştirilmiştir. Aladağlar 'da yer alan büyüleyici doğası ve sağladığı 300'e yakın tırmanış alternatifiyle eşsiz ve doğal bir dağcılık okulu niteliği taşıyan Demirkazık Zirvesi, turistlerin trekking ve dağcılık alanında en çok tercih ettiği bölgeler arasındadır (Erdoğan, 2013: 23).

4.16.1. Çamardı İlçesi Turizm Potansiyeli

Çamardı ilçesi doğal ve kültürel miraslara sahiptir. İlçede bu kategorilerde değerlendirilebilecek ören yerleri, vadiler ve kültürel varlıklar bulunmaktadır. Turizm faaliyetinin artışına katkıda bulunmak için İlçenin sahip olduğu değerleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.

4.16.2. Kavlak Tepe Yeraltı Şehri

Niğde ilinin 35 km uzağında Çamardı ilçesindeki Kavlaktepe köyünde bulunan ve 12. yüzyılda saldırılardan korunma ve barınma amaçlı kullanılan Bizans dönemine ait olduğu düşünülen yeraltı şehri, 1989 yılında koruma altına alınmıştır (İri, 2009: 72). Giriş kapısından geçtikten sonra sağa ve sola tünelleri uzanan yeraltı şehrinin havalandırma bacaları ile kapı kapatma taşı bulunmaktadır. Niğde Müze Müdürlüğü tarafından temizleme çalışmaları ve kurtarma kazılarının ardından ışıklandırılma çalışmaları tamamlanan yeraltı şehri günümüzde ziyarete kapalı ve harap durumdadır(KOPBTMP, 2013: 178).

4.16.3. Kestel Ören Yeri

Niğde ilinin Çamardı ilçesine bağlı Celaller köyünde, Orta Anadolu'nun Kilikya'ya açılan kuzey yönlü doğal geçidi olarak bilinen dağlık alanda, deniz seviyesinden 1,960 m yükseklikte yer alan Kestel Ören Yeri, birden fazla galeri ve tünele sahip, büyük bir maden ocağıdır. Ören yeri, içerisinde miktarda kalay barındıran Kuruçay Deresi tarafından oluşturulan vadiden

yaklaşık olarak 200 metre yüksekte düz bir alanda bulunmaktadır. İlk olarak 1987 yılında çalışmaların başladığı Kestel’ de yapılan detaylı yüzey taramaları sonucunda, alanın Kalkolitik Çağ’dan Orta Çağ’a kadar uzanan buluntulara sahip olduğu ortaya çıkarılmıştır. Buluntulardan elde edilen sonuçlar göz önünde alınarak, geçmişte bölgede kalay üretiminin olup olmadığını anlamak amacıyla sondaj çalışmaları yapılmış ve 1996 yılına kadar belli aralıklarla kazı çalışmaları yapılmıştır. Kazı çalışmalarıyla birlikte ortaya çıkan basit sanduka ve oda mezarlarının, geçmişte bu madende çalışan, 5-18 yaş aralığındaki işçilere ait olduğu öne sürülmüştür (Hacar, 2016: 44).

4.16.4. Göltepe Ören Yeri

Çamardı ilçesine bağlı Celaller köyü sınırları içerisinde deniz seviyesinden 1767m yüksekte yer alan Göltepe Ören Yeri, çevreye egemen konumda doğal bir tepede yer almaktadır. Bölgede gerçekleştirilen kazı çalışmaları neticesinde, ören yerinin yaklaşık 8-10 hektarlık bir alandan oluşan sınırları olduğu ortaya çıkarılmıştır. Kestel Maden Ocağı’ndan geçen Kuruçay Deresi, Göltepe ’nin de kuzeyinden geçerek vadiden akmaya devam etmektedir. Dağlık yapısı nedeniyle verimli tarıma uygun olmayan bölgenin yalnızca vadinin geniş kısımlarında derenin getirdiği alüvyonların toplandığı alanlarda nadir bulunan tarım arazilerine rastlanmaktadır. İlk Tunç Çağı’nda bu bölgede tarım işinin yapılıp yapılmadığı henüz bilinmezken yapılan kazılar sonucu elde edilen buluntular göz önüne alındığında dönemin ekonomisinin maden üretimi yapılarak elde edildiği söylenebilir. Günümüzde ise bölgede yaşayan halkın geçim kaynağının hayvancılığa dayalı olduğunu söylemek mümkündür (Hacar, 2016: 52). Arkeolojik kazı çalışmalarında gün ışığına çıkarılan eserler Niğde Müzesi’nde sergilenmektedir. Bölgeye turistik amaçlı seyahatlerde ulaşım ören yerinin bulunduğu köye kadar asfalt yol ile sağlanmakta, köyden maden ocağına toprak yol ile ulaşılmaktadır (KOPBTMP, 2013: 178).

4.17. Çiftlik İlçesi

Niğde ilinin kuzeybatısında, merkeze 65 km uzaklıkta adını eski bir sığır çiftliğinden alan ilçe Melendiz adıyla da anılmaktadır. I. ve II. Jeolojik Zaman’da oluşan ilçenin merkezini çevreleyen Melendiz Dağı, Orta Torosların devamıdır. 1,555 m rakıma sahip ilçede bulunduran dağların neredeyse tamamı çıplaktır (Erdoğan, 201: 24). Son yapılan sayımlardan elde edilen verilere göre ilçe nüfusu 26.206 olarak açıklanmıştır. Karasal iklimin görüldüğü ilçede hayvancılık gelişmiştir ancak başlıca geçim kaynağı tarımdır. Kayseri Müzesi’nde sergilenen çift başlı aslan kabartması ve Niğde Müzesi’nde yer alan birçok eser, Kömürcü köyünde bulunan Göllüdağ Ören Yeri’nde gerçekleştirilen kazı çalışmalarına ait buluntulardır (Eroğlu, 2018: 50).

4.17.1. Çiftlik İlçesi Turizm Potansiyeli

Çiftlik ilçesinin sahip olduğu kültürel ve doğal miraslar arasında ören yerleri, dağlar, vadiler ve kültürel varlıklar bulunmaktadır. Turizm faaliyetinin artışına katkıda bulunmak için İlçenin sahip olduğu değerleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.

4.17.2. Tepecik Höyük

Önemli bir bölümü Neolitik Çağ'a ait olan Tepecik Höyük'te, Erken Kalkolitik, Orta Kalkolitik, Geç Roma ve Bizans dönemlerine ait izlere rastlanmıştır. İlk olarak 2000 yılında başlayan çalışmaların devam ettiği höyükten çıkarılan kabartma şeklinde hayvan ve insan figürlerinin betimlendiği çömlek türü buluntular, kemik aletler ve Göllüdağ 'dan elde edilen obsidyenin kullanılarak yapıldığı mızrak ve ok ucu gibi eserler, Niğde Müzesi koleksiyonunda sergilenmektedir (Kahya, 2020: 1576).

4.17.3. Murtandı Kalesi

Günümüzde büyük bölümü harap durumda ulaşan kale, Çiftlik ilçesine bağlı Murtandı olarak bilinen Murtaza köyünün girişinde bir tepe üzerinde yer almaktadır. Bizans dönemine tarihlendirilen kale, yöresel sarı taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir (İri, 2009: 75).

4.17.4. Takyanus Antik Kenti

Antik kent, Niğde iline bağlı Çiftlik ilçesinde bulunan ve adını Takyanus kralından aldığı öne sürülen bir tepe üzerine yapılmıştır. Arap kaynaklarında, Yedi Uyurların yaşadığı dönemde Dakyanus (Takyanus) adıyla söz edilen Roma İmparatoru Diocletianus, Hristiyanlığa inananları putperest olarak görmüş ve onların öldürülmesi emrini vermiştir. Yedi Uyurların bu imparatorun emri yüzünden Tarsus'a kaçmadan önce bu kentte yaşadıkları sanılmaktadır (Kalıncık, 2019: 52).

4.18. Ulukışla İlçesi

Coğrafi konumu ve stratejik önemiyle tarih boyunca önemli bir yere sahip olan Ulukışla, tarih boyunca birçok farklı kültürden insanı bünyesinde yaşatabilmeyi başarmıştır. Son yapılan sayımlardan elde edilen verilere göre ilçe nüfusu 19.049 olarak açıklanmıştır. İlçeye bağlı Porsuk köyü, Zeyve Höyüğü 'nde gerçekleştirilen kazı çalışmalarında Hitit, Frig ve Roma dönemlerine ait buluntular ortaya çıkmıştır. Yörenin ilk yerleşiminin Hititler döneminde başladığı anlaşılmıştır (Erdoğan, 2012: 25). Ancak güncel kazı çalışmalarıyla söz konusunun bilgileri yenilenecektir. İlçenin doğusunda Pozantı, güneyinde Tarsus, Batısında Ereğli, kuzeyinde ise Bor ve Çamardı ilçeleri bulunmaktadır. Kurtuluş Savaşı sırasında Fransız işgal kuvvetlerine karşı direnen Kuvayi Milliye'nin önemli üsleri arasındadır. Yüzölçümü 1,593 km kare olan ilçede bağcılık, elma, kiraz

ve armut yetiştiriciliği yapılmaktadır. Sahip olduğu doğal güzellikleri ile yayla ve dağ turizmi açısından elverişlidir (Eroğlu, 2018: 50).

4.18.1. Ulukışla Adının Kaynağı

Anadolu Selçukluları döneminde, Hüdavend Hatun'un damadının yöre topraklarına sahip olması nedeniyle isminin Sücaaddin olduğu bilinen ve aynı zamanda Evliya Çelebi Seyahatnamesi 'nde aynı isim ile anılan Ulukışla, Roma Devri'nde Kraliçe Faustina'ya ithafen Faustinapolis olarak adlandırılmıştır (Şahin, 2007: 83). İlçe 16. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı sadrazamı olan Öküz Mehmet Paşa'nın yaptırdığı kervansarayın faaliyete geçmesi ile önce Ulukışlak olarak adlandırılmış daha sonra Ulukışla adını alarak Cumhuriyet'in kuruluşunun ardından ülkenin en köklü ilçelerinden birisi konumuna gelmiştir (Erdoğan, 2012: 25).

4.18.2. Ulukışla İlçesi Somut Kültürel Miras

Ulukışla ilçesinde somut kültürel miraslar kategorisinde değerlendirilebilecek nitelikler arasında kervansaray, han, dini yapılar, ören yerleri bulunmaktadır. Turizm faaliyetinin artışına katkıda bulunmak için İlçenin sahip olduğu değerleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.

4.18.3. Porsuk Höyük

Günümüzde Niğde iline bağlı Ulukışla ilçesinin Porsuk köyünde bulunan höyükte yerleşmenin ağırlıklı olarak Demir Çağı'ndan başladığı ve Geç Roma dönemine kadar devam ettiği ortaya çıkarılmıştır. Hitit dönemine ait olduğu belirlenen tabletlerin 1961 tarihinde bulunmasının ardından, Fransız arkeolog Oliver Pelon tarafından 1968 yılında kazı çalışmaları başlatılan höyüğün tarihteki adının Tynna olduğu belirlenmiştir. Bugün buradan elde edilen kalıntılar Niğde Müzesi'nde sergilenmektedir (Soydan, 2016: 63; KOPBTMP, 2013: 179).

4.18.4. Faustinapolis Antik Kenti

Ulukışla ilçesinin 25 km kuzey doğusunda yer alan Başmakçı köyü sınırları içerisinde, Bizans döneminde piskoposluk merkezi olduğu belirlenen bir kent kalıntısıdır (Soydan, 2016: 64). Roma imparatoru Marcus Aurelius 'un eşi Faustina'nın mezarı da burada tespit edilmiştir. Roma İmparatorluğu döneminde Faustina 'dan ötürü Faustinepolis adını almıştır (Şahin, 2007: 83). Yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait buluntular ortaya çıkarılmıştır (Kahya, 2020: 1580).

4.18.5. Lulu'a (Lülve) Kalesi

Niğde iline bağlı Ulukışla ilçesinin Başmakçı köyü sınırlarında yer almaktadır. Roma döneminde inşa edilen yapı, lüle, lulu, lülve gibi isimlerle anılmaktadır. (İri, 2009: 75). Lulu'a Kalesi, yaklaşık 2000 metre yükseklikte Gülek Boğazı'nın kuzey sınır kalesi niteliğinde olup,

Antik Çağda Kapadokya ve Kilikya bölgelerine ulaşımın sağlandığı önemli bir geçiş güzergahına ve çevreye hakim olacak noktada inşa edilmiştir (Yılmaz ve Sözlü, 2020: 78). M.Ö. 615 yılları civarında Bolkar Dağları'ndan elde edilen madenler ile para basan Bizanslılar, kalenin Selçuklu devleti döneminde darphane olarak kullanılmasının temelinin atılmışlardır (Şahin, 2007: 83).

4.18.6. Kepez Kalesi

M.Ö iki binli yıllarda yerleşik hayata geçildiği iddia edilen Ulukışla ilçesine bağlı Kepez köyünde yer alan kalenin günümüzde bir kısmı yıkılmış durumdadır. Kale çevresinde yapılan kazılar sonucu Hitit, Frig ve Roma dönemlerinden izler ortaya çıkarılmıştır (İri, 2009: 75).

4.18.7. Gedelli Köyü Camii

Selçuklu döneminde 1271 yılında inşa edilen yapı kubbeli plana sahiptir. Niğde iline bağlı Ulukışla ilçesi, Gedelli köyünde yer almaktadır. Yapı, yapılışındaki işlevini sürdürmektedir (İri, 2009: 60).

4.18.8. Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı ve Külliyesi

Niğde iline bağlı Ulukışla ilçesinin merkezinde, yerel halk tarafından pazar yeri olarak adlandırılan alanda bulunan Külliye, cami, hamam ve han bölümlerinden oluşmaktadır. Paşa hanı, kışla, Ulukışla Kervansarayı olarak adlandırılan külliye, 1610 – 1612 tarihlerinde, I. Ahmet ile Genç Osman döneminde sadrazamlık görevinde bulunan Öküz Mehmet Paşa tarafından inşa edilmiştir (İri, 2009: 77). Osmanlıların gerileme döneminde gerçekleşen Celali İsyanları ve doğu yönüne yapılan seferlerden biri olan İran Seferi sırasında, bölgede konaklayacak bir kışla bulunmadığından, sefer sonrasında Öküz Mehmet Paşa'nın bu külliye yapıtırmıştır (Soydan, 2014: 67). Kervansaraya ait kapalı kısmın alt bölümlerinde samanlık bulunmaktadır (Çobanoğlu, 2007: 27-28). Külliye sadece kervan yolcularının konaklaması amacıyla değil, aynı zamanda sefere çıkan askerlerin burayı kışla olarak kullanması amacıyla da inşa edilmiştir. Türk Edebiyatı'nın şairlerinden Faruk Nafiz Çamlıbel'in Han Duvarları şiirini buradan ilham alarak yazdığı söylenmektedir (Kalıncılık, 2019: 53). Külliye'nin içerisinde yer alan dikdörtgen planlı cami, restorasyon çalışmaları nedeniyle özgün niteliğini kaybetmiştir. İç mekanda dolaşımın sağlanabildiği üst örtülü sokak şeklinde inşa edilen arasta, külliye'nin en dikkat çekici kısmı olarak karşımıza çıkmaktadır. Koridor boyunca iki yanda dükkanların bulunduğu arastaya doğu ve batı cephelerinde bulunan kapılardan giriş sağlanmaktadır. Külliye son olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından, özgün nitelikleri korunacak biçimde restore edilerek Ulukışla Belediyesi bünyesine katılmıştır (KOPBTMP, 2013: 179).

4.18.8.1. Mehmet Paşa Camii

Mehmet Paşa Camii veya kışlak gibi adlarla anılan, tek minareli ve kubbe örtülü yapı, külliye'nin güneydoğusunda, mermer döşenmiş avluda, eğimli bir arazi üzerine inşa edilmiştir. 1960 tarihine kadar sadece beden duvarları ve mihraba ait üst kısımları ulaşabilen yapı, 1969 – 1970 yılında, 1977 yılında ve 2006 – 2007 yıllarında özenle restore edilerek özgün planı yeniden kazandırılmıştır (İri, 2009: 78).

4.18.8.2. Han

Askeri alanda kullanılması amaçlanan han, külliye'nin yapı topluluğunun birimlerinden birisi olarak, kesme taş ve tuğladan iki katlı olacak şekilde inşa edilmiştir. Avlusuna yuvarlak kemerli bir kapıdan giriş sağlanan hanın revaklarının arkasında, iç mekanlarında ocak ve dolap nişleri bulunan odalar yer almaktadır. Günümüzde Ulukışla İtfaiyesi tarafından kullandığı iki giriş kapısına sahip han yapısında ana girişin karşısında, yuvarlak kemerli bir eyvan bölümü bulunmaktadır (İri, 2009: 78).

4.18.8.3. Kervansaray

Dikdörtgen şekilde planlanan ve iç kısmı yuvarlak kemerlerin yardımıyla üç kısma ayrılan Kervansarayın yapımında düzgün kesme taşlar kullanılmıştır (İri, 2009: 79).

4.18.8.4. Hamam

Günümüze harap durumda ulaşan yapı, moloz taş ve tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Sıcaklık bölümünün merkezi planlı kubbe ile örtülen hamamda soyunma ve ılıklik bölümleri yer almaktadır (İri, 2009: 78).

4.18.9. Doğal Miras Alanları

İlçenin sahip olduğu dağlar, göller ve vadiler doğal miras değerlerini oluşturmaktadır. Turizm kapsamında önem arz eden termal kaynaklar ve doğal alanlar bulunmaktadır.

4.18.9.1. Bolkar Dağları Kayak Merkezi

Ulukışla ilçesinin yaklaşık 20 km uzaklıktaki Meydan köyünde bulunan Bolkar Kayak Merkezi, yaklaşık 2000 ha alanı kapsamaktadır. Doğal Sit Alanı'nda kalan merkezde, kayak sporu için uygun tarihler 10 Aralık - 20 Nisan arasındaki tarihler olup, sezonda kar kalınlığı 100 ile 200 cm arasında değişmektedir (KOPBTMP, 2013: 182).

4.18.9.2. Çiftehhan Kaplıcaları

Sahip olduğu coğrafi konumundan ötürü Anadolu'nun güneye açılan kapısı olarak bilinen Çiftehhan ilçesi, kaplıcalar nedeniyle ilk çağlardan itibaren tercih edilmiştir. Kaplıcalarda bulunan termal kaynakların romatizma, kireçlenme, bel ağrısı, fıtık, cilt hastalıkları, kadın hastalıkları, böbrek taşı ağrısı, karaciğerde iltihabı gibi birçok hastalığın tedavisinde yararlı olabileceği öne sürülmektedir (Kalıncık, 2019: 56). Günümüzde halen kullanılmakta olan kaplıca suyunun tarihte termal amaçlı kullanıldığını gösteren, 'Aqua Calidae' olarak adlandırılan antik havuz, Roma Devri'ne dayanmaktadır. Günümüzde işlevini sürdüren hamam yapısı Selçuklu dönemine aittir (Soydan, 2016: 64).

4.19. Niğde İli ve İlçelerine ait Turizm Verileri

Niğde İli ve ilçelerinde yer alan konaklama tesisleri, taşınmaz kültür varlıkları, müze ve ören yerlerine yapılan ziyaretçi sayıları, Niğde iline yapılan ziyaretçi sayıları ve ilçelerde yapılan geceleme/konaklama verilerine ait bilgilere yer vermiştir. Veriler T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına mail aracılığı ile ve Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne doğrudan telefon ile ulaşılarak elde edilmiştir.

4.19.1. Niğde İlinde Hizmet Veren Konaklama Tesisleri

Tablo 4.2. ' de Niğde il sınırları içerisinde yer alan konaklama tesislerinin belge türü ve yıldızlarına ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.2. Niğde ilinde bulunan konaklama tesisleri (Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, 2022).

Tesis Adı	Bulunduğu İlçe	Belge Türü	Yıldız Sayısı
Grand Hotel Niğde	Merkez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	4
Honour Hotel	Merkez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	4
Nahita Otel	Merkez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	3
Otel Şahiner	Merkez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	3
Prestij Pansiyon	Merkez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	-
Ramada By Wyndham Niğde	Merkez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	3
Özyıldız Apart Pansiyon	Merkez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	-
Sarayhan Devremülk ve Otel	Ulukışla	Belediye Belgeli	-
Çelikhımm Termal Otel ve Spa	Ulukışla	Belediye Belgeli	-
Çiftehhan Termal Otel	Ulukışla	Belediye Belgeli	-

4.19.2. Niğde İlinde Bulunan Taşınmaz Kültür Varlıkları

Tablo 4.3. ' de Niğde ilinde yer alan taşınmaz kültür varlıklarının tür ve sayılarına ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.3. Niğde İlinde Bulunan Taşınmaz Kültür Varlıkları (Niğde İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2022).

TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARI	
İdari Yapılar	18
Kültürel Yapılar	103
Askeri Yapılar	1
Endüstriyel ve Ticari Yapılar	4
Dinsel Yapılar	153
Mezarlıklar	12
Sivil Mimarlık Örneği	191
Kalıntılar	8
Toplam	490

4.19.3. Müze ve Ören Yeri Ziyaretçi Sayıları

Tablo 4.4. 'de 2022 yılının ilk 9 ayında Niğde ilinde yer alan müze ve ören yerlerine gelen ziyaretçilerin sayılarına ait veriler yer almaktadır.

Tablo 4.4. Niğde ilinde bulunan Müze ve Ören Yerlerine ait ziyaretçi sayıları (Niğde İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2022).

Adı	Yerli Ziyaretçi	Yabancı Ziyaretçi	Toplam Ziyaretçi
Niğde Müzesi	12.701	295	12.996
Gümüşler Manastırı Ören Yeri	21.409	940	22.349
Andaval Ören Yeri	47	0	47
Toplam	34.157	1235	35.392

4.19.4. Niğde İlini Ziyaret Eden Ziyaretçi Sayıları

Tablo 4.5. 'de 2022 yılının ilk 9 ayında Niğde ilini ziyarete gelen yerli ve yabancı turist sayılarına ait veriler yer almaktadır.

Tablo 4.5.Niğde ilini ziyaret eden ziyaretçi sayıları (Niğde İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2022).

Yılı	Yerli turist	Yabancı turist	Toplam
2022	219.300	5970	225.270

4.19.5. Altınhisar İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri

Tablo 4.6' da 2022 yılının ilk 7 ayında Altınhisar ilçesinde bulunan konaklama tesislerinde yapılan geceleme sayıları yer almaktadır.

Tablo 4.6. Altunhisar İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan geceleme sayısı istatistikleri. (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

Belediye Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	52	0	52	149	0	149	2,87	33,11
Şubat	45	0	45	88	0	88	1,96	19,56
Mart	52	0	52	133	0	133	2,56	29,56
Nisan	64	0	64	245	0	245	3,83	54,44
Mayıs	30	0	30	153	0	153	5,1	34
Haziran	30	0	30	273	0	273	9,1	60,67
Temmuz	52	0	52	277	0	277	5,33	61,56

4.19.6. Bor İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri

Tablo 4.7. ve 4.8.' de 2022 yılının ilk 7 ayında Bor ilçesinde bulunan konaklama tesislerinde yapılan geceleme sayıları yer almaktadır.

Tablo 4.7. Bor İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.

İşletme Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	582	25	607	729	32	801	1,32	15,89
Şubat	762	11	773	1032	17	1049	1,36	20,81
Mart	782	34	816	1148	65	1213	1,49	24,07
Nisan	571	24	595	815	28	843	1,42	18,25
Mayıs	982	56	1038	1268	66	1334	1,29	28,87
Haziran	809	38	847	1318	92	1410	1,66	27,98
Temmuz	886	105	991	1177	225	1402	1,41	27,82

Tablo 4.8. Bor İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.

Belediye Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	974	0	974	974	0	974	1	18,04
Şubat	1620	0	1620	1620	0	1620	1	30
Mart	1809	0	1809	1809	0	1809	1	33,5
Nisan	1730	0	1730	1730	0	1730	1	32,04
Mayıs	1711	0	1711	1711	0	1711	1	31,69
Haziran	2735	0	2735	2741	0	2741	1	41,53
Temmuz	2465	0	2465	2483	0	2483	1,01	37,62

4.19.7. Çamardı İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri

Tablo 4.9. ve 4.10.' da 2022 yılının ilk 7 ayında Çamardı ilçesinde bulunan konaklama tesislerinde yapılan geceleme sayıları yer almaktadır.

Tablo 4.9.Çamardı İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.(T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

İşletme Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	62	0	62	88	0	88	1,42	3,76
Şubat	154	6	160	228	6	234	1,46	8,3
Mart	43	3	46	67	12	79	1,72	2,58
Nisan	59	2	61	88	6	94	1,54	3,07
Mayıs	49	2	51	84	4	88	1,73	2,88
Haziran	94	7	101	151	23	174	1,72	5,69
Temmuz	80	11	91	109	44	153	1,68	5

Tablo 4.10. Çamardı İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.(T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

Belediye Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	887	0	887	966	0	966	1,09	24,58
Şubat	873	0	873	1054	0	1054	1,21	26,82
Mart	709	0	709	813	0	813	1,15	20,69
Nisan	1318	0	1318	1628	0	1628	1,24	41,42
Mayıs	988	0	988	1089	0	1089	1,1	27,71
Haziran	113	0	113	370	0	370	3,27	9,41
Temmuz	1464	0	1464	1841	0	1841	1,26	46,84

4.19.8. Çiftlik İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri

Tablo 4.11. ve 4.12.' de 2022 yılının ilk 7 ayında Çiftlik ilçesinde bulunan konaklama tesislerinde yapılan geceleme sayıları yer almaktadır.

Tablo 4.11.Çiftlik İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.(T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

İşletme Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	29	1	30	30	2	32	1,07	4,85
Şubat	25	0	25	27	0	27	1,08	4,09
Mart	23	3	26	24	4	28	1,08	4,24
Nisan	22	0	22	23	0	23	1,05	3,48
Mayıs	20	0	20	21	0	21	1,05	3,18
Haziran	10	0	10	11	0	11	1,1	1,67
Temmuz	25	0	25	35	0	35	1,4	5,3

Tablo 4.12.Çiftlik İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.(T.C. Kültür ve Turizm BakanlığıTurizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

Belediye Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	61	2	63	303	6	309	4,9	64,38
Şubat	37	5	42	249	24	273	6,5	56,88
Mart	41	5	46	368	29	397	8,63	82,71
Nisan	47	0	47	364	0	364	7,74	75,83
Mayıs	42	0	42	344	0	344	8,19	71,67
Haziran	38	0	38	360	0	360	9,47	75
Temmuz	60	0	60	225	0	225	3,75	46,88

4.19.9. Merkez İlçede Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri

Tablo 4.13. ve 4.14.' te 2022 yılının ilk 7 ayında Merkez ilçede bulunan konaklama tesislerinde yapılan geceleme sayıları yer almaktadır.

Tablo 4.13. Merkez ilçede yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri

İşletme Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	6852	144	6996	11028	219	11247	1,61	29,13
Şubat	6542	145	6687	10647	250	10897	1,63	27,62
Mart	8489	252	8741	13783	466	14249	1,63	36,12
Nisan	6883	227	7110	11249	342	11591	1,63	29,38
Mayıs	8462	236	8698	13148	436	13584	1,56	34,43
Haziran	7221	269	7490	10689	513	11202	1,5	28,4
Temmuz	6478	95	6573	9514	254	9768	1,49	24,76

Tablo 4.14.Merkez ilçede yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.(T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

Belediye Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	977	2	979	2416	2	2418	2,47	30,88
Şubat	1296	0	1296	2569	0	2569	1,98	32,81
Mart	1152	63	1215	2853	240	3093	2,55	39,5
Nisan	1041	24	1065	2890	121	3011	2,83	38,45
Mayıs	1581	8	1589	3357	29	3386	2,13	43,24
Haziran	1649	19	1668	3281	50	3331	2	36,52
TEMMUZ	2119	0	2119	3575	0	3575	1,69	39,2

4.19.10. Ulukışla İlçesinde Bulunan Tesislere Ait Konaklama Verileri

Tablo 4.15. ve 4.16.' da 2022 yılının ilk 7 ayında Ulukışla ilçesinde bulunan konaklama tesislerinde yapılan geceleme sayıları yer almaktadır.

Tablo 4.15.Ulukışla İlçesinde yer alan işletme belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.(T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

İşletme Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	180	1	181	198	15	213	1,18	5,22
Şubat	320	1	321	328	28	356	1,11	7,61
Mart	406	1	407	423	30	453	1,11	9,68
Nisan	321	1	322	331	30	361	1,12	7,71
Mayıs	336	2	338	351	2	353	1,04	7,54
Haziran	425	2	427	456	6	462	1,08	9,87
Temmuz	660	11	671	716	135	851	1,27	18,18

Tablo 4.16.Ulukışla İlçesinde yer alan belediye belgeli tesislerde yapılan konaklama sayısı istatistikleri.(T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri Sistemi, 2022).

Belediye Belgeli								
2022	Tesise Gelen Yerli	Tesise Gelen Yabancı	Tesise Gelen Toplam	Geceleme Yerli	Geceleme Yabancı	Geceleme Toplam	Ortalama Kalış	Doluluk Oranı (%)
Ocak	13314	164	13478	22628	222	22850	1,7	60,64
Şubat	8138	55	8193	21346	96	21442	2,62	59,56
Mart	7293	110	7403	17457	197	17654	2,38	49,04
Nisan	3857	73	3930	11434	104	11538	2,94	32,05
Mayıs	4787	53	4840	13611	89	13700	2,83	38,06
Haziran	5841	56	5897	17488	82	17570	2,98	48,81
Temmuz	9307	76	9383	19285	157	19442	2,07	54,01

5. YÖNTEM

Bu araştırmanın kavramsal çerçevesi bölümünde, yerel halk kavramı, yerel halk ile turizm arasındaki ilişkisi, yerel halkın turizm algısı ve Niğde ilinin turizm potansiyeli ile ilgili kitaplar, tezler, bildiriler, makaleler incelendikten sonra uygulama bölümü oluşturulmuştur. Araştırma Niğde ilinde yaşayan yerel halka uygulanmıştır. Araştırmanın yöntem kısmında araştırmanın türü, evreni ve örnekleme veri toplama yöntemi, ön uygulama, anketin uygulanması ve kullanılan veri analiz tekniklerine dair bilgiler sunulmuştur. Çalışmada kullanılacak anket uygulaması, verilere daha hızlı ulaşmak amacıyla katılımcılarla yüz yüze yapılmamış olup, Google Form aracılığı ile dijitalle dönüştürülerek anket uygulaması internet üzerinden, çevrimiçi (online) olarak araştırmacı tarafından katılımcılara gönderilmiştir. Uygulanacak çevrimiçi (online) anket sonucunda IBM SPSS 26 istatistik paket programı kullanılarak veri analizi yapılarak sonuçlara ulaşılmıştır.

5.1. Araştırmanın Türü

Araştırma türleri, yapılan araştırmanın amacına yönelik tanımlayıcı, keşifsel ve nedensel olmak üzere üç farklı şekilde ifade edilmektedir (Nakip, 2005: 22). Mevcut araştırma, Niğde ilinde yaşayan yerel halkın turizme yönelik algılarını belirlemeyi amaçladığından ötürü tanımlayıcı araştırma kapsamına girmektedir. Bunun başlıca nedeninin tanımlayıcı araştırma türünde, bir grubun ilgi duyulan niteliklerinin görüşme, anket, gözlem ve örnekleme aracı ile ortaya konmaya çalışılmasıdır (İslamoğlu, 2002: 34). Bu bağlamda yapılan çalışmada verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmıştır.

5.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Çalışılan konuyu oluşturan kavramların bütünü evren olarak tanımlanırken, bu evreni temsil etmek üzere seçilerek incelenen kümelere örneklem denilmektedir (Özen, Gül, 2007: 395-397). Araştırmanın evreni Niğde ilinde yaşayan 18 yaşını tamamlamış, eğitim düzeyi en az lise mezunu olan yerel halktan oluşmaktadır. Araştırma evreninin çok büyük olması, zaman, maliyet ve salgın hastalıktan dolayı araştırmanın örneklem kütlesi kolayda örneklem tekniği olarak belirlenmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi ile 432 katılımcıya ulaşılmıştır. *“Kolayda örnekleme yönteminde veriler, ana kütleden en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanır”* (Haşiloğlu, vd., 2015: 20).

5.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın konusu ile ilgili ulusal ve uluslararası literatür taranmıştır. Yerel halkın turizm algısı üzerinde durularak yurt içi ve yurt dışından kaynaklar taranmış ve literatüre bağlı olarak araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Daha sonra ilgili literatüre bağlı

olarak anket uyarlanmıştır. Araştırmada birincil ve ikincil veriler kullanılmıştır. Birincil veriler için veri toplama tekniği olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu, katılımcılara online (çevrimiçi) olarak ulaştırılmıştır.

5.4. Anket Formunun Oluşturulması

Anket formunun oluşturulmasında ilk olarak ilgili literatür incelenmiştir. Dey, vd., 2020; Mohammadi, vd., 2010; Törn, vd., 2008; Arai ve Goto, 2017 tarihli çalışmalardan hareketle 23 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Alanında uzman akademisyenler tarafından yapılan öneriler dikkate alınarak, bizzat çevrilip oluşturulan özgün ölçeğin taslağını oluşturan ifadelerden üç tanesi çıkarılarak ölçeğin taslak hali 20 maddeye düşürülmüş şekilde katılımcılara uygulanmıştır. Çalışmada uygulanan ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümü katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Ölçeğin ikinci bölümünde ise yerel halkın turizme ilişkin algılarını belirleyen ifadeler (20 ifade) yer almaktadır. Araştırmada 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. *“(1) Kesimlikle Katılmıyorum”,“(2) Katılmıyorum”,“(3) Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum”,“(4) Katılıyorum” ve“(5) Kesinlikle Katılıyorum”* şeklinde puanlanmıştır.

5.5. Ön Test

Araştırma için oluşturulan anket formunda yer alabilecek hata, eksiklik, verilen cevapların dağılımında herhangi bir sorun olup olmadığını test etmek amacıyla 15-30 Mayıs 2022 tarihleri arasında bir ön test uygulanmıştır. Ana uygulamada yapılacağı gibi Niğde ilinde yaşayan yerel halktan rastgele seçilen 40 kişiden çevrimiçi anket aracılığıyla veri toplanmıştır. Ön test için kullanılan 40 kişilik grup, daha sonra yapılan ana uygulamaya dahil edilmemiştir. Ön test verilerinin güvenilirliği için Cronbach's Alpha katsayısından yararlanılmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı ,760 olarak bulgulanmıştır. Bu bulgulardan elde edilen sonuca göre, söz konusu değer ölçeğin güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

5.6. Anketin Uygulanması

Anket uygulaması için Niğde ilinde yaşayan yerel halktan 15.07.2022 ve 15.08.2022 tarihleri arasında çevrimiçi olarak veri toplanmıştır. Anket formu, katılımcılarla çevrimiçi (online) ortamda ve sosyal medya aracılığı ile ulaştırılmıştır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Toplam 432 anket elde edilmiş ve ana uygulamada veri olarak kullanılmıştır.

5.7. Kullanılan Veri Analiz Teknikleri

Bu araştırmada örneklemin test edilmesi, araştırma sorularının test edilebilmesi ve cevap bulunabilmesi amacıyla çeşitli istatistik teknikleri kullanılmış olup anket yolu ile elde edilen veriler, kodlanarak SPSS 26 programında analiz edilmiştir. Araştırmada yer alan ölçeklerin dağılımının

normal olup olmadığını belirlemek adına analizler uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan verilerin analizi için standart sapma, mod, medyan, aritmetik ortalama, normallik testi gibi tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmış olup, ayrıca faktör analizi, t-testi, ANOVA analizi de uygulanmıştır.

5.8. Ölçeğin Güvenilirlik Analizi

Araştırmada, verilere öncelikle güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Ölçeklerin güvenilirlik analizi için Cronbach's Alpha katsayısından yararlanılmıştır. Güvenirlilik katsayısı Alfa'nın değerlendirme kriterleri şu şekilde sıralanabilmektedir(Özdamar, 1999: 522);

- 0,00 __ < 0,40 arasında olan katsayıda ölçek güvenilir değildir.
- 0,40 __ < 0,60 arasında olan katsayıda ölçek düşük güvenilirliktedir.
- 0,60 __ < 0,80 arasında olan katsayıda ölçek oldukça güvenilirdir.
- 0,80 __ < 1,00 arasında olan katsayıda ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Araştırma kapsamında ana uygulama için veriler 15.07.2022 ve 15.08.2022 tarihleri arasında 432 katılımcıdan elde edilmiştir. Elde edilen verilerin tamamına güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin madde varyansı' na dayalı olarak güvenilirlik katsayısının hesaplanmasında Cronbach's Alpha kullanılmıştır. Tezde kullanılan 20 maddeli Niğde ilinde yaşayan yerel halkın turizme ilişkin algılarına yönelik ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı ,798'dir. Bu bulgular doğrultusunda ankette kullanılan ölçeklerin Alpha değerleri doğrultusunda oldukça güvenilir olduğu sonucu elde edilmiştir.

5.9. Ölçeğin Geçerlilik Analizi

Yapılan araştırmada, kullanılan ölçeğin yapı geçerliliğinin test edilmesi için açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi birbirleriyle bağlantılı yapıları ölçen birçok değişkeni, birbirlerinden bağımlı olmayan ve anlamlı değişkenleri az sayıda gruplarda birleştirerek faktörlerle açıklanabilecek duruma getiren ve sık kullanılan bir istatistiksel analiz tekniğidir (Kalaycı, 2018: 321). Araştırmada kullanılan veri setinin faktör analizine uygunluğunu test etmek için Bartlett Testi ile Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) testi yapılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Testi sonuçları faktör analizinde, sonucun geçerli olup olmadığı sonucunu elde etmemizi sağlamaktadır. Kaiser-Meyer-Olkin değerinin 0,5'in üzerinde olması gerekmektedir. KMO Testinin sonucu 1'e ne kadar yakınsa o derece uygun sonucuna ulaşılmaktadır. KMO değerleri; "0,90=mükemmel", "0,80=çok iyi", "0,70=iyi", "0,60=orta", "0,50=zayıf" ve "0,50'nin altı=kabul edilemez" şeklinde gruplandırılmıştır (Kalaycı, 2018: 322). Bu doğrultuda yapılan analizler sonucunda Tablo 5.1. de görüldüğü gibi KMO değerinin 0,798 olarak hesaplandığı, Bartlett's Sphericity testi incelendiğinde sonucun ($p<000$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Tablo 5.1. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Algılarına Yönelik Ölçeği Güven Analizi

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,798	,803	20

Tablo 5.2. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Algılarına Yönelik Ölçeği Yapı Geçerliliği

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	783
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square
	Df
	Sig.
	2680,063
	190
	,000

6. BULGULAR

Çalışmanın bulgular bölümünde analiz edilen verilerden ortaya çıkan bulgulara yer verilmektedir. Katılımcıların demografik özelliklerine ait bilgiler 6.1. no' lu tabloda sunulmuştur. Katılımcıların cinsiyet özelliklerine bakıldığında %60,9'unu "kadın" katılımcılar oluştururken, %39,1'ini "erkek" katılımcılar oluşturmaktadır. Yaş özelliklerine bakıldığında %80'ini "21-40" yaş aralığı oluşturmaktadır. Bu yaş aralıklarının sırasıyla %10,7'sini "18-20" yaş, %9,3'ünü "41 yaş ve üzeri" katılımcılar oluşturmaktadır. Eğitim düzeylerine ait bilgilere bakıldığında %60,1'ini "lisans" düzeyi, %17,9'unu "lise", %13,9'unu "ön lisans" ve %8,1'ini ise "lisansüstü" düzeyi oluşturmaktadır.

Tablo 6.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	F	%
Cinsiyet		
Kadın	263	60,9
Erkek	169	39,1
Toplam	432	100
Yaş		
18-20	46	10,7
21-40	346	80
41 yaş ve üzeri	40	9,3
Toplam	432	100
Eğitim Düzeyi		
Lise	77	17,9
Ön Lisans	60	13,9
Lisans	260	60,1
Lisansüstü	35	8,1
Toplam	432	100

6.1. AS1: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algıları nasıldır?

Araştırmada kullanılan ölçeklerin dağılımının normal olup olmadığını belirlemek için normallik [Kolmogorov-Smirnov; Shapiro-Wilk; Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis)] testi yapılmıştır. Shao (2002)'ya göre, verilerin normal dağıldıklarının belirlenmesinde çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Maddelerin Skewness ve Kurtosis değerlerinin $+2 - -2$ aralığında değiştiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre veriler normal dağılmıştır.

Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Tutumlarının Tanımlayıcı İstatistik Tablosu'ndan da (Tablo 6.2.) görülebileceği gibi ilk beş sırada şu ifadeler yer almıştır. “Niğde’de turistlere hitap eden gezi noktaları veya kültür varlıkları vardır (3,99)”, “Turizm bölgede yer alan kültürel mirasın restorasyonu için bir teşvik sağlar (3,95) “, “Ziyaret etmesem de turizm alanlarının varlığı benim için önemlidir (3,94)”, “Turizm halka açık alanlarda kalabalığa neden olur (3,83)”, “Turizm trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve gürültü artışına neden olur (3,82)” ifadelerinin izlediği tespit edilmiştir.

Tablo.6.2. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Tutumlarının Tanımlayıcı İstatistik Tablosu

İfadeler	Ort.	Standart Sapma	Göreceli Önem Düzeyi
18-Niğde’de turistlere hitap eden gezi noktaları veya kültür varlıkları vardır.	3,99	,904	1
15-Turizm bölgede yer alan kültürel mirasın restorasyonu için bir teşvik sağlar.	3,95	,890	2
14-Ziyaret etmesem de turizm alanlarının varlığı benim için önemlidir.	3,94	,854	3
9-Turizm halka açık alanlarda kalabalığa neden olur.	3,83	,913	4
10-Turizm trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve gürültü artışına neden olur.	3,82	,976	5
1-Turizm alternatif iş fırsatları yaratır.	3,78	1,039	6
7-Turizm bölgede fiyat artışına neden olur.	3,76	1,043	7
13-Turizmin gelişmesi bölgenin geleceği için önemlidir.	3,76	,962	8
2-Turizm yerel halkın gelirini artırır.	3,74	1,095	9
16-Niğde’de turizmin gelişmesi için “yerel ürün markalaşması” yapmak önemlidir.	3,64	1,052	10
17-Niğde turistler için özel yerel ürünlere sahiptir.	3,55	1,078	11
6-Turizm yaşam standardımızın artmasında önemli bir etkindir.	3,54	1,123	12
5-Turizm yerel pazarı geliştirir.	3,49	1,184	13
3-Turizmin uzun vadeli faydası vardır.	3,49	1,188	14
20-Bölgemize en çok turisti çeken şeyin ne olduğunu biliyoruz.	3,46	1,014	15
8-Turizm geleneksel kültürümüzde değişikliklere neden olur.	3,37	1,145	16
12-Turizmin ekonomik avantajları dezavantajlarından daha fazladır.	3,31	1,186	17
4-Turizm kentin altyapı ve ulaşım kalitesini geliştirir.	3,31	1,323	18
11-Turizm doğal çevreyi tahrip eder.	3,18	1,182	19
19-Bölgemizdeki turistlerin hangi ülkelerden veya bölgelerden geldiğini biliyoruz.	2,94	1,086	20
Yanıt kategorileri: 1:Kesinlikle katılmıyorum, ..., 5: Kesinlikle katılıyorum			

6.2. AS2: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algıları kaç faktöre ayrılmaktadır?

Niğde ilinde yaşayan yerel halkın turizme yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik ölçekteki 20 maddenin güvenirliğini hesaplamak için “Cronbach’s Alpha” hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenirliği $\alpha=0.798$ olarak oldukça güvenilir bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya koymak için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bartlett Küresellik testi sonucunda faktör analizine alınan değişkenler arasında ilişkinin olduğu bulunmuştur. Yapılan testin örnek büyüklüğünün faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir. Yapılan faktör analizinde Varimax yöntemi seçilmiş ve faktörler arasındaki ilişkinin yapısının aynı kalması sağlanmıştır. Faktör analizinin sonucunda değişkenler toplam açıklanan varyansı %61,305 olan 5 faktör altında toplanmıştır. Alpha ve açıklanan varyans değerine göre Niğde İlinde yaşayan yerel halkın turizme yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu anlaşılmıştır. Ölçeğe ait oluşan faktörler aşağıda açıklanmıştır.

İlk faktör içerdiği ifadeler bakımından “Ekonomik ve Sosyal Etkiler” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör toplam varyansın % 24,922 ’sini açıklamaktadır. “Turizm kentin altyapı ve ulaşım kalitesini geliştirir (,827)”, “Turizm yerel pazarı geliştirir (,783)”, “Turizmin uzun vadeli faydası vardır (,715)”, “Turizm yaşam standardımızın artmasında önemli bir etkidir (,683)”, “Turizm yerel halkın gelirini artırır (,704)” olmak üzere toplam beş ifadeden oluştuğu görülmektedir. İfadelerin faktör yükleri bakımından “Turizm kentin altyapı ve ulaşım kalitesini geliştirir” ifadesi 0,827 faktör yükü ile en yüksek değere sahipken “Turizm yaşam standardımızın artmasında önemli bir etkidir.” ifadesi 0,683 faktör yükü ile en düşük değere sahiptir.

İkinci faktör içerdiği ifadeler bakımından “Turizm Gelişiminin Faydası” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör toplam varyansın % 13,819’ unu açıklamaktadır. “Turizm bölgede yer alan kültürel mirasın restorasyonu için bir teşvik sağlar (,698)”, “Ziyaret etmesem de turizm alanlarının varlığı benim için önemlidir (,688)”, “Turizmin gelişmesi bölgenin geleceği için önemlidir. (,663)”, “Turizm alternatif iş fırsatları yaratır. (,617)” olmak üzere toplam dört ifadeden oluştuğu görülmektedir. İfadelerin faktör yükleri bakımından “Turizm bölgede yer alan kültürel mirasın restorasyonu için bir teşvik sağlar”, ifadesi 0,698 faktör yükü ile en yüksek değere sahipken “Turizm alternatif iş fırsatları yaratır.” ifadesi 0,617 faktör yükü ile en düşük değere sahiptir.

Üçüncü faktör içerdiği ifadeler bakımından “Olumsuz Etkiler” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör toplam varyansın % 9,770 ’ini açıklamaktadır. “Turizm trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve gürültü artışına neden olur (,708)”, “Turizm geleneksel kültürümüzde değişikliklere neden olur (,685)”, “Turizm bölgede fiyat artışına neden olur (,683)”, “Turizm halka açık alanlarda

kalabalığa neden olur (,672)” olmak üzere toplam dört ifadeden oluştuğu görülmektedir. İfadelerin faktör yükleri bakımından “Turizm trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve gürültü artışına neden olur”, ifadesi 0,708 faktör yükü ile en yüksek değere sahipken “Turizm halka açık alanlarda kalabalığa neden olur.” ifadesi 0,672 faktör yükü ile en düşük değere sahiptir.

Dördüncü faktör içerdiği ifadeler bakımından “Turizm Farkındalığı” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör toplam varyansın % 6,791 ’ini açıklamaktadır. “Niğde turistler için özel yerel ürünlere sahiptir (,791)”, “Niğde’de turistlere hitap eden gezi noktaları veya kültür varlıkları vardır (,734)”, “Niğde’de turizmin gelişmesi için “yerel ürün markalaşması” yapmak önemlidir (,500)” olmak üzere toplam üç ifadeden oluştuğu görülmektedir. İfadelerin faktör yükleri bakımından “Niğde turistler için özel yerel ürünlere sahiptir”, ifadesi 0,791 faktör yükü ile en yüksek değere sahipken “Niğde’de turizmin gelişmesi için “yerel ürün markalaşması” yapmak önemlidir.” ifadesi 0,500 faktör yükü ile en düşük değere sahiptir.

Beşinci faktör içerdiği ifadeler bakımından “Turistlere Yönelik Bilinç” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör toplam varyansın % 6,004 ’ünü açıklamaktadır. “Bölgemizdeki turistlerin hangi ülkelerden veya bölgelerden geldiğini biliyoruz (,797)”, “Bölgemize en çok turisti çeken şeyin ne olduğunu biliyoruz (,791)” olmak üzere toplam iki ifadeden oluştuğu görülmektedir. İfadelerin faktör yükleri bakımından “Bölgemizdeki turistlerin hangi ülkelerden veya bölgelerden geldiğini biliyoruz”, ifadesi 0,797 faktör yükü ile en yüksek değere sahipken “Bölgemize en çok turisti çeken şeyin ne olduğunu biliyoruz.” ifadesi 0,791 faktör yükü ile en düşük değere sahiptir.

Tablo. 6.3. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Tutumları Ölçeğinin Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	Faktör Yükü	Öz Değer	Varyans (%)	Ortalama	Güvenirlilik
Ekonomik ve Sosyal Etkiler (5 Madde)		4,486	24,922	3,514	,814
4-Turizm kentin altyapı ve ulaşım kalitesini geliştirir.	,827				
5-Turizm yerel pazarı geliştirir.	,783				
3-Turizmin uzun vadeli faydası vardır.	,715				
6-Turizm yaşamstandartımızın artmasındaönemli bir etkendir.	,683				

Tablo. 6.3. (devamı)

2-Turizm yerel halkın gelirini artırır.	,537				
Turizm Gelişiminin Faydası (4 Madde)		2,487	13,819	3,860	,732
15-Turizm bölgede yer alan kültürel mirasın restorasyonu için bir teşvik sağlar.	,698				
14-Ziyaret etmesem de turizm alanlarının varlığı benim için önemlidir.	,688				
13-Turizmin gelişmesi bölgenin geleceği için önemlidir.	,663				
1-Turizm alternatif iş fırsatları yaratır.	,617				
Olumsuz Etkiler (3 Madde)		1,759	9,770	3,696	,671
10-Turizm trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve gürültü artışına neden olur.	,708				
8-Turizm geleneksel kültürümüzde değişikliklere neden olur.	,685				
7-Turizm bölgede fiyat artışına neden olur.	,683				
9-Turizm halka açık alanlarda kalabalığa neden olur.	,672				
Turizm Farkındalığı (3 Madde)		1,222	6,791	3,726	,663
17-Niğde turistler için özel yerel ürünlere sahiptir.	,791				
18-Niğde’de turistlere hitap eden gezi noktaları veya kültür varlıkları vardır.	,734				
16-Niğde’de turizmin gelişmesi için “yerel ürün markalaşması” yapmak önemlidir.	,500				
Turistlere Yönelik Bilinç (2 Madde)		1,081	6,004	3,203	,614
19-Bölgemizdeki turistlerin hangi ülkelerden veya bölgelerden geldiğini biliyoruz.	,797				
20-Bölgemize en çok turisti çeken şeyin ne olduğunu biliyoruz.	,791				
Varimax Rotasyonlu Temel Bileşenler Analizi – Açıklanan Toplam Varyans: %61,305 KMO Örneklem Yeterliliği: ,788– Bartlett’s Küresellik Testi: χ^2: 2422,339; s.d.:153;p<0,000 Genel Ortalama: 3,593; Ölçeğin Tamamı için Alfa: ,798 Yanıt kategorileri: (1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum					

6.3. AS3: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algı Faktörleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Yerel halkın cinsiyeti ile turizm algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için t-testi analizi yapılmıştır. Tablo 6.4.'de Niğde ilinde yaşayan yerel halkın cinsiyeti ile turizm algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymaktadır. Yapılan analiz sonucuna göre, yerel halkın cinsiyeti ile turizm algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6.4.Yerel Halkın Turizm Algısının Cinsiyete Göre t-Testi Tablosu

Faktör	Cinsiyet	N	Ort.	S. Sapma	t. değeri	Anlam Düzeyi
Ekonomik ve Sosyal Etkiler	Kadın	263	3,5262	,90167	,357	,722
	Erkek	169	3,4947	,89205		
Turizm Gelişiminin Faydası	Kadın	263	3,8907	,68181	1,140	,255
	Erkek	169	3,8121	,72466		
Olumsuz Etkiler	Kadın	263	3,7462	,71781	1,813	,071
	Erkek	169	3,6169	,73296		
Turizm Farkındalığı	Kadın	263	3,7605	,75810	1,138	,256
	Erkek	169	3,6726	,82172		
Turistlere Yönelik Bilinç	Kadın	263	3,1920	,86062	-,306	,760
	Erkek	169	3,2189	,94302		
Yanıt kategorileri: 1: Kesinlikle Katılmıyorum, ..., 5: Kesinlikle Katılıyorum						

Not: p<.05; p<.01; p<.001

6.4. AS4: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algı Faktörleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

Yerel halkın “turizm algıları” ile “yaşları” arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analize göre , Turizme yönelik algı alt boyutlarından “Ekonomik ve Sosyal Etkiler” , “Turizm Gelişiminin Faydası” , “Turizm Farkındalığı” ve “Turistlere Yönelik Bilinç” boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma tablosundan (Tukey) yararlanılmıştır. Tukey testine göre, “Ekonomik ve Sosyal Etkiler” boyutunda “41 yaş ve üzeri” yaş grubu ile “21-40” yaş grubu arasında anlamlı farklılıklar olduğu, “21-40” yaş grubunda yer alan katılımcıların, “41 yaş ve üzeri” yaş grubundaki katılımcılara oranla bu boyuta daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. “Turizm Gelişiminin Faydası” boyutunda, anlamlı farklılığın, “18-20” yaş grubu ile “21-40” yaş grubu arasında olduğu, “21-40” yaş grubundaki katılımcıların “18-20” yaş grubundaki katılımcılara oranla bu boyuta daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir. “Turizm Farkındalığı” boyutunda, anlamlı farklılığın, “18-20” yaş grubu ile “21-40” yaş grubu arasında olduğu, “21-40” yaş grubundaki katılımcıların “18-20” yaş grubundaki katılımcılara oranla bu boyuta daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir.

“Turistlere Yönelik Bilinç” boyutunda, anlamlı farklılığın, “18-20” yaş grubu ile “21-40” yaş grubu arasında olduğu, “21-40” yaş grubundaki katılımcıların “18-20” yaş grubundaki katılımcılara oranla bu boyuta daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 6.5. Yerel Halkın Turizm Algısının Yaşa Gruplarına Göre ANOVA Tablosu

Faktör	Yaş Aralığı	N	Ort.	S. Sapma	F	Anlam Düzeyi
Ekonomik ve Sosyal Etkiler	18-20	46	3,2261	,91759	5,761	,003
	21-40	346	3,5861	,89328		
	41 yaş ve üzeri	40	3,2200	,79331		
Turizm Gelişiminin Faydası	18-20	46	3,2935	,89023	19,719	,000
	21-40	346	3,9465	,61829		
	41 yaş ve üzeri	40	3,7625	,80652		
Olumsuz Etkiler	18-20	46	3,5815	,96185	,655	,520
	21-40	346	3,7117	,68139		
	41 yaş ve üzeri	40	3,6875	,79209		
Turizm Farkındalığı	18-20	46	3,4348	,96320	3,873	,022
	21-40	346	3,7707	,73651		
	41 yaş ve üzeri	40	3,6750	,89471		
Turistlere Yönelik Bilinç	18-20	46	2,8913	,88765	3,460	,032
	21-40	346	3,2514	,89463		
	41 yaş ve üzeri	40	3,1375	,82421		
Yanıt kategorileri: 1: Kesinlikle Katılmıyorum, ..., 5: Kesinlikle Katılıyorum						
Homojenlik testleri; Ekonomik ve Sosyal Etkiler (0,379), Turizm Gelişiminin Faydası (0,,000), Olumsuz Etkiler (0,,001), Turizm Farkındalığı (0,005), Turistlere Yönelik Bilinç (0,643).						

Not: p<.05; p<.01; p<.001

Yapılan ANOVA testinden sonra boyutlara göre farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için boyutların homojenlik durumuna göre Scheffe (Ekonomik ve Sosyal Etkiler, Turizm Farkındalığı, Turistlere Yönelik Bilinç) ve Tamhane T² testleri uygulanmıştır (Turizm Gelişiminin Faydası).

Yapılan testlerin sonuçları Tablo 6.6.’de gösterilmiştir. Tablo 6.6. incelendiğinde “Ekonomik ve Sosyal Etkiler” boyutunda yapılan Scheffe testinin sonucuna göre 18-20 yaş grubu ile 21-40 yaş grupları arasında, 21-40 yaş grubu ile 18-20 yaş grubu ve 41 yaş ve üzeri yaş grubu arasında, 41 yaş ve üzeri yaş grubu ile 21-40 yaş grupları arasında farklılaşma olduğu görülmektedir. “Turizm Gelişiminin Faydası” boyutunda yapılan Tamhane testinin sonucuna göre 18-20 yaş grubu ile 21-40 yaş grubu ve 41 yaş ve üzeri yaş grubu arasında, 21-40 yaş grubu ile 18-20 yaş grubu arasında, 41 yaş ve üzeri yaş grubu ile 18-20 yaş grubu arasında farklılaşma olmuştur. “Turizm Farkındalığı” boyutunda yapılan Scheffe testinin sonucuna göre 18-20 yaş grubu ile 21-40 yaş grupları arasında farklılaşma olduğu görülmektedir. “Turistlere Yönelik Bilinç” boyutunda yapılan Scheffe testinin sonucuna göre 18-20 yaş grubu ile 21-40 yaş grupları arasında, 21-40 yaş grubu ile 18-20 yaş grubu arasında farklılaşma söz konusudur.

Tablo 6.6. Yaş gruplarına göre farklılaşmaya ilişkin Scheffe ve Tamhane T² Sonuçları

Bağımlı Değişken		(I) Yaşınız	(J) Yaşınız	Ortalama Farkı (I-J)	Std. hata	p
Ekonomik ve Sosyal Etkiler	Scheffe	18-20	21-40	-,36058*	,13942	,036
			41 yaş ve üzeri	,00609	,19203	,999
		21-40	18-20	,36058*	,13942	,036
			41 yaş ve üzeri	,36667*	,14836	,048
		41 yaş ve üzeri	18-20	-,00609	,19203	,999
			21-40	-,36667*	,14836	,048
Turizm Gelişiminin Faydası	Tamhane	18-20	21-40	-,65290*	,13542	,000
			41 yaş ve üzeri	-,46902*	,18300	,036
		21-40	18-20	,65290*	,13542	,000
			41 yaş ve üzeri	,18388	,13181	,428
		41 yaş ve üzeri	18-20	,46902*	,18300	,036
			21-40	-,18388	,13181	,428
Turizm Farkındalığı	Scheffe	18-20	21-40	-,33623*	,12236	,024
			41 yaş ve üzeri	-,24022	,16853	,363
		21-40	18-20	,33623*	,12236	,024
			41 yaş ve üzeri	,09601	,13021	,762
		41 yaş ve üzeri	18-20	,24022	,16853	,363
			21-40	-,09601	,13021	,762
Turistlere Yönelik Bilinç	Scheffe	18-20	21-40	-,36377*	,13918	,034
			41 yaş ve üzeri	-,24620	,19170	,439
		21-40	18-20	,36377*	,13918	,034
			41 yaş ve üzeri	,11757	,14810	,730
		41 yaş ve üzeri	18-20	,24620	,19170	,439
			21-40	-,11757	,14810	,730

6.5. AS5: Yerel Halkın Turizme İlişkin Algı Faktörleri eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmaya katılan yerel halkın “turizm algısı” ile “eğitim durumları” arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan ANOVA testine göre, “Turizm Gelişiminin Faydası” , “Turizm Farkındalığı” ve “Turistlere Yönelik Bilinç” boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bulunan farklılıkların hangi eğitim durumuna sahip katılımcılar arasında olduğunun belirlenmesi için Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonucuna göre, “Turizm Gelişiminin Faydası” boyutunda “lisans” mezunu ile “lise” mezunu katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuş ve “Lisans” mezunlarının, “Lise” mezunlarına göre bu boyuta daha fazla katıldıkları saptanmıştır. “Turizm Farkındalığı” boyutu ile ilgili olarak elde

edilen sonuca göre, anlamlı farklılığın, “Lisans” mezunları ile “Lisansüstü” mezunları arasında olduğu, “Lisans” mezunlarının, “Lisansüstü” mezunlarına nazaran bu boyuta daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. “Turistlere Yönelik Bilinç” boyutu ile ilgili olarak elde edilen sonuca göre, anlamlı farklılığın, “Önlisans” mezunları ile “Lise” mezunları arasında olduğu, “Önlisans” mezunlarının bu boyuta daha fazla katıldıkları belirlenmiştir.

Tablo 6.7. Yerel halkın eğitim durumu düzeyleri ile algılarına göre ANOVA Tablosu.

Faktör	Eğitim Durumu	N	Ort.	S. Sapma	F	Anlam Düzeyi
Ekonomik ve Sosyal Etkiler	Lise	77	3,3532	1,04574	1,891	,130
	Önlisans	60	3,4833	,78830		
	Lisans	260	3,5908	,87712		
	Lisansüstü	35	3,3486	,82653		
Turizm Gelişiminin Faydası	Lise	77	3,5162	,93922	11,085	,000
	Önlisans	60	3,7000	,73329		
	Lisans	260	3,9904	,54781		
	Lisansüstü	35	3,9214	,74698		
Olumsuz Etkiler	Lise	77	3,6201	,91102	1,300	,274
	Önlisans	60	3,7708	,62655		
	Lisans	260	3,7240	,66819		
	Lisansüstü	35	3,5214	,82331		
Turizm Farkındalığı	Lise	77	3,5152	,92488	4,272	,005
	Önlisans	60	3,7611	,75438		
	Lisans	260	3,8141	,72763		
	Lisansüstü	35	3,4762	,79330		
Turistlere Yönelik Bilinç	Lise	77	2,9481	,98202	3,096	,027
	Önlisans	60	3,3750	,77364		
	Lisans	260	3,2442	,89344		
	Lisansüstü	35	3,1571	,78376		
Yanıt kategorileri: 1: Kesinlikle Katılmıyorum, ..., 5: Kesinlikle Katılıyorum						
Homojenlik testleri;Ekonomik ve Sosyal Etkiler (0,003), Turizm Gelişiminin Faydası (0,,000), Olumsuz Etkiler (0,000), Turizm Farkındalığı (0,002), Turistlere Yönelik Bilinç (0,156).						

Not: p<.05; p<.01; p<.001

Yapılan ANOVA testinden sonra boyutlara göre farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için boyutların homojenlik durumuna göre Tamhane T² testleri uygulanmıştır (Turizm Gelişiminin Faydası, Turizm Farkındalığı, Turistlere Yönelik Bilinç). Yapılan testlerin sonuçları Tablo 6.8.’de gösterilmiştir.

Tablo 6.8. Eğitim düzeyine göre farklılaşmaya ilişkin Tamhane T² Sonuçları

Bağımlı Değişken		(I) En son mezun olduğunuz eğitim düzeyi	(J) En son mezun olduğunuz eğitim düzeyi	Ortalama Farkı (I-J)	Std. hata	p
Turizm Gelişiminin Faydası	Tamhane	Lise	Önlisans	-,18377	,14289	,739
			Lisans	-,47604*	,11232	,000
			Lisansüstü	-,40519	,16553	,095
		Önlisans	Lise	,18377	,14289	,739
			Lisans	-,29228*	,10061	,029
			Lisansüstü	-,22143	,15781	,661
		Lisans	Lise	,47604*	,11232	,000
			Önlisans	,29228*	,10061	,029
			Lisansüstü	,07085	,13077	,995
		Lisansüstü	Lise	,40519	,16553	,095
			Önlisans	,22143	,15781	,661
			Lisans	-,07085	,13077	,995
Turizm Farkındalığı	Tamhane	Lise	Önlisans	-,24596	,14351	,428
			Lisans	-,30724*	,11442	,050
			Lisansüstü	,03896	,17056	1,000
		Önlisans	Lise	,24596	,14351	,428
			Lisans	-,06128	,10709	,994
			Lisansüstü	,28492	,16573	,433
		Lisans	Lise	,30724*	,11442	,050
			Önlisans	,06128	,10709	,994
			Lisansüstü	,34620	,14129	,106
		Lisansüstü	Lise	-,03896	,17056	1,000
			Önlisans	-,28492	,16573	,433
			Lisans	-,34620	,14129	,106
Turistlere Yönelik Bilinç	Tamhane	Lise	Önlisans	-,42695*	,15000	,030
			Lisans	-,29905	,12494	,105
			Lisansüstü	-,20909	,17342	,794
		Önlisans	Lise	,42695*	,15000	,030
			Lisans	,12790	,11428	,843
			Lisansüstü	,21786	,16591	,725
		Lisans	Lise	,29905	,12494	,105
			Önlisans	-,12790	,11428	,843
			Lisansüstü	,08996	,14365	,990
		Lisansüstü	Lise	,20909	,17342	,794
			Önlisans	-,21786	,16591	,725
			Lisans	-,08996	,14365	,990

Tablo 6.8. incelendiğinde “Turizm Gelişiminin Faydası” boyutunda Tamhane testinin sonucuna göre lise düzeyi ile lisans düzeyleri arasında, ön lisans düzeyi ile lisans düzeyi arasında, lisans düzeyi ile lise düzeyi ve ön lisans düzeyi katılımcılar arasında farklılaşmaların olduğu görülmektedir. “Turizm Farkındalığı” ” boyutunda Tamhane testinin sonucuna göre lise düzeyi ile lisans düzeyleri arasında farklılaşma olmuştur. “Turistlere Yönelik Bilinç” boyutunda Tamhane testinin sonucuna göre ise lise düzeyi ile ön lisans düzeyleri arasında arasında farklılaşmaların olduğu görülmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Niğde ilinde yaşayan yerel halkın Niğde’ de doğal ve kültürel varlıkların olup olmadığı, turizmin gelişiminin yerel halk üzerinde olumlu ve olumsuz etki bırakıp bırakmadığı, Niğde ilinin turizm kaynaklı gelişiminin bölge turizmine katkı sağlayıp sağlamayacağı, turizmin gelişimi ile ilgili algıları ve çeşitli değişkenlere göre bu algıların, farklılık gösterip göstermediği birincil veri toplama yöntemleri arasında yer alan anket yönteminin uygulanmasının ardından toplanan verilerin istatistiksel analizleri yapılarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Toplanan verilerden ulaşılan sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur. Araştırmanın yapıldığı destinasyon olan Niğde ilinin sahip olduğu turizm potansiyelinin kente ve yerel halka katkı sağlayacak öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bir kentin turizm alanında değerlendirilmesi için kültürel ve doğal miras unsurlarının dışında kentin alt ve üst yapı olanaklarının gerekli koşulları sağlaması ve yerel halkın turizmin kalkınmadaki rolüne yönelik bilinçli ve olumlu tutumlar içerisinde olmaları gerekmektedir. Bu araştırmada Niğde ilinde yer alan turizm potansiyelini ve bu ilde yaşayan yerel halkın turizme yönelik algı düzeyini belirlemek amaçlanmıştır. Niğde ilinin kültürel ve Doğal miras unsurlarına dair literatür taraması yapılarak bilgilere yer verilmiştir. Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Algılarını ölçmeye yönelik çalışmaya 263 kadın 169 erkek olmak üzere 432 kişi katılmıştır.

Çalışma kapsamında ankete katılan, Niğde ilinde yaşayan yerel halkın demografik özelliklerinden cinsiyete bakıldığında; %60,9’unu “kadın” katılımcılar oluştururken, %39,1’ini “erkek” katılımcılar oluşturmaktadır. Yaş özelliklerine bakıldığında %80’ini “21-40” yaş aralığı oluşturmaktadır. Bu yaş aralıklarının sırasıyla %10,7’sini “18-20” yaş, %9,3’ünü “41 yaş ve üzeri” katılımcılar oluşturmaktadır. Eğitim düzeylerine ait bilgilere bakıldığında %60,1’ini “lisans” düzeyi, %17,9’unu “lise”, %13,9’unu “ön lisans” ve %8,1’ini ise “lisansüstü” düzeyi oluşturmaktadır.

Ankete katılan yerel halk, turizmin alternatif iş fırsatları oluşturacağını, uzun vadede fayda sağlayacağını, yerel pazarı geliştireceğini yüksek oranda desteklemiştir. Aynı zamanda, turizmin kentte trafik sıkışıklığı, hava kirliliği, gürültü artışı, fiyat artışı ve geleneksel kültürde değişikliklere sebep olabileceğini ifade etmişlerdir. Ek olarak, Niğde ilinde kültürel ve doğal mirasın yanında yerel ürünlerin bulunduğunu, turizmin gelişiminin ilin sahip olduğu değerleri korumaya teşvik sağlayacağını ve ili ziyaret eden turistlerin genel olarak nereden ve ne için geldiğine dair bilgileri olduğunu belirtmişlerdir.

Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ankete katılan yerel halkın Niğde ile ilgili turizme ilişkin ifadelerin yer aldığı cevapların ortalamaları incelendiğinde, ortalamaları en

yüksek olan ifadeler “ Niğde’de turistlere hitap eden gezi noktaları veya kültür varlıkları vardır” , “Turizm bölgede yer alan kültürel mirasın restorasyonu için bir teşvik sağlar” ve “Ziyaret etmesem de turizm alanlarının varlığı benim için önemlidir” şeklinde sıralanmaktadır. Niğde ilinin tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapması ve bu medeniyetlere ait izleri günümüze kadar taşıması sebebi ile katılımcıların ilde birçok destinasyon bulunduğunu söylemesi yerinde olmuştur.

Yapılan araştırmadan ulaşılan sonuca göre ortalamaları en düşük olan ifadelere bakıldığında ise; “Turizm kentin altyapı ve ulaşım kalitesini geliştirir” , “Turizm doğal çevreyi tahrip eder” ve “Bölgemizdeki turistlerin hangi ülkelerden veya bölgelerden geldiğini biliyoruz” yer almaktadır. Buna göre turizm faaliyetinin doğaya zarar vermeden gerçekleşebileceğini ve şehrin alt yapı ve ulaşım imkanlarının turizm kavramı göz önünde bulundurularak yeniden geliştirilebileceğini ve yerel halkın turistler ile daha fazla iletişim halinde olmasını sağlamak amacıyla bilgilendirilmeler yapılabileceğini söylemek önemli olacaktır.

Yerel halkın cinsiyeti ile turizm algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi analiz sonucuna göre, yerel halkın cinsiyeti ile turizm algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Niğde ilinde yaşayan yerel halkın yaşları ile turizm algıları arasında bulunan farkı ortaya çıkarmak için yapılan tek yönlü varyans analizinden ulaşılan sonuca göre, Ekonomik ve Sosyal Etkiler, Turizm Gelişiminin Faydası, Turizm Farkındalığı ve Turistlere Yönelik Bilinç boyutlarında anlamlı farkların tespit edildiği, Olumsuz Etkiler boyutunda ise anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Niğde ilinde yaşayan yerel halkın eğitim durumu ile turizm algıları arasında bulunan farkı ortaya çıkarmak için yapılan tek yönlü varyans analizinden ulaşılan sonuca göre Turizm Gelişiminin Faydası, Turizm Farkındalığı ve Turistlere Yönelik Bilinç boyutlarında anlamlı farkların tespit edildiği, Ekonomik ve Sosyal Etkiler ve Olumsuz Etkiler boyutunda ise anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Yapılan ANOVA testinin ardından boyutlara göre farklılaşmanın hangi yaş grupları ve eğitim durumu düzeyleri arasında olduğunu tespit etmek için boyutların homojenlik durumuna göre ve Tamhane T² testleri uygulanmıştır.

Bu çalışmanın, Niğde ilinin turistik bir destinasyon noktası olabilecek potansiyele sahip olması ve yerel halkın turizme yönelik algıları hakkında bilgilendirici kaynak olabilecek niteliğe sahip olduğu öngörülmektedir. Ulaşılan bulgular ele alındığında Kapadokya Bölgesi içerisinde

yer alan Niğde ilinin sahip olduğu doğal ve kültürel mirasları sayesinde bölgeye yapılan turların rotasyonunda bulunabilmesi için önerilerde bulunulmuştur:

Niğde, sahip olduğu doğal ve kültürel mirasların yanında doğa sporları, dağcılık, trekking, avcılık ve termal kaynakları sayesinde özel ilgi ve alternatif turizm potansiyeline de sahiptir. Kent Kapadokya bölgesinde yer alan ve en az Nevşehir kadar öneme sahip il olmasına rağmen turizm alanında istenilen noktaya ulaşmamıştır. Bunun temel sebeplerinden birisi de tanıtımının yeterince yapılmamasıdır. Söz konusu yerel belediyeler ve turizm derneklerinin bu konu üzerinde durması, kentin olması gereken konuma ulaşılmasına büyük oranda yardımcı olacaktır.

Kültürel mirasların birçoğunun şehrin merkezinde olması, kentin ulaşım ve altyapısının turizme uygun şekilde planlanması sonucu oluşan kalabalık ve gürültü artışı turistler ve yerel halk için sorun teşkil etmektedir. Bu sorunun ortadan kalkması ya da büyük oranda azalması için alternatif yollar ve park alanları yapılmasının fayda sağlayacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

İl sınırları içerisinde yer alan ve tarihi boyutta öneme sahip birçok mimari yapının ilgisiz bırakılması turizm faaliyetleri ve tanıtımının yapılmasını aksatmaktadır. Bu eserlerin uygun şekilde restorasyonunun yapılması ve turizme açılması, kente fayda sağlayacaktır.

İlin turizm alanında ilerlemesinde önem arz eden konulardan birisi de konaklama tesisleridir. Kent merkezinde oteller bulunsa da doğal mirasın önemli çekim unsurlarından olan Aladağlar ve Bolkar Dağlarında bulunan kamp alanlarının sayılarında iyileştirme yapmak, kış konseptine uygun bungalovlar inşa etmek kente fayda sağlayacaktır.

Bir bölgede turizmin gelişmesinde göz ardı edilemeyecek ve büyük öneme sahip olan listenin başında yerel halk gelmektedir. Yerel halk turizm konusunda yeterli eğitilir ve bilince sahip olursa ortaya çıkan turizm faaliyetinden oldukça fayda sağlayacaktır. Yalnızca bölgede yer alan konaklama tesisleri ve acentelerin ekonomik kazanç sağladığı, yerel halkın ise kalabalık ve gürültü artışıyla karşı karşıya kaldığı bir turizm olayında, kentin ilerleme kaydetmesini beklemek yersiz olacaktır. Yerel halkın da kazanç elde ettiği, gelirin eşit şekilde dağılım gösterdiği turizm faaliyetinde, alternatif iş kolları oluşacak ve ilerleme sağlanacaktır. Turizm alanında nitelikli personeller yetiştirmek adına turizm liseleri ve halk eğitim kurslarında toplum genelini bilinçlendirmek ve ayrıca turizme dair alınacak kararlar için yapılan toplantılarda yerel halktan kişileri de davet etmek ve fikirlerini almak bu faaliyete olumlu katkılarda bulunacaktır.

SWOT analizi bir kişinin veya kuruluşun iş rekabeti veya proje planlaması ile ilgili güçlü, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri tanımlamasına yardımcı olmak için kullanılan stratejik bir planlama tekniğidir (Caves, 2005: 653). Niğde turizm alanında sahip olduğu güçlü yönleri, zayıf

yönleri, elinde bulundurduğu fırsatları ve karşılaşılabileceği tehditleri içeren bir araştırma analizi yapılmıştır.

Bugün, turizmin yerel ekonomiye yaptığı katkı oldukça fazladır. İç Anadolu’da bulunan Nevşehir ilinin Kapadokya Bölgesi’ndeki bir numaralı turizm şehri olduğu ortadadır. Nevşehir’in komşusu olan Niğde ilinin bu avantajı değerlendirmesi ve kentin tanıtımında önemli bir etken olabilmesi için ilin sahip olduğu somut ve somut olmayan kültürel miras potansiyelinin SWOT Analizi yapılmıştır.

Ulaşılan sonuçlara göre, İlin Kapadokya Bölgesi’nde bulunuyor olması, zengin bir tarihi mirasa sahip olması, seyahat yolları üzerinde bulunuyor olması ve Kemerhisar’ın arkeolojik varlığının önemi tespit edilmiştir. Kentin tanıtım eksikliğinin giderilmesi, yiyecek-içecek ve eğlence merkezlerinin sayılarında iyileştirilme yapılması, konaklama işletmelerine yapılacak yatırımın artırılması ve bölge halkının turizm konusunda doğru bir şekilde bilinçlendirilmesiyle birlikte iyi bir gelişme kaydedileceği sonucuna varılmıştır.

Güçlü Yönler

- Niğde ilinin Tarihi Kapadokya Bölge sınırları içerisinde olması.
- Nevşehir iline komşu olması.
- İlin bir çok önemli karayoluyla kesişim noktasında yer alması.
- Tarihte birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olması.
- Doğal ve Kültürel miraslara sahip olması.
- Tyana Su Kemerleri ve Gümüşler Manastırı gibi önemli çekim noktalarının bulunması.
- Çok sayıda önemli arkeolojik sit alanı ve ören yerlerine sahip olması.
- Alternatif turizm faaliyetleri için uygun olması.
- Sağlık turizmi açısından önemli termal kaynaklara sahip olması.
- Varlığı devam ettirilen yöresel el sanatlarına sahip olması.
- Turistik destinasyonların ve konaklama ücretlerinin uygun olması.

Zayıf Yönler

- Birçok turistik çekim unsuruna sahip olmasına rağmen tanıtım eksikliğinin bulunması.
- Kapadokya Bölgesi denilince Nevşehir ilinin
- Konaklama tesislerinin ve seyahat acentelerinin sayısının az olması.
- Yerel halkın turizm konusunda yeterince bilgi sahibi olmaması.
- Tarihi yapıların restore edilmemesi.
- Turizm alt ve üst yapı eksikliği.
- Turistik tabelaların eksikliği.
- Yatırımlarının çevre illere yönelmesi.
- Turistik değerlere sahip olan kültürel ve doğal mekânların korunmasının yetersiz olması.
- Turistik mekânlarda yabancı dil bilen personel sayısının az olması.
- Kapadokya Bölgesi'nde olma avantajını yeterince kullanamaması.
- Havaalanının bulunmaması.

Fırsatlar

- Nevşehirli ziyaret eden kişilerin artık alternatif destinasyon arayışında olması.
- Turizme yönelik yatırımı yapılabilecek alanların bulunması.
- Tarihi ve somut kültürel miras yapılarının zenginliği.
- Niğde Gazozu'nun dünya genelinde pazarlanıyor olması.
- Bölgesel Turizm Master Programlarına dahil edilebilecek düzeyde olması.

Tehditler

- Kentin turistik değerlerini korunmasında eksiklik gösterilmesi.
- Tarihi dokunun ve arkeolojik değerlerin tahrip olması.
- Çevre illerin turizm yatırımlarına ve tanıtıma daha çok önem veriyor olması.
- İlin sahip olduğu birçok el sanatının unutulmaya başlanması.
- Tarım arazilerinin imara açılması.

KAYNAKLAR

- [1]. Ahiler Kalkınma Ajansı. (2015). *Bolkar Dağları Bölgesi'nde Yapılması Planlanan Kayak Merkezi Yatırımı Konusunda Ön Yapılabilirlik Etüdü Raporu* (Report No. 1). Ankara: AHİKA.
- [2]. Alaeddinoğlu F. (2007). Van halkının turisti ve turizmi algılama şekli. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5, 1-19.
- [3]. Alpaslan, C., Tutar, F. (2013). Medeniyetlerin yaşatıldığı şehir Niğde ve turizm. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 47-61.
- [4]. Altın, B.E., Altın, T. (2008). Niğde' nin fiziki coğrafyası. Karataş vd. (Ed.), *Aladağlardan Bolkarlar' a Niğde'nin biyolojik çeşitliliği*. (ss. 1-6)Niğde: Hamle Gazetesi Matbaası.
- [5]. Altun, A. (1989). Alaaddin Camii. *İslam Ansiklopedisi içinde* (c. 2, ss.328). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- [6]. Arai, T., Goto, M. (2017). A survey on present tourism in Nepal and its ripple effects on other industries. *Environment and Ecology Research*, 5 (7), 467-475.
- [7]. Arslan, M., Bulut, E. (2017). Eskiçağda Kappadokia Bölgesi'nin Sınırları. *History Studies*, 9(2), 49-65.
- [8]. Atak, O., Tatar, S., Tunaseli, A. (2017). Kültürel miras oluşumunda festivallerin yeri ve önemi: Fethiye müzik köyü üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (52), 1396-1409.
- [9]. Ataman, D. (2019). *Mardin halkının turizmin etkilerine yönelik algıları*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- [10]. Atlı, N.B. (2011). Arkeolojik Buluntular Işığında Niğde Tarihi. *Ankara Atatürk Kültür Merkezi I. Niğde Günleri Paneli Tanıtma Bildirisi* (ss 1-51). Ankara.
- [11]. Avcıkurt, C. (2017). *Turizm sosyolojisi: genel ve yapısal yaklaşım*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- [12]. Bağ, R. (2019). Geleneğin sürekliliği ve kültürel mirasın aktarımında Niğde düğünleri ve müzisyenler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13, 1225-1254.
- [13]. Bal, F. (2021). *Yerel halkın kültürel mirasa yönelik farkındalık düzeyi: Diyarbakır ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Batman.
- [14]. Bayram, Ü. , Alkaya, S. (2020). Sürdürülebilir turizm planlaması için yerel halkın turizme bakış açısının değerlendirilmesi: Buldan örneği. *Türk Turizm Araştırma Dergisi*, 4, 1028-1043.
- [15]. Broug, E. (2016). Ak Medrese (S. Eroğlu, Çev.) Niğde: Türkiye.
- [16]. Butler, R. W. (1980). The concept of a tourist area cycle of evolution: implications for management of resources. *Canadian Geographer/Le Géographe canadien*, 24, 5-12.
- [17]. Caves, R.W. (2005). *Encyclopedia of the city*. New York, USA: Taylor & Francis Group
- [18]. Çakıcı, A. C., Aksu, M. (2007). Çekim yeri seçiminde grup etkisi: yerli turistler üzerine bir araştırma. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18 (2):183-194.
- [19]. Çelikkanat, N. (2015). *Yerel halkın turizme bakış açısı: Bodrum ilçesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- [20]. Çepni, S. (2021). Proje, tez ve araştırma makalelerinin kavramsal ve kuramsal çerçevesi nasıl yapılandırılmalı. *Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 4, 203-216.
- [21]. Çetin, B. (2020). Niğde ili Altunhisar ilçesinin kültür turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 91-101
- [22]. Çobanoğlu, A. V. (2007). Öküz Mehmet Paşa Külliyesi. *İslam Ansiklopedisi içinde* (c. 34, ss.27-28). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

- [23]. Dey, T., Kamruzzaman, Md., Islam, A., Bachar, B.K., Pitol, N. S. (2020). Attitudes of local people towards community based eco-tourism in the Sundarbans. *Journal of Business, Management and Social Research*, 9 (2), 528-535.
- [24]. Dilek, S.E. , Çoban, Ö. , Harman, S. (2017). Hasankeyf halkının turizmin gelişimine yönelik tutumu. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, (2): 61-78
- [25]. Doğanay, O. , Bacak, K. (2022). Cilt 3 Kazı Çalışmaları. Özme (Ed.) *Tyana kazısı 2019-2020 yılı çalışmaları* (ss.487-489). Ankara.
- [26]. DüNDAR, M. (2001.) *Niğde Bor'da Türk mimari eserleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- [27]. DüNDAR, M. (2004) Niğde/Bor hamamları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 44, 2-28.
- [28]. DüNDAR, M. (2009) Bor Camileri. *TÜBAR*, 21, 59-80.
- [29]. Ecemiş, E. (2019). *Hayatın geçiş dönemine ilişkin inanç ve ritüeller: Niğde Gümüşler kasabası örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- [30]. Efe, E. (2013). *Niğde ili, kadioğlu konağı restorasyon önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- [31]. Ekin, C. (2021). Niğde Hamamlı (Kurdunos) Karamanlı kilisesinin süslemelerinde İslamiyet öncesi Türk evren ikonografisine ait izler. *USAD*, 15: 235-270.
- [32]. Ekiz, M. (2015). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Niğde İli ve İlçeleri Arkeolojik Yüzey Araştırması 2015 (Report No.1). Niğde.
- [33]. Erdoğan, S. (2012). *Niğde merkez ve bor ilçesi ağız*.Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- [34]. Erkiş, E. (2019). Yerel halkın turizm algısı ve turizmin gelişimine yönelik tutumları: Rize örneği. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 1, 66-82.
- [35]. Erkuş, G. (2021). *Yerel halkın turizm algısının turizm desteğindeki etkisi: Midyat örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Batman.
- [36]. Eroğlu, S. (2018). *Turizmde destinasyon markalaşması: Niğde üzerine bir uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- [37]. Eryaman, M. (2021). Niğde'de az bilinen iki su yapısı. *Amisos*, 6, 71-86,
- [38]. Eryaman, M. (2022). Niğde Gösterli (Gösedere) köyü. *Aylık Kültür Edebiyat Dil Sanat ve Tanıtım Dergisi*, 93, 78-79
- [39]. Eryavuz, Ş. (1998). Hüdavend Hatun Türbesi. *İslam Ansiklopedisi içinde* (c. 18, ss.284-285). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- [40]. Erzurumlu, G. S. , Yıldız, N. E. (2021). Mimarlık planlama ve tasarım alanına araştırma ve değerlendirmeler. Şolt (Ed.), *Kış turizmi açısından ketençimen kayak merkezi'nin değerlendirilmesi*, (ss. 208- 210) Ankara
- [41]. Eyice, S. (1989). Akmedrese. *İslam Ansiklopedisi içinde* (c. 2, ss.282). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- [42]. Falay, B. (2020). Niğde-Melendiz bölgesi'nin insan-çevre etkileşimi bağlamında iskân tarihi: genel bir değerlendirme. *Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 135-163.
- [43]. Faulkner, B. and Tideswell, C. (2010), "A framework for monitoring community impacts of tourism". *Journal of Sustainable Tourism*, 5 (1), 3-28.
- [44]. Gönenç, G.E (2010). *Destinasyon pazarlamasında edirne markalama süreci*. Ankara: Detay Yayıncılık.

- [45]. Görür, A. , Doğan, S., Çalışkan, M.E. , Ünal E. , Türkmen, H.H. (2016). *Niğde il gelişme planı*. Niğde: Niğde Valiliği.
- [46]. Gündüz, S. (2018). Yerel halkın turizm algısını belirlemeye yönelik alternatif bir ölçek geliştirme: karataş destinasyonu örneği. *Journal of Yasar University*, 13 (52), 343-357.
- [47]. Güneş, E., Alagöz, G. (2018). Yerel halkın turizm algısı: Erzincan'da bir araştırma. *Iğd Üniv Sos Bil Der*, 15, 409-442.
- [48]. Güner, Ö.F. (2005). *Bor şehri*. İstanbul: Anadolu Ofset Yayıncılık.
- [49]. Hacı, A. (2016). *Kapadokya bölgesi ilk tunç çağı çanak çömleği: göltepe ve kestel kazıları ile aksaray, nevşehir, niğde illeri yüzey araştırması buluntuları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- [50]. Hatır, M.E. (2019). *Kapadokya bölgesi 19. Yy. Osmanlı kiliselerindeki taş malzemelerin bozunma nedenleri ve rehabilitasyonu için öneriler; niğde küçükköy kilisesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Konya Teknik Üniversitesi, Konya.
- [51]. Horzum, T., Şahin, F., Gök, E., Kumlu, G.D.T., Şahin, D., Yanış, H., Tüzün, Ü.T., Hacıoğlu, Y. (2016). Sosyal bilimler alanlarında hazırlanan tezler için raporlaştırma önerileri: bir tez nasıl yazılmalıdır. *GEFAD*, 36 (3): 489-521.
- [52]. Hua, S. (2010). World heritage classification and related issues a case study of the "convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage". *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2 (2010) 6954-6961.
- [53]. Işık, C., Turan, B. (2018). Yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algısı: İzmir ili üzerine bir uygulama. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 101-133.
- [54]. İri, R. (2009). *Niğde ilinin turizm açısından pazarlanması*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- [55]. İslamoğlu, A. H., (2002). Bilimsel araştırma yöntemleri. İstanbul: Beta Basım.
- [56]. Kahya, E. (2020). 13. Uluslararası güncel araştırmalarla sosyal bilimler kongresi tam metinleri. Yamaner vd. (Ed.), *Niğde Kenti ve Çevresinde Kültür Turizmi* (c.4 ss. 1568-1592). Türkiye: : Recent Academic Studies Publishing.
- [57]. Kahya, E. (2022). Çamardı ilçesinin (Niğde) turizm kaynakları çerçevesinde cittaslow potansiyelinin değerlendirilmesi. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 1, 62-86.
- [58]. Kalaycı, Ş. (2018). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. (9, Bs.). Ankara: Dinamik Akademi.
- [59]. Kalıncık, H. (2019). *Yerel ekonomik kalkınmada turizmin rolü ve Niğde uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.
- [60]. Karakaş, A., Şengün, H.İ. (2017). Yerel halkın turizm faaliyetlerine yönelik tutumları. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8 (15), 183-202.
- [61]. Karataş, A. (2020). Kırsal alanların kalkınmasında kırsal turizmin rolü: Niğde ili örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9, 714- 735.
- [62]. Kaya, M. A. , Özcan, T. K. (2016). Sencer şahin anısına yazılar. Takımer vd. (Ed.), *Roma İmparatoru Hadrianus ve Anadolu: geziler, eyaletler ve kentler* (ss. 494-513). İstanbul.
- [63]. Keleş, H. (2021). *Turizmin yerel halkın yaşam kalitesi, memnuniyeti ve turizme desteği üzerindeki etkileri: Manavgat örneği*. Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- [64]. Kemer, G., Etikan, S. (2014). Niğde ili Kemerhisar beldesinde yorgancılık. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 25-36.

- [65]. Kılıç, S. (2013). *Niğde ili Bor ilçesi Obruk köyü havlı dokumaları*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- [66]. Kocaman, M. (2016). *Niğde'nin geç dönem osmanlı kiliseleri*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- [67]. Koç, M.Ö., Kayacılar, C. , Açıkgöz, F. , Kılınç, E. , Tecimer, İ. , Peker, M.H. , Kavaklı, E. (2008). *Niğde On Bin Yıllık Hatıra*. Niğde: Niğde Valiliği İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü.
- [68]. Kodaş, D., Öztürk, E. (2021). Turizmin etkilerine yönelik yerel halkın algıları, turizm gelişim desteği ve yaşam tatmini ilişkisi: Mardin odaklı bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5 (4): 2613-2629.
- [69]. KOPBTMP (2013). *KOP Bölgesi Turizm Master Planı (Aksaray, Karaman, Konya, Niğde)* (Report No. 2). Konya: Barlas İmar Planlama Müşavirlik Ltd.Şti.
- [70]. Kutluyer, M. (2020). *Eskiçağ 'da Niğde (başlangıcından Roma dönemi sonuna kadar)*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- [71]. Mansuroğlu, S. (2006). Turizm gelişmelerine yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: Akseki/Antalya örneği. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 19, 35-46.
- [72]. Mimirolu, İ. M., Ünlüler, Y. (2018). Niğde müzesi'nde yer alan sedef eserler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (75), 310-331.
- [73]. Mohammadi, M., Khalifah, Z., Hosseini, H. (2010). Local people perceptions toward social, economic and environmental impacts of tourism in kermanshah (Iran). *Asian Social Science*, 6 (11), 220-225.
- [74]. Nakip, M. (2005). Pazarlama araştırmalarına giriş (SPSS Destekli). (İkinci Basım.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- [75]. Nalçacı, F. (2010). *Niğde, Aktaş (Andaval) köyündeki konstantinos ve helena kilisesi duvar resimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- [76]. Niğde Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2015). *Niğde Tarım Strateji Belgesi 2015-2019*. Niğde.
- [77]. Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Festival-Panayır Etkinlikler. Erişim adresi: <https://nigde.ktb.gov.tr/TR-74773/festival-panayir-etkinlikler.html>
- [78]. Niğde İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (t.y.). İlçelerimizi tanıyalım. Erişim adresi: <https://nigde.tarimorman.gov.tr/Menu/16/Ilcelerimizi-Taniyalim>
- [79]. Niğde Valiliği (2022) Niğde İl Brifingi. Erişim Adresi: http://www.nigde.gov.tr/kurumlar/nigde.gov.tr/isay3/valilikbirimleri/planlama/il_brifingi.pdf
- [80]. Öcal, T. (2013). Niğde Gümüşler Manastırı ve turizm potansiyeli. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 31-49
- [81]. Ölmez, M. (2021). *Yöresel yiyecek ve içeceklerin gastronomi turizmine etkileri: Niğde ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- [82]. Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- [83]. Özel, M. (2005). Kentsel gelişme ve kentleşme sürecinde Niğde. *Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 2, 120-145.
- [84]. Özen, Y., Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren örneklem sorunu. *KKEFD*, 15, 394-422.
- [85]. Öztan, A. (2005) I. dönem köşk höyük- Niğde kazı buluntularının değerlendirilmesi ve stratigrafik kontrolü. Ankara: Ankara Üniversitesi bilimsel araştırma projeleri.

- [86]. Parla, C. (2019). Niğde Hüdavend Hatun Türbesi'ne ikonografik yaklaşım. *Turkish Studies Social Sciences*, 14, 1007-1032.
- [87]. Ramsay, W. M. (1961). Anadolu'nun tarihi coğrafyası (M. Pektaş, çev) İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- [88]. Selimoğlu, Ö. (2004). *Dünyada ve Türkiye'de ekoturizm*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Etüt ve Araştırma Şubesi Yayınları.
- [89]. Shao, A. T. (2002). *Marketing Research: An Aid to Decision Making*. Cincinnati, Ohio: South-Western/Thomson Learning.
- [90]. Soydan, O. (2016). Kültürel miras olarak 'Nahitiya' Niğde. *Akademik Bakış Dergisi*, 54, 54-81.
- [91]. Strabon. (2009) Antik Anadolu Coğrafyası (6. Basım.), (A.Pekman, çev) İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- [92]. Şahin, S.H. (2007). *Ulukışla ilçesi (Niğde) doğal kültürel coğrafya araştırmaları ve ekoturizm potansiyeli*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- [93]. Şanlıoğlu, Ö., Erdem, A. (2017). Kayseri örneğinde yerel halkın turizm faaliyetlerini nasıl algıladığının tespitine yönelik bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 277-298.
- [94]. Şentürk, B. (2019). *Edremit ilçesi yerel halkının turizm gelişimine yönelik algısı*. Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- [95]. T.C. Bor Kaymakamlığı. (t.y.) Tarihçe. Erişim adresi: <http://www.bor.gov.tr/tarihce>
- [96]. Tayfun, A. , Kılıçlar, A. (2004). Turizmin sosyal etkileri ve yerli halkın turiste bakışı. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1): 1-18.
- [97]. Texier, C. (2002) Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi, (A.Suat, çev) Ankara: Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı.
- [98]. Tonnies, F. (1887). *Gemeinschaft ve Gesselchaft*. Leipzig: Fues's Verlag.
- [99]. Törn, A., Siikamäki, P., Tolvanen, A., Kauppi, P., Rämetsä, J. (2008). Local people, nature conservation, and tourism in northeastern finland. *Resilience Alliance*, 13 (1), 1-22.
- [100]. Türker, A. Çelik, İ. (2012). Somut olmayan kültürel miras unsurlarının turistik ürün olarak geliştirilmesine yönelik alternatif öneriler. *Yeni Fikir Dergisi*, 9, 86-98.
- [101]. Türker, G.Ö. , Türker, A. (2014). yerel halkın turizm etkilerini algılama düzeyi turizm desteğini nasıl etkiler: Dalyan destinasyonu örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 81-98.
- [102]. Umar, B. (2008). *Kappadokia*. İstanbul: İnkılâp Yayın Evi
- [103]. Uslu, A. , Kiper, T. (2006). Turizmin kültürel miras üzerine etkileri: Beypazarı/Ankara örneğinde yerel halkın farkındalığı. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 3 (3), 305-314.
- [104]. Uysal, G. (2018). Konstantin ve Helena kilisesi'nde (Andaval) mezar tiplerinden ve buluntulardan sosyal statünün belirlenmesi. *Antropoloji*, 36, 29-54
- [105]. Uzun, G. (2020). *Kültürel mirasın korunması konusunda yerel halkın tutumları: Assos örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- [106]. Ünal, Ü. E., Toroğlu, E. (2007). Aladağlar 'da bitki formasyonları ve dağılımları. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (2), 227-240.
- [107]. Yavaşcan, E.E. (2018). *Çok katmanlı tarihi kent merkezlerinin korunması için yönetim planı modeli araştırması: Niğde tarihi kent merkezi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

[108].Yıldırım, Ö. C. , Özal, G. , Özmertyurt, G. (2019). Niğde kalesi ve çevresi kültürel mirasını tehdit eden insan kaynaklı riskler üzerine bir inceleme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (96), 284-298.

[109].Yıldız, D.E. (2013). *Niğde ili Bor İlçesi'nin tarihi Sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.

[110].Yılmaz, L. , Sözlü, H. (2020). Seleucia olba kazısı serisi. Erten, Favro, Yegül, Özyıldırım (Ed.), *Niğde, Ulukışla'da Lulua (Lülüve) Kalesi The Lulua (Lülüve) Castle in Ulukışla, Niğde*, (ss. 75-96). Mersin.

EKLER**EK 1. Veri Toplama Aracı**

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, bilimsel bir çalışma olup “**Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin İfadelerin Belirlenmesi**” amacıyla yapılmaktadır. Elde edilecek veriler sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederiz.

FATİH BUĞRA SÜRME
Mersin Üniversitesi SBE
Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Lale Yılmaz
Mersin Üniversitesi SBE
Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı

- 1.Cinsiyetiniz: ☐ Erkek ☐ Kadın
- 2.Yaşınız: ☐ 18-20 ☐ 21-40 ☐ 41 yaş ve üzeri
- 3.En son mezun olduğunuz eğitim düzeyi: ☐ Lise ☐ Önlisans ☐ Lisans ☐ Lisansüstü

4.Aşağıdaki Tablo Niğde İlinde Yaşayan Yerel Halkın Turizme İlişkin Tutumlarına Yöneliktir. Lütfen verilen ifadeleri durumunuza göre değerlendiriniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Turizm alternatif iş fırsatları yaratır.					
2. Turizm yerel halkın gelirini artırır.					
3. Turizmin uzun vadeli faydası vardır.					
4. Turizm kentin altyapı ve ulaşım kalitesini geliştirir.					
5. Turizm yerel pazarı geliştirir.					
6. Turizm yaşam standardımızın artmasında önemli bir etkidir.					
7. Turizm bölgede fiyat artışına neden olur.					
8. Turizm geleneksel kültürümüzde değişikliklere neden olur.					
9. Turizm halka açık alanlarda kalabalığa neden olur.					
10. Turizm trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve gürültü artışına neden olur.					
11. Turizm doğal çevreyi tahrip eder.					
12. Turizmin ekonomik avantajları dezavantajlarından daha fazladır.					
13. Turizmin gelişmesi bölgenin geleceği için önemlidir.					
14. Ziyaret etmesem de turizm alanlarının varlığı benim için önemlidir.					
15. Turizm bölgede yer alan kültürel mirasın restorasyonu için bir teşvik sağlar.					
16. Niğde’de turizmin gelişmesi için “yerel ürün markalaşması” yapmak önemlidir.					
17. Niğde turistler için özel yerel ürünlere sahiptir.					
18. Niğde’de turistlere hitap eden gezi noktaları veya kültür varlıkları vardır.					
19. Bölgemizdeki turistlerin hangi ülkelerden veya bölgelerden geldiğini biliyoruz.					
20. Bölgemize en çok turisti çeken şeyin ne olduğunu biliyoruz.					

Teşekkürler ☺

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı :Fatih Buğra SÜRME

Doğum Tarihi :

E-mail :

Öğrenim Durumu :

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Turizm Rehberliği	Mersin Üniversitesi	2015-2020
Yüksek Lisans	Turizm Rehberliği	Mersin Üniversitesi	2020-2023